XIV. évfolyam. Budapest. 51. szám. Szombat, 1880. február 21.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.

Előfizetési dij:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

Egy évre	20.—
Félévre	10.—
Negyedévre	5.—
Egy hóra	1.80

Egy szám 6 krajczár.

Hirdetések és nyilttérek felvétetnek árszabály szerint a kiadó hivatalban:
Budapest IV. himző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.
Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2. *Mosse Rudolfnál,* Seilerstätte Nr. 2. *Haasenstein és Voglernél,* Wallfischgasse 10. *Daube G. L. és társánál,* Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Lafitte & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

A költségvetési vita.

Mint a naptár minden évnek őszén: ugy jelenik meg a költségvetési vita minden évnek tavaszán. Kezdődik rendszerint februárban, tart rendszerint áprilisig. Igy volt a régi kormányok alatt, igy van a Tisza-kormány alatt is. Parlamentünk élete, mint az ó világ nagy folyói, rendes mederben, rendes folyamágyban mozog, mintha már száz esztendős volna. A betegség hamar megöregiti az embert, a rosz kormánygazdaság hamar megrongálja a parlamentárizmust. Kivált a mi kormányunk gazdasága a mi parlamenti életünket. Öt év óta minden évben adóemelés, tizenkét év óta minden évben deficzit s néha-néha egy-egy kormányválság: ez a magyar nemzetnek parlamenti életmüködése. Vén folyamoknak is néha-néha nagyobb áradása; költségvetésünknek is hol kisebb, hol nagyobb deficzitje. De a kisebb azért nem azt jelenti, hogy kicsiny. Hiányból, szegénységből, nyomoruságból nálunk ugy az állami, mint a társadalmi téren a legkisebb is igen nagy. Kivált mióta a boldogtalan fuzió boldoggá tette Tisza Kálmánt és elvbarátait.

„Elvbarátai.“ Hát vannak elvbarátai e kormánynak? Van annyi, a mennyi elve. Az öreg Pulszky egykor azt mondá egy régi pénzügyminiszterről, hogy annak nincsenek elvei, csak számitásai s nincsenek elvbarátai, csak részvénytársai. E jellemzés nem egészen illik a mai kormányra s ennek párthiveire. Illik ugyan, de több is illik. A főkertes — az a pártvezér; pártfelei nem egyebek csak kortesbajtársak. A kortes előtt fődolog a korteskedés s mellékes dolog a diadal. E kormány előtt fődolog a kormányon maradás s mellékes dolog a nemzet jóléte. Hanem aztán ilyen korteskormány nem is ült még soha sem magyar, sem idegen miniszteri széken. Megmutatja ezt majd az a költségvetési vita, mely megindult a mai nappal. E vitában eszméknek tündökölni, elveknek mérkőzni s az ország valódi helyzetének megvilágositatni kellene. De a kormány és pártja nem ismeri az eszméket, ismeri, de kijátsza az elveket s homályba burkolja az ország valódi helyzetét. A világosság megölné e kormányt és rendszerét, de a homályban virágzik ez, mint a penész.

Az ellenzék eszméinek, az ellenzéki pártok elveinek e kormány szavazatot állit szemközt. Kortes erényekkel ékeskedő, kortes mühelyben készült szavazatot. Most is ugy, mint öt év óta folytonosan. És mégis a mai költségvetési vita lényegesen különbözik öt évenkénti elődeitől. E költségvetés vagy utolsó, vagy utolsó előtti e kormány kezében. Érzi ezt az ország, érzik a pártok, érzi maga a kormány is. Talán győz a kormány ez uttal is. Hiszi ezt a kormány, fél ettől az ellenzék s aggódik e fölött a magyar nemzet. De azért Tisza Kálmán számlálja a napokat, lelketlen kortesuralmának napjait. Megmondta a parlamentben, megmondta saját pártjának kortestanyáján s lapjai mondják minden nap, hogy a költségvetési vita befejeztével nehéz kérdésben, a reakcziónak nehéz kérdésében fel fogja vetni a bizalom kérdését. Lehet, hogy győz még mostan is. De ez a győzelem olyan, mint foszladozó posztókelmének erős fonállal összetákolása. A fonál tart, de a posztófoszlány nem tart. Ott foszlik legjobban, a hol legjobban van összetákolva. E sors fenyegeti a kortes kormány életét.

Mi fölött is folyik majd e költségvetési vita? Deficzit, adóemelés, rosz közigazgatás, magas közösügyi költség, kegyetlen adóvégrehajtás, rosz termés, inség, árviz, rosz közigazgatás, lusta és drága igazságszolgáltatás, korrupczió, bosnyák politika, nemzeti érdekek eljátszása, alkotmányos jogok kijátszása, hamis állitások, megszegett igéretek, felfüggesztett elvek, kijátszott nemzeti bizalom, jó irányból elterelt vasutak, kormánynak és pártnak programmtalansága, minisztereknek jámbor képtelensége, reakczió, sajtónak fékezése, közös ügyek szaporodása, magyar birtokosok pusztulása, magyar iparos elpusztulása, uj államadósságok, osztrák érdekeknek tulnyomó hatalma, magyar minisztereknek szolgalelküsége: ime ez az az anyag, melyet a magyar parlament költségvetési vitájának rendezni és feldolgozni kell. Mint papirosmalom, a hova országvilág szenynyes öltönyét, elnyűtt ruháját, egészségtelen rongyát összehordják, hogy e sok szemétből papirt készitsenek: ugy lesz itten nálunk egy közös békóba kötözött hanyatló államnak s egy pusztuló társadalomnak minden nyomorusága és szégyene összehordva a költségvetési vitára.

De Tisza Kálmánnak és kormányának igy kell, igy esik jól. Ebben telik ő gyönyörűségük. Mindenkinek legkedvesebb látvány saját munkájának s munkásságának eredménye. No ennek az országnak s ennek a nemzetnek insége és minden baja csakugyan a Tisza-kormány szorgalmas munkásságának eredménye. Hiába mondja e kormány, hogy a mai rendszer keretében üdvösséges eredményre munkálni lehetetlen. Jól van, lehetetlen. Mi is ezt állitjuk. De hát akkor miért szolgálják e rendszert nagyobb szolgálatkészséggel, mint tette ezt bármely kormány is? Miért teszik roszabbá e rendszert, mint a minőben átvették? Miért teszik koldussá a nemzetet e rendszer fentartásáért? Miért üzik a politikai és társadalmi korrupcziót csak azért, hogy e rendszer valamikép meg ne pusztuljon? E kormány számára nincs mentség. Nincs mentség a jelenben s nincs mentség a jövendőben. Mert multja más volt, mint jelene s hét éves multja alatt maga is meggyőződött s nemzetét is meggyőzte arról, hogy ez a rendszer üdvtelen. S mégis üzi tovább, mégis erősiti napról-napra, csakhogy e rendszer alapján hasznait élvezze a hatalomnak.

Más se tudná jobban országnak dolgát kezelni. Ezzel nyugtatja meg lelkiismeretét Tisza Kálmán s ezzel védik őt párthivei. De minekünk nem ez a nézetünk. Mi azt látjuk, ugy tudjuk, szentül ugy vagyunk meggyőződve, hogy Magyarországon nincs férfi a politikai téren, a ki roszabbul tudná vezetni az ország ügyeit, mint Tisza Kálmán. Ezért törekszünk bukására s ezért közóhajtás az ő bukása Kárpátoktól Adriáig. Lehet, hogy másokban hiányozni fog a képesség, de benne hiányzik a képesség is, a jóakarat is. Ha czéljainak tisztasága s nemessége felől szive gyökerén van is meggyőződve: kormányzatának, pártja fentartásának s parlamenti szereplésének nyomorult voltát jól ismeri, teljesen belátja. S mégis görcsösen ragaszkodik nemzete által megvetett hatalmának minden morzsájához. Ez az ő kiváló jellemvonása, mely őt minden élő és minden holt államférfiutól megkülönbözteti széles e világon. Ha e költségvetési vitának lesz sikere s ha e kormányt, lerántva róla a hatalom tógáját, meztelenül mutatja fel a nemzetnek: akkor fog még bámulni a magyar, hogy öt éven át minő méltatlan kezekben volt legszentebb érdeke.

Budapest, febr. 20.

Egy bizalmas értekezlet tartatott — mint értesülünk — a napokban Falk Miksa országgyülési képviselőnél, melyen Tisza Kálmán, gr. Szapáry Gyula s a kormánypártnak több befolyásosabb tagja vett részt. Ez értekezleten megbeszéltetett, minő magatartást kövessen a kormány és pártja az ellenzéknek támadásai ellen, melyek netalán a költségvetési vita alatt bekövetkeznek. Ugyanitt — mint halljuk — megállapodás történt arra nézve is, hogy a kormány még ez ülésszak alatt a közigazgatás terén a kinevezési rendszernek elfogadását proklamálja, s ha az idő megengedi, törvényjavaslatot is terjeszt elő e rendszer életbe léptetésére.

Hogy a sajtószabadság s a gyülekezési jog korlátozását a kormány már elhatározta: a fölött saját kijelentései után semmi kétség. Ez ujabb megállapodással a reakczió egész rendszere hozatik mozgásba s ha terve sikerül: akkor a nemzet politikai jogai közül az egy országgyülést kivéve, nem marad meg többé semmi.

A kormány gazdálkodásának megvilágositására megdöbbentő részleteket hozott fel ma Lukács Béla a képviselőházban a költségvetés tárgyalása alkalmából. Fölemlíté a többi közt az államadóssági kiadást, mely 1868-tól mostanig 50-ről 97½ millióra, tehát csaknem kétszer annyira nőtt, s hogy ennek a 33½ millió boszniai költségnek és 11 millió vasuti kamatbiztositásnak összesen 142 milliónak levonása után marad összes egyéb szükségleteinkre 35 millió. Leginkább megdöbbentő volt azonban, a mit a gazdasági állapota kormánypadokról annyiszor tagadott hanyatlásának illusztrálására fölhozott. E czélból hivatalos adatokat használt, — azokat, melyek a hivatalos lapban jelennek meg s közokmányok bizonyitó erejével birnak. Fölemlitette, hogy mig 1868—72-ig évenkint 10 millió áru ingatlanra volt a hivatalos lapban árverés hirdetve mintegy ezer birtokra; most van árverés hirdetve 50 millió értékü ingatlanra, mintegy tiz-tizenkétezer birtokra. S mig ingó jószágra 1868-tól 72-ig két millió erejéig hirdettek árverést egy év alatt, most hirdetnek 13 millió értéküre.— Összesen tehát 60 milliónyi érték az, mely a mai hazamentő kormány atyai gondoskodása alatt egy-egy évben dobra kerül. Gazdasági viszonyainkra szomoru világot vetnek e számok, melyekkel a kormány statistikai nagy apparátusa mellett meglehet, hogy most egy ellenzéki képviselő beszédéből értesül először. De hát mit is érdekelné a miniszter urakat az efféle? minek azt nekik tudni, hogy bölcs kormányzásuk alatt nagy Magyarországon a haza hány polgára lesz földönfutó koldus? Hogy a Bécsbe elkötelezett költség milliói kikerüljenek: a magyar miniszternek ez legyen a legfőbb gondja. Sőt ha egyetlen gondja lesz is, — se baj! azért ő maradhat magyar miniszter.

A szerzői tulajdonjog biztositása tárgyában összehivott enquete mint már emlitettük tegnap este tartott ülésében a zeneszerzeményekre nézve történtek intézkedések. Az ülésről még a következő részleteket közöljük.

Az akademia által előterjesztett javaslat 50. §-ában kimondatott, hogy az irói tulajdonra vonatkozó intézkedések, különösen az utánnyomás tekintetében a zeneművekre is fognak alkalmaztatni.

Az 51. §-ban kimondatott, hogy a zeneművészek és azok szerzeményei ugyanazon oltalomban fognak részesülni, mint a minőben részesül az irói tulajdonjog, vagyis a zenemüvek joga assimilálva lesz az irói joggal.

Az 52. §-ban kimondatott, hogy a szerző beleegyezése nélkül kiadott minden oly átdolgozás, mely önálló szerzeménynek nem tekinthető, nevezetesen valamely zenemü kivonata jogbitorlásnak fog tekintetni.

Az 53 és 54. §§-ok kisebb irályi módositásokkal elfogadtattak.

A javaslat 55. §-a a zenemüvek jogbitorlása körül előfordulható müszaki kérdésekre külön bizottság felállittatását rendeli el Budapesten, Kolozsvárott és Zágrábban. A bizottság helyeselte az ilyen szakegyletek felállitását — azon megjegyzéssel, hogy a további részletek iránt intézkedések fognak tétetni.

A legközelebbi ülésen a szinmüvek, operák és operettek szerzőinek tulajdonjoga fog tárgyalás alá kerülni. E tekintetben egy nagy fontosságu inditvány van bejelentve, a mely szerint operákban operettekben előforduló nyitány vagy valamely magán dal előadása ne essék a törvény korlátozása alá akkor, ha azok nem szinpadon adatnak elő, hanem csak pl. valamely concertben vagy magánházaknál előfordulni szokott ugynevezett házimulatságok alkalmával,

---

Bismarck az általános lefegyverkezésről.

A „Gazzetta d. Italia“ egyik mult számában töredékeket közöl Pietro Sbarbaro nápolyi egyetemi tanárhoz intézett levélből, mely levél a lap szerkesztőségének állitása szerint a század egyik legnagyobb államférfiától származik. Az államférfi neve s nemzetisége nincsenek megemlitve, de a levél egyes részeiből, s az egésznek hangjából kétségtelenül kitünik, hogy annak irója nem lehet más, mint a német birodalom kanczellárja. Hogy a nevezett lap szerkesztősége által olaszra forditott levél francziául vagy németül iratott-e, nem tudjuk. A levél, a melynek hangja, majd ironikus, mard sarkastikus, majd fölötte komoly, bizonyára figyelmet fog kelteni.

Nemrég Gladstone foglalkozott a hadsereg leszállitás kérdésével, de mig az ő szavai bátoritólag hathattak az általános lefegyverzés hiveire, addig Bismarck szavaiban, eltekintve a gunytól s a keserü sarkazmustól, nincs semmi, a mi bátorithatná őket. A lefegyverkezési eszme növekvő jelentőségét különben eléggé bizonyitja azon körülmény, hogy oly államférfiak is, mint Bismarck és Gladstone e kérdéssel foglalkoznak.

Az idézett olasz lapnak bevezető sorai s maga a levél következőleg hangzanak:

A század legnagyobb államférfiainak egyike Sbarbaro tanárhoz hosszabb levelet intézett az általános, egyidejü, arányos és fokozatos hadsereg leszállitás kérdésében, mely az osztrák parlamentben Fux képviselő által szóba hozatott. Fel vagyünk hatalmazva abból a következő sorokat átvenni, leforditani közölni:

...... 1880. febr. 2.

Uram! .... grófnő által megkaptam levelét s a bécsi forradalom egykori vezére dr. Fischhof által önhöz intézett s a „Gazetta d'Italia“-ban közlött iratot a nemzetközi képviselő kongresszus összehivásának terve felől, mely kongresszus azon eszközök fölött tanácskoznék, a melyek által egész Európának békéje biztosithatnék avagy legalább is a hadseregek a különböző államok katonai hatalmi viszonyainak megfelelő leszállitása idéztetnék elő.

Mindenekelőtt köszönetet kell mondanom önnek, hogy rám és nemzetemre nézve hizelgőt mond, valamint köszönöm azon kivánságokat is, a melyeket egészségem helyreállitása s élettartamomra nézve nyilvánit....

Ha igéretéhez képest meglátogatott volna, nem esett volna nehezemre, kérdéseinek hosszu sorаira a legrészletesebben válaszolni. Discretiójába és loyalitásába bizva csak megerősithetném az ön kitünő véleményét őszinteségemet illetőleg: de ma lehetetlen, óhaját tökéletesen teljesitenem, s bár nem szivesen, válaszommal csak nehány s egyszerü nyilatkozatra kell szoritkoznom, a melyekre nézve óhajtanám, hogy köztünk maradjanak s nevem alatt nyilvánosságra ne jöjjenek.....

Francziaország nem fog revanche háborut folytatni, mindaddig, mig köztársaság marad .... Németország nem fogja a franczia köztársaságot megtámadni .... s a két nemzet őszinte kibékülésének lehetősége nem oly csekély, mint általánosan felteszik....

Erős meggyőződésem az is, hogy a béke Oroszországgal fenn fog állni, mivel a béke mostan és hosszu ideig ez államnak legfőbb érdeke....

A mi Angliát illeti, minden pártnak kiváló államférfiai s politikai barátaik, ha különböző okokból is, de egyetértenek a béke utáni vágyakban. Gladstone nyilt ajtót tört be a mint az önhöz intézett sorokban észrevette, hogy a folytonos nyugtalanságoknak jelen állapota szégyen Európára nézve. Nem kell quaekernek lenni, hogy a vérontást s minden háborus nyavalyát utáljon az ember .... de a tartós békének igazi és biztos alapja csak a szövetségsk rendszerében található fel, mely helyes érzék által a jelen pillanat történelmi szükségessége gyanánt lett megállapitva ... Németországnak, Ausztria-Magyarországnak, az ön hazájának és Nagy-Brittaniának megegyezésére mert legbiztosabb záloga lenne az általános békének. Az erők ezen rendszere, mindazon államokat magához vonzaná, melyek hozzánk hasonlólag igyekeznek véget vetni egy oly állapotnak, mely mindenkinek terhes s senkinek sem kellemes.

Én egyenesen és személyesen nem egyezhetem be mind abba, a mi az összes európai parlamentek tagjainak Rómába vagy Brüsszelbe való összehivásának tervére vonatkozik. Én csak tudni szeretném, hogy mint gondoskodott ön Oroszország és Törökország képviseltetéséről. ... Kérem önt, ne értse ezt ugy, mintha csak azért mondanám, hogy tervének értékét kisebbitsem, a mely .tervről tudom, hogy sokaknál visszhangra s minden országban tetszésre fog találni. Nagyon jól tudom, hogy ön azok közé tartozik, a kinek akaratszilárdságát csak a szándék tisztasága mulja felől, s nyiltan megmondom önnek, hogy törekvéseinek közvetlen sikerében nem kételkedem. A nemzetközi kongressus létesülni fog; hisz e század folyamában annyi nemzetközi gyülés volt s mi együtt láthatjuk a német, osztrák, magyar, angol, franczia (mivel ön azt állitja, hogy a franczia assemblée is elfogja küldeni képviselőit, nincs okom e szeretetreméltó nemzetet kivenni) olasz, görög, hollandi

---

AZ „EGYETÉRTÉS“ TÁRCZÁJA.

Poupin kisasszony papája.

LIQUIER GÁBOR BESZÉLYE. 4

(Folytatás.)

— Uram, folytatá a jó ember, hisz ön a péntekben? de nem, mint párisi bizonynyal nem hisz! Végre is én sem hiszek és mégis ... Mult pénteken volt. Én dolgozó szobámban voltam és egy levelet olvastam Labécade Numától, ez egy érett koru fiatal ember, kit a boldogult pártfogolt ... Lássa, én ismét félbeszakitom, egyszerre felnyilik az ajtó, Anais belép. Én sápadtnak találom, kérdezem. Felelet helyett azon iratot nyujtja, mely most az ön kezében van ...

Itt Poupin ur letörölte homlokát és egy pillanatra lélekzetet vett.

— Ah! teremtette! folytatá, ha azt mondanám, hogy elégült voltam, ez tulzás, nagy tulzás lenne. De miért is kiváncsiak a fiatal leányok! Mi szüksége volt Anaisnak a boldogult Bassajol könyvtárában kutatni. Ott találta meg véletlenül a kéziratot Pál és Virginia egyik kötetében. Ez regény uram! Én helyette pirulok.

— Önnek nincs igaza, hebegé Károly, ki alig térhetett magához felindulásából.

— Engedje el uram, hogy első elméleteinket tudtára adjam. Ezek rövidek voltak. Önt mielőbb értesiteni kellett; mert végre is most önön a sor jogait érvényesiteni. Legsürgősebb teendőnk az volt, önnek ezen iratot kézbesiteni; azaz a legközelebbi vonattal Párisba utazni; különben Prunet néni már hosszabb idő előtt meghitt. Anaisnak szórakozásra volt szüksége. Labecade Numa még várhat ... de félbenszakitom — röviden, három nap előtt beszállásoltuk magunkat a Fontaine utczában. És most itt vagyok.

Elhallgatott, egy kissé pihegett, de megkönnyebbült, és hosszu elbeszélésével meg volt elégedve. Most Károlyon volt a sor szólani. A végrendeletet ide s tova forgatta, összehajtotta, és egy szórakozott mozdulattal iróasztalára tette. Ezután látogatójához fordult, és meghatott hangon igy szólt hozzá:

— Ön derék ember, Poupin ur.

— Ezer ördög! kiáltá a papa, meghiszem azt. Azt lehetne hinni, hogy ön csodálkozik. Ön ugy néz ki ...

— Én ugy nézek ki, mint oly ember, ki zavarban van, ki nagyra becsüli önt és ki még nem tudja miként nyilvánitsa háláját Anais kisasszony iránt. De legyen meggyőződve ...

— Elég uram! becsületes jutalom, nemde? Önnek sajátságos fogalma van rólunk.

Károly ajkaiba harapott; átlátta, hogy elhamarkodta a dolgot és sietségében megfeledkezett a tapintat és illemről, de ő nem hagyta abban eszméjét. Ő nem tartá elégségesnek, hogy hálája csak szavakban nyilvánuljon.

— Ön énnekem semmivel sem tartozik, felelt nyugodtan Poupin ur. A mi leányomat illeti, ... mondja csak, mit tehetett volna? Azonban nyiltan meg kell vallanom, hogy midőn ezen iratot találta, mégis egy kissé elkedvetlenült.

— Ő esetleg ... mást is tehetett volna, erősité Károly.

E szóra a jó ember felpattant.

— Hogy érti ezt? mit jelentsen ez? Megsemmisiteni e végrendeletet! ... ön megtette volna, uram?

— O! Poupin ur!

— Nos tehát, Dauverne ur, miért tart minket képesre oly tettre, melyet ön nem követne el? Én azt találom, hogy a főváros lakói nagyon szeretetre méltók ... Lássa, ezek után már nincs több mondandóm ma.

Ezzel felkelt és Károly nem volt eléggé szellemdus, hogy felelhetett volna.

A jó öreg másodszor is izgatottan keresgélt tárczájában és igy folytatá:

— Én emlitettem, hogy leányom különböző szépitéseket tett a nyaralóban. Ezeknek ön fogja hasznát venni. Én reményleni merem, miszerint ön tekintetbe fogja venni, hogy ezen munkálatok költséggel jártak és hogy e tekintetben nem leszenek nehézségeink. Másrészt mi tudtunkon kivül az ön lakói voltunk, ha távozunk, adóssai vagyunk... e tartozást ki kell egyenlitenünk...

Károly egy tiltakozó mozdulatot tett.

— Egy szót sem, egy szót sem uram! Én ismerem kötelességemet, ezt szigoruan megtartom. Ha a butorzat tetszik önnek, mi készpénzért átadjuk. Itt van az épitész, az asztalos, a kárpitos számlája, kérem, tekintse meg mindezt, fontolja meg, határozzon ... és mindenek felett ne legyen engedékeny ... ne részesitsen kedvezményekben. Midőn ezen iratokat egy kissé hevesen kivette tárczájából, egy fényképet szórt ki, mely a szőnyegre esett. Ezt egyik sem vette észre.

Azonban Poupin ur hosszura nyujtott beszélgetése végéhez ért. Hogy valahára vége legyen, felszólitotta Károlyt, hogy ha megfontolta, keresse fel rögtön Fontaine utczában 36-ik szám alatt Prunet néninél. Ott azután majd a további teendőkről fognak értekezni.

— Mindenesetre el fogok jönni, viszonzá Károly, — de különösen azért jövök, hogy kimentsem magamat, ha talán mai fogadásom nem volt egészen illő. — Én a szerencse után vágyom, kedves leányának, a kisasszonynak bemutattatni, hogy ...

Nem végezte be. Arcza egészen zavart volt az események folytán és érezte, hogy sokkal alantabb áll, mint a mogyorószin felöltő tulajdonosa, ez utóbbi nem állhatott ellent a vágynak felhasználni előnyös helyzetét.

— Várjon csak! kiáltá ... most már én is emlékezem, hogy hol találkoztunk ... a Fontaine-utczában láttam valakit, ki önre hasonlitott .... de nem, bocsánat, ez gunyolódó ember volt.

Ezen nyilatkozat után Poupin ur az ajtóhoz sietett, és eltávozott. Még az előszobában is dörmögött.

A mi Károlyt illeti, ez még egy ideig gondolatokba mélyedve, lecsüggesztett tővel állott.

Az tagadhatatlan, hogy a különböző érzelmek közt, melyek egyszerre megrohanták, az elégültség vagyis inkább az öröm volt a legélénkebb. De a többi érzelem közt feltalálhatta, a zavart, a megszégyenülést, és majdnem érzé, hogy nevetségessé vált. Az uj örökösnek bocsánatot kellett kérnie az egész világtól; Bassajol emlékétől, a tiszteletre méltó Poupin urtól, Poupin kisasszonytól, kit gondolatában annyira rágalmazott, szóval a vidék összes lakóitól, kiket félre ismert ... mert miért ne engedne szabad folyást a vágynak, hogy jóvá tegye hibáját?

Tehát ezen tizenöt sous-os papa a jó ember, ki ügyetlenséget követett el, hogy nehány fillért megtakaritson, e mogyorószin felöltő nem-e hős? egészen természetesnek találta egy vagyonról lemondani.

— Hogy háláljam meg ezt? kérdé Károly önmagától elmélázva! Vagy legalább mi módon lehetnék hasznára!

Egy pillanatig elmélkedett, ezután a lehető legkomolyabban igy szólt:

— Mindenek előtt majd tudtára adom, hogy hol lakik szabóm.

És leánya, e leány, kiről Dauverne Károly feltételezte, hogy kierőszakolta az örökséget, ezen állitólagos „Harpagon,“ ugy szólván hatszázer frankot ajándékozott neki.

Károly nagyon regényesnek találta egy fiatal leány által meggazdagodni, de mindamellett terhére volt, és boszantotta.

— Én a mellett maradok, a mit már mondottam, gondolá: én kárpótlással tartozom; de mi legyen az? És hogy vegyem reá, hogy elfogadja. Ezt jól meg kell fontolnom ... nemes gyermek! mennyire vágyom őt megismerni!

Valóban most ugy képzelte, mint a nemeslelküség netovábbját. Anais kisasszonynak azon szépséggel kellett birnia, mely a lélek tisztaságából ered.

E pillanatban azon fényképen akadtak meg, mely a szőnyegre csuszott, és arczczal a föld felé forditva feküdt. Midőn Károly lehajolt, a kép hátlapján e szavakat olvasta:

„Kedves papámnak.“ Felvette az arczképet. Megtekinté. Ez egy ifju leány arczképe volt; valószinüleg Anaisé.

— Rut! kiáltá. Rut és rosszul van öltözve!

Csalatkozva felsóhajtott. Ezután vállat vonva rögtön igy szólt;

— Mindamellett még mindig eléggé szép, hogy nőül menjen Labecade urhoz!..

Ezután szivarra gyujtott, felkereste barátait és jobb véleményt költött a tizenöt sous-os papáról.

IV.

Dauverne Károly Albavert Pálnak.

Oseraies, September 18. 1879.

„Mit mondjak önnek kiváncsi barátom? ön megfesziti képzelő tehetségét, hogy barátja nyomdokain haladjon. Jól tudom, hogy képtelen megmagyarázni elvonultságomat és hallgatásomat, nemde? ön azzal gyanusit, hogy egy vidéki regény hőse lettem és ezen feltevésnél nem veszi tekintetbe a körülményeket.

Megvallom, hogy valóban kiváncsivá tehettem önt, anélkül, hogy rosz szándékom lenne. Nem szöktem-e el némileg a ti társaságtokból és a szép nem köréből? Azon hires reggeli óta, melynek csemegéje Poupin ur volt (e csemegét mindenkinek ajánlhatnám) alig láttalak benneteket és csak annyi időt szakithattam, hogy a következőt irjam. „Én Oseraiesbe utazom.“ Ezen üzenet, mely irály tekintetében kifogástalan volt, önt nem elégité ki. Ön azt mondá, hogy egy egész kötet magyarázatra van szüksége. A mint látom sok ideje lehet! Annál jobb! nekem is van. Tehát részletesen fogok irni. Ha majd egy jó csomag irott lap összegyült, elküldöm önnek. O barátság! te nem vagy puszta szó.

Ha egy pacsirta sülve esik le az égről, ez jó falat, kedves barátom; különösen ha e pacsirta hatszázezer frankot hoz. Én még nem emésztettem meg egészen az enyémet. És mégis huszonnégy óra lefolyása előtt, Poupin ur és leányának első emésztési látogatásomat tettem Prunet néninél.

Itt pénzbeli érdekekről volt szó ... de szóljunk a kisasszonyról, nemde?

Barna. Husz éves. Ugy hiszem már emlitettem, hogy rut. A montelimari fényképész egy kis szörnyeteget csinált belőle: az ördögben! honnan veszi ez a collodiumot? Tegyük fel, hogy „nem csinos“ és ne szóljunk többet erről. Valóban szépnek csak kezeit lehet nevezni; ez két kincs; kedvesem. És még egy részletet kell kiemelnem: ő zenél, még pedig nagy tökélylyel. A vidék ilynemü meglepetéseket is tart fenn számunkra.

Ha meggondolom, hogy e gyermektől egy vagyont raboltam el! mert, mint hallom, összes vagyona, most hozományával együtt, alig képviseli harmadrészét annak, mit nagylelküen elajándékozott. E gondolat gyötör.

(Folytatása következik.)

Lapunk mai számához egy iv melléklet van csatolva.

portugal s a san-marinoi képviselőket, hogy tanulmányozzák, mint lehetne bizonytalan időre Európát paczifikálni El vagyok készülve arra, hogy az ön ökumeni lefegyverkezési konciliumában békeszeretetből együtt fogjuk látni a turbán viselőket s katholikus polgárokat muszka internationalisták mellett. — Nagy gyönyörrel fogom olvasni a congresszusi tudósitásokat, melyeket szives lesz nekem küldeni, tanulmányozni fogom azokat, mint az idő egy jelenségét s remélem, hogy tanulni is fogok belőlük valamit. Tanusithatom-e jobban őszinte gondoskodásomat mind az iránt, a mi az ön béke propagandájára vonatkozik! Még tovább megyek s kijelentem, miszerint óhajtom, hogy szelleme fényének s ékesszolása hevének, sikerüljön a közvéleményt meggyőzni, a felől hogy szükséges a munkának s az általános békének korszakába lépni. Ön azonban uram, nem indiskret kérdezni azt, hogy: mi fog történni Európában, ha a parlamentek parlamentje bezárja ülésszakát?

Igyekezzék hasonló buzgalommal eloszlatni azon előitéleteket, melyek a népeket akadályozzák, hogy világosan olvassanak igaz érdekeik könyvében. Valóban, ön mint jó olasz cselekszik, ha fejleszti fiatal állama Németországgal való összetartásának eszméjét, Németországgal, mely felvirágzásuknak minden haladásában a modern czivilizáczió diadalát s a rendnek s az általános haladásnak uj elemét látja.

Őszinte örömmel olvastam, amit azon rokonszenvről irt, mely az ön Liguriájában Victoria herczegnő*) iránt nyilvánul s azon szeretetről, melyet ő fensége a derék lakosság részéről tapasztal.

Szilárdan hiszem, mint ön, hogy az 1880-ik év nem fog ágyudörgést hallani. Játszik ön a börzén? . . . . . .

Ausztria-Magyarország legjobb barátjuk lesz s minden azt tanácsolja önöknek, hogy ne tegyék őt ellenségükké.

A mit Holtzendorff báró mondott önnek, az való. Olaszország nem fog meghalni, önmagára tenné kezét.

A pétervári merénylet.

Sándor czár a téli palotában minden elővigyázati rendszabályt megtétetett, a mi csak oly hatalmas uralkodótól kitethetik. A palotán kivül igen ritkán mutatkozott s ide is csak is a legmagasabb hivatalnokok s a diplomatiai személyzet nyert bebocsáttatást. A „Germania“ szerint a konyhában a czárnak két megbizható embere a szakács felügyeletével s az ételek megvizsgálásával volt megbizva. A czár az ismételt merényletek óta még leveleket s kérvényeket sem érintett meg, mivel egyszer kiderült, hogy az iratok egyike erős méreggel volt itatva. S ha a czár nagy ritkán kikocsizott, a mi csak a katonai tisztelgések átvétele végett történt, a titkos rendőri hivatalnokok egész raja vette őt körül s gondoskodott arról, hogy semmiféle gyanus egyén ne férjen a fejedelem közelébe.

*

A párisi Havas féle távirati ügynökség jelenti: Nikolajewits Miklós nagyherczeg ma reggel oly kegyes volt képviselőnket Pognon urat fogadni. Pognon az orosz-török háboru alatt, mint levelezőnk követte az orosz táborkart. A nagyherczeg még nem kapott hivatalos sürgönyt, a téli palotában történt merényletről nem tudott egyebet, mint azt, a miről sürgönyeinkből értesült. A köztársaság elnöke az esemény hirére sajátkezüleg irt a czár fivérének. Az őrterem, a melyről a merényletnél szó van. Miklós nagyherczegnek gyermekkorában hálószobája volt. Abban az időben a nagyherczeg kedvét lelte abban, hogy az ezen teremhez vezető csiga lépcső korlátain lecsuszott, a miért — mint nevetve beszélte — nem egyszer feddést s megfenyitést kapott. A czárnő hálószobája szomszédos e teremmel, mely nem rendesen, hanem csak ünnepi alkalmaknál szolgált étteremül. A nagy herczeg azt hiszi, hogy 17-én hivatalos ebédnek kellett lenni, valószinüleg a bolgár fejedelem tiszteletére. E terem padozata erős kőboltozaton feküdt s az őrterem és az ebédlő közti fedélzet is kőből volt. Ebből lehet következtetni, mily óriás ereje volt a robbanásnak.

*

A német császárt a merénylet olyannyira megrenditette, hogy több perczre volt szüksége, mig magához tért. Berlinben a merényletről az első hirt Bismarck herceg kapta és pedig egy egyenesen hozzá czimzett pétervári sügönyből, mely kedd és szerda közti éjjel 12 óra tájban érkezett meg, a kanczellárt még dolgozó asztalánál találta. Bismarck herczeg személyesen átvette a sürgönyt s sajátkezüleg küldött el abból kivonatot a császári palotába. Szerdán délben Vilmos császár a távollevő orosz nagykövetnek helyettesét, Arapow követségi tanácsost fogadta, s pontosan informáltatta magát a téli palota fekvéséről s belső berendezéséről s a katonai őrségről. E szerint a napi őrség a téli palotában áll egy kapitányból, két tisztből s 81 altisztből s katonából. Ezenkivül még rendőrkatonák is állanak a palota bejáratai előtt.

*

A február 17-diki pétervári katasztrófáról a mai nap folyamában érkezett hireket a következőkben adjuk:

Egy Pétervárról érkezett távirat jelenti, hogy február 17-én, a merénylet napján, a nihilisták közlönyének a „Semlja i Wolja“-nak utolsó számát azon az asztalon találták, melyen a czár reggelizni szokott. A lap nem tartalmazott semmiféle komoly fenyegetést, a mely a közelgő veszélyre engedett volna következtetni. A rögtön meginditott vizsgálat daczára nem lehetett kifürkészni, hogy a lapot ki csempészte volt a czár asztalára.

*

A „Köln. Zeitung“-nak a következőket jelentik Párisból: Miklós nagyherczeg ma Pétervárra utazott. A Párisban elfogott oroszt az a gyanu terheli, hogy része volt a moszkaui vasuti merényletben, Francziaországba menekült, s egyik kisebb franczia városban tartózkodott, midőn társai táviratilag tudtára adák, hogy a rendőrség messzeható intézkedéseket tett elfogatására. A franczia rendőrség két ily rejtélyes tartalmu sürgönyt kobzott el. A sürgönyök elmaradása nyugtalanitá az oroszt s Párisba ment, hol elfogatott. A fogoly 28 éves, Pétervártt január közepén hagyta el s hosszabb ideig Berlinben és majnai Frankfurtban tartózkodott. Orlow kiadatási javaslata megelőzte őt párisi utjában.

*

Berlinből irják a következőket: Mennél részletesebb tudósitások érkeznek a czár ellen intézett borzasztó merényletről, annál ijesztőbb hirek keringenek az összeesküvés kiterjedését illetőleg. Általános a nézet, hogy a merénylet tervébe magas államhivatalnokok is be voltak avatva, sőt az összeesküvők jobbadán ilyen emberekből állanak, kik holnap ujra megfogják kisérleni azt, a mi nekik ma nem sikerült. Érdekes tény, hogy a berlini udvar és diplomaták ez ideig nem kaptak értesitést a merényletről, s annak részleteit szintén csak a lapokból ismerik. A borzasztó tett, a hogy itt nagyban erősitik, a béke zálogául szolgál a külföldre nézve, mert hihetetlen, hogy olyan ország, melyben benső viszályok pusztitanak, külső háborura gondoljon.

*) A Pegliben időző német trónörökösnő.

*

A beteg czárnőnek Cannesben időzése alatt a „Brodighereben“ Allissow nihilista „Alexander II. Liberateur“ czim alatt egy röpiratot bocsátott ki, mely határozottan a czár meggyilkolását javasolta. Midőn a nizzai prefekt Allisoownak a beteg czárnő iránt kiméletességet ajánlott, a nihilista meglehetősen durván viselte magát.

*

A „Pos. Zeitugnak“ irják Pétervárról: „A nihilistáktól elkobzott iratok között egy chiffrirozott sürgönyt találtak, melynek értelmét a császári iroda harmadik osztályában csak ügygyelbajjal tudták megfejteni. A táviratból kiviláglik, hogy a sorezredek, sőt a testőrcsapatok számtalan tisztje, valamint a czár személyéhez közel álló magasabb hivatalnokok egyetértenek a nihilistákkal, hogy a czárt végre arra kényszeritsék, hogy az államnak alkotmányt, a sajtónak és hadseregnek pedig több szabadságot adjon. A sürgöny és a többi iratok felfedezése kinos benyomást idézett elő. A czár, mihelyt a sürgöny tartalmáról értesült, magához hivatta Suwaloff grófot és hosszabb ideig tanácskozott vele. Később a trónörökös is megjelent a czár előtt; az értekezletek részletei — természetesen — nem jutottak nyilvánosságra. Hir szerint a „magasabb állami egyének“ azért tartanak a nihilistákkal, mert az utolsó háboru körül szerzett érdemeiket nem jutalmazták meg kellőképen.

*

Egy londoni sürgöny jelenti: A felsőházban Granville, az alsóházban Hartington marquis a legmélyebb utálat kifejezése mellett kér fölvilágositást a borzasztó gonosztett felől, mely Sz.-Pétervárott elkövettetett. Beaconsfield lord válaszol a felsőházban, az alsóházban Northcote, kijelentvén, hogy a kormány további részletekkel a már közölteken kivül nem bir. Mindketten utálatukat fejezték ki a merénylet és nagy örömüket a császári család szerencsés megmentése felől. Beaconsfield lord még hozzáfüggeszté, hogy az edinburghi herczegnő a nagy veszély és a nagy szenvedés szinhelyéről most nem akar eltávozni.

*

Mint Szentpétervárról távirják, a Golos ma a következőket jelenti: A dynamit-töltény, mely a robbanást okozta, a palota őrszoba alatti pinczében volt, a hol egy, négy asztalos által lakott asztalosmühely vala elhelyezve. Három asztalost elfogtak, a negyedik megszökött. Az okozott rombolások után a dynamit mennyiségét négy pudra becsülik. A téli palotát, a többi palotákat és a koronaépületet az árkászok gondosan kikutatták.

Ma megy végee a robbanás következtében megöletett és sebekben meghalt katonák temetése. — A megölettek száma tizre megyen, köztük egy palotaszolga. A katonák közül 47-en kaptak sebet; azonkivül egy palotaszolga is sérülést szenvedett.

*

A Neue Freie Pressenek a következőket sürgönyzik:

Gurko tegnap reggel 9 óráig maga vezette a vizsgálatot, s a téli palota főmérnökét kötelességmulasztás miatt elfogatta. A robbanás az étterem butorait, a székeket és asztalokat összemorzsolta, s az épen jelenlevő két szolgát sulyosan megsebesitette. A robbanás akkor történt, midőn a czár elkésve kissé a folyosón keresztül ment. A légnyomás erősségétől minden világitó láng kialudt, de azért a czár megtartotta lélekjelenlétét. Reggel 8 órakor, s délben 10 órakor meglátogatta a sebesülteket, s vigasztalta őket. Most már fontos adatok után megállapitották, hogy 10 finnlandi katona meghalt s 32 megsebesült. Tegnap délután 1 órakor hálaadó istentisztelet volt a téli palota udvari kápolnájában. A nagy teremben összegyültek a legfőbb hivatalnokok, az udvarhölgyek és a főtisztek. A czár megköszönte a finnlandi tiszteknek kötelességük hü teljesitését, kik nem törődtek a robbanással, megsebesülésükkel, az összetört őrszobát addig nem akarták elhagyni, mig szakaszvezetőjük, a ki sziutén meg volt sebesülve, az őrséget át nem adta. A czár szavait a finnlandi tisztek hurákkal fogadták, s a jelenlevők ugyanekkor üdvözölték a czárt.

*

A „Daily News“ pétervári levelezője következőket irja: Még mult hétfőn 40 személy, mindnyájan a téli palota lakói, mint gyanusok elfogattak.

A „Pall Mall Gazette“ érdekes czikket közöl a merénylet folytán. Nem szabad elfelejtenünk — ugy mond az idézett lap, — hogy a merénylők talán oly emberek, kik hiában kisértik meg feltalálni atyáikat, testvéreiket vagy fiaikat, kik ártatlanul, puszta gyanu alapján valami ismeretlen helyen vagy földalatti üregekben szenvednek. Nevezett lap azt hiszi, hogy az egyedüli eszköz a mostani anarchikus állapotnak véget vetni, a czár azonnali leköszönése.

*

A „Neues Wiener Tagblatt“ berlini sürgönye szerint konstatáltatott, hogy a robbanás alkalmával a téli palotában szolgálatban lévő tisztek közül többen eltüntek.

A „Berliner Tageblatt“ szerint formális akna nem volt ásva, hanem több gázcső vezettetett azon helyhez, hol a robbanás történt. Az illető pinczelakásokban palotamunkások tartózkodtak. Ujabb időben több uj munkás vétetett fel segitségül.

Egy távirat szerint több a merényletben résztvett személy elfogatott. A „Kreuzzeit.“ szerint a palotában elfogtak egy oroszt, a kit négy kisérője védelmezett. A berlini tőzsdén tegnap az a hir volt elterjedve, hogy a merénylet a czár lelki állapotára zavarólag hatott.

UJDONSÁGOK.

— február 20.

— **Lapunk mai száma mellékletének tartalma: Országgyülés. Felolvasások. Tanügy. Közgazdaság.**

* Időjárás Budapesten. Borult Este hó esett. Hőmérő állása reggel — 5, délben — 2 R°.

— Személyi hirek. Fábinyi Theofil a bányakerületi evang. egyház felügyelőjének ünnepélyes beigtatása a legközelebbi kerületi gyülésre halasztatott. — A királyhelmeczi kerületben az egyesült ellenzék Pilisy Nándort lépteti föl képviselőjelöltnek. Pilisy egy Bélyben b. Sennyey Pálnál tartott értekezletén jelöltetett ki. — Huszár Imre családjával Párisban fog megtelepedni, hol egy bécsi lapnak lesz levelezője. — Békássy Károly országgyülési képviselő a Békássy-család igen becses levéltárát, mely 2537, részben Árpádkori oklevelet tartalmaz, a müzeumnak örök letétemény gyanánt felajánlotta, A közokt. miniszter köszönetet mond a mai hivatalos lapban Békássynak. — Egry Kálmán a népszinház tagja, mint sajnálattal értesülünk, sulyosan megbetegedett, tüdőgyuladása aggodalmakra ad okot.

— A nemzeti kaszinóból. Élénk megbeszélésekre ad okot, s némi feltünés kelt a nemzeti kaszinóban az az eset, hogy a kaszinóba fölvételre legutóbb tett három ajánlat nem fogadtatott el. Az el nem fogadottak a következők: Szerb György (ajánlotta Dániel Pál), Latinovics Ernő (ajánlotta Gromon Dezső) és Eöri Farkas Kálmán (ajánlotta Jankovics Gyula).

— A székesfehérvári orsz. kiállitás végrehajtó bizottsága részéről megkerestetünk annak kijelentésére, hogy az emlitett kiállitás biráló bizottsága által megitélt érmek és okmányok rendeltetésük helyére szétküldettek. Azok, kik az őket megillető kitüntetéseket még nem kapták, felszólalásaikat e hó végeig Lederer Sándor alelnökhöz (Budapest, dohány-utcza 4.) annyival is inkább benyujtsák, mert a később érkező reklamácziók figyelembe vétetni nem fognak.

— A nyilvánosság érdekében. A kir. orvos-egylet üléseiről a lapok tudvalevőleg nem szoktak tudósitásokat közölni. Mi helytelennek találtuk e mellőzést, s ugy a közönség, mint magának az egyletnek érdekében rendes tudósitásokat kezdtünk közölni a kérdéses egylet üléseiről, a mint teszszük ezt minden olyan egylettel, mely a közérdeklődésre számot tarthat. Megütközéssel értesülünk most, hogy ez egyletben 20 tag kivánatára holnap rendkivüli közgyülés lesz, melynek czélja, mint a meghivón látjuk, nem más, minthogy az ülésekről szóló tudósitások eltiltassanak. Nem hihetjük, hogy az orvos-egylet többsége ily határozatot hozhasson, de bárminként üssön is ki a határozat, mi mindent el fogunk követni, hogy a mint megkezdtük, az egylet üléseiről ezután is rendes tudósitásokat közölhessünk.

— Irodalmi fölolvasásokat tart a jövő hónapban a vidék nagyobb városaiban Pokorny Jenő budapesti hirlapiró. Első irodalmi csevegését Nagyváradon tartja márczius 4-én, az ujabb magyar költőkről, Ábrányi Emil és Kornélról, Bartók Lajos, Endrődy Sándor, Gáspár Imre, Kiss József, Pósa Lajos, Reviczky Gyula, Szabó Endre és gróf Zichy Gézáról értekezvén. Második felolvasását Debreczenben márczius 6-án tartja, a magyar hirlapirodalom és társas életről a fővárosban és a vidéken.

— Anyag egy népszinműhöz. Csongrádról irják nekünk a következő szomoru esetet: A napokban itt egy Balog Viktoria nevü fiatal menyasszony esküvője napján gyufaoldatot ivott. E gyászos elhatározásra az inditotta, hogy épen ezen időben érkezett meg a katonaságtól régi kedvese, ki hütlenségét szemére hányta. A régi szerető végre egy csókot kért a leánytól s koszorujából három levelet, miket állitólag meg is nyert. De a menyasszonyra oly hatást gyakoroltak e dolgok, hogy elhatározta véget vetni életének. Igaz, hogy orvosi segély érkezett, de későn, minthogy harmadnap lefolyta után — mely idő alatt borzasztó kinokat szenvedett a fiatal nő, végre is csak halál lett a vége.

— A krassói állapotok. Lugosról tegnapi kelettel a következő levelet kaptuk: Tegnap Tisza Kálmán belügyminiszter távirati uton felfüggesztette Gyika Szilárd alispánt állásától. A távirat érkeztével még az est folyamában összehitta Ujfalussy Miklós főispán a bizottsági tagokat előértekezletre; ideiglenesen az alispáni teendők elvégzésére Pattyánszky Elek árvaszéki elnök szemeltetett ki, azonban ma a közgyülés e teendőket Simonesku Leonton főjegyzőre bizta. Az alispán még ma a fővárosba ment, hogy magát — ki különben fedhetetlen jellem — tisztázza; egyuttal megemlitjük, hogy az ő birtokára mint egy 25.000 frt erejéig történt biztositás. A sikkasztó szolgabirák müködése fölötti vizsgálat igen lassu tempóban folyik s a közönség fél, hogy idejök lesz a sikkasztott összegeket elővarázsolni s magokat mint ártatlan martyrokat előállitani, de az alispánon elkövetett kompromissziót mi sem lesz képes lemosni. Megemlitjük végül, hogy a hivatalától felfüggesztett Paszku szolgabiró tegnap délután kedélyesen kártyázott egy az ottani előkelő körök által látogatott kávéházban.

— Kézre került sikkasztó. Emlitettük, hogy Gönczy Adolf tegnap utazó bundáját elzálogositván, azon revolvert vett és a budai fürdők egyikében hihetőleg agyon akarta lőni magát. Ma kihallgattatván, beismerte, hogy szatmármegyei lázári körjegyző, s ott 1000 frtot meghaladó hivatalos pénzeket elsikkasztott. Ennek alapján a rendőrség magát a szatmármegyei törvényszékkel érintkezésbe tette, mielőtt azonban innen válasz érkezett volna, a mikolai járás szolgabirája táviratilag felkérte a főkapitányt Gönczy elfogatására és őrizet alatti visszakisértetésére, a mi most már, a jó madár el levén fogva, meg is fog történni.

— Heti statisztika. Budapesten a lefolyt héten élve született 255 gyermek, elhalt 226 személy; a születések tehát 29 esettel mulják felül a halálozásokat. Az élve szülöttek közt volt 159 törvényes, 96 törvénytelen: nemre nézve 137 fiu, 118 leány. Halva született 13 gyermek, köztük 12 törvényes, 1 törvénytelen. A halottak közt volt 123 finemü, 103 nőnemü. Egy éven aluli gyermekek száma 50. Az összes elhaltak közt egy éven alul tartózkodott Budapesten 15. (A tartózkodás tartama 13-nál ki nem tudható.) — Ez év 6 hetében élveszületett összesen 1490 gyermek, elhalt 1331 egyén, a születések többlete tehát 159. Születések arányszáma 1000 lakosra 40·4. Halálozások arányszáma 1000 lakosra általában 35·8, az egy éven felüli lakosságnál 28·7, az öt éven felüli lakosságnál 21·0.

— Lefőzte a kupaktanácsot. A háromszékmegyei Rétyen egy zsidókorcsmáros a napokban 120 veder bort hozott haza s miután nem volt hajlandó „akcist“ (igy mondják Háromszéken) elárusitandó bora után kifizetni, egy községi rendőr által kötelezettsége teljesitésére intetett. A Mózsi azonban nem engedelmeskedett. Kénytelen volt tehát a biró két esküdtet és rendőröket venni maga mellé s teljes ornatusban megjelenni az inkriminált korcsmárosnál. Ez azonban nem sokat hederitett rájuk, sőt miután anyanyelvén tisztességesen lehordta a nemes elöljáróságot, rájuk csapta s kivülről rájuk zárta az ajtót; aztán re bene gesta, eltávozott. Az ekként hüvösre került elöljáróság zavara most tetőpontra hágott. Kirontani nem mertek, ablakon kiugrálni resteltek, mit volt tehát mit tenni; — bevárták, mig a korcsmáros megszánta és kibocsátotta őket. A lezárt elöljáróság most panaszt emelt a „börtönmester“ ellen, ki még ma is markába nevet a történtek felett.

— Halálozások. Noszlopy Pál Görmegye főszámvevője e hó 17-én 76 éves korában meghalt. Az elhunyt egyike volt Győrmegye régi typikus alakjainak. Özvegye és 9 élő gyermeke maradt. — Csathó Ferencz margittai (Biharm.) ref. lelkész a mult vasarnap szivszélhüdésben halt meg. — S.-Szt-Györgyön e hó 17-én halt meg sepsi-zoltáni özv. Bóra Sándorné sz. Lázár Veronika asszony 63-ik életévében. — A Hevesmegyéből Erdélybe származott és évek óta Szolnok-Dobokamegyében megtelepült blenkepolyáni birtokos Placsintár István 76-ik évében meghalt és földi maradványai f. hó 12-én adattak át örök nyugalomnak. Az elhunyt a szabadságharczot követett szomoru időszakban hazafias készséggel és saját nyugalma veszélyeztetésével nyujtott menhelyet az üldözött és bujdosni késztetett szerencsétlen honfiaknak. — Saueressig Gyula II. éves bányász akadémiai hallgató, folyó évi február hó 17-én hunyt el el Selmeczbányán. Béke hamvaikra!

Rövid hirek. A király a háromfaagarévi r. kath. templom felépitéséhez 300 frt segélylyel járult. — **Árviz.** Margittáról (Biharm.) irják, hogy a legutóbbi olvadás folytán megáradt Berettyó elhagyta medrét, s már eddig is tetemes károkat okozott. A viz egyre nő s a legveszélyesebb következményektől lehet tartani. — **Párbaj** történt tegnap ismét a fővárosban. B. J. és S. J. urak közt egy kis szóváltás miatt, melynek nagyon lovagias következménye lett, kardpárbajt vivtak ma délután két órakor. B. J. egy. S. J. több rendbeli könnyebb sebet kapott. — **A kőbányai** sertés-vesztegzár intézetben 2 heti fennállása óta 80 darab borsókás sertés kimérését akadályozta meg. — **A zendülés költsége.** A budapesti gázgyár igazgatósága tegnap nyujtotta be számláját a főv. tanácsnak azon kiadásokról, melyekbe a mult havi zavargások alkalmával összetört lámpák megcsináltatása került. A számla 913 frt 36 krról szól.

A hivatalos lapból. Egyházi előléptetés. A király a pozsonyi társas-káptalannál üresedésben levő kanonoki székekre: Valentovich József esztergomi tiszteletbeli kanonokot és szent-benedeki alesperes-plébánost, dr. Kovács Pál vadkerti alesperes-plébánost, Szilányi Ferencz primási titkárt és pápai tiszteletbeli kamarást és Pór Antal esztergomi városi alesperes-plébánost és pápai káplánt; továbbá az esztergomi tiszteletbeli kanonokságra: Kubriczky András taksonyi alesperes-plébánost, zsinati vizsgálót és főegyházmegyei birálót nevezte ki; végre Blümmelhuber Ferencz esztergomi főszékesegyházi kanonok és papnöveldei hittanárnak, a Szt.-Benedekről nevezett kaposfeői czimzetes prépostságot, Lollok József esztergomi főszékesegyházi kanonok és papnöveldei igazgatónak, a B.-Sz.-Máriáról nevezett Nagyvárad-vári czimzetes prépostságot és Mezey Ferencz szakolczai városi plébánosnak a Sz.-Lambertről nevezett vásárhelyi czimzetes prépostságot adományozta.

Kitüntetések A király Merfort Róbert pénzügyminiszteri osztálytanácsosnak nyugalmztatása alkalmából sikeres szolgálatai elismeréseül a miniszteri tanácsosi czimet és jelleget, Roediger Rezső honvéd őrnagynak nyugállományba helyezése alkalmából a czimzetes alezredesi jelleget adományozta. A közokt. miniszter Somogyi Rezső kisvárdai állami népiskolai elnököt ebbeli tisztségétől felmentvén, sikeres és buzgó müködéseiért elismerését nyilvánitotta neki.

Kinevezés. Az állami számvevőszék elnöke ifj. Miklós Gyula ügyvédjelöltet az állami számvevőszékhez ideigl. minőségü II. oszt. számtisztté nevezte ki.

Névváltoztatás. Klein Lipót debreczeni lakos Kelenre, Boros, igazabban Markovics Sándor alapi lakos Kollerre, Klein József budapesti lakos Kisre, Szidner Albert aradi lakos Szilágyira változtatta vezetékonevét.

Egyletek A magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdijegyletének, s a kisszebeni timár ipartársulatnak alapszabályai megerősittettek.

Vásárügy. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Budapest fővárosban engedélyezett négy országos lóvásáron kivül, érenkint május hó első hétfőjén, valamint október hó első hétfőjén, és az ezeket megelőző és követő egy-egy napon, még további két országos lóvásár tartassék.

Kármán Lajos.

— febr. 20.

Pénteki nap volt; de azért a költségvetési vita csak megkezdődött. Ugy is mindegy! Nincs az a virágvasárnapja, a miből a kormány és többsége ne tudna csinálni a nemzetnek nagy-pénteket!

Ámbár, ha csak a nap sikerét veszszük, a mai péntek nem az ellenzékre mondható szerencsétlen napnak. — A többségnek jutott a szánalmas szerep.

Beterjesztették az idei költségvetést, melynek fináncz miniszteri deficzitjére a pénzügyi bizottság oly épületes kis emeletet huzott s Hegedüs Sándor vezette be a vitát, a bizottsági többség jelentésének egy kis paraphrázisával, vagyis az előadói szokott kaptafára ütött beszédek egyikével, melyekről azt jegyezte volt meg nem rég Jókai, hogy az ördög se hallgatja.

Helfy után Kármán Lajos szólalt fól, mint a kormánypárt vezérszónoka. Kezében tartva az objektivitás éles fegyverét, lekötni igérkezett vele a ház figyelmét. Nem tartja — ugymond — a parlamentarismus érdekében állóuak a csendes, álmos ülések meghonositását; de hogy mindjárt kezdetben tisztában legyen vele a ház (közbekiáltások: már rég tisztában van“!) kijelenti, hogy nem akar se magasztaló dicsbeszédet tartani, sem rohamos támadást intézni, hanem fog beszélni, mint cátói megvesztegethetetlenségü biró. És aztán ékesen fejtegette, hogy mily szükséges dolog politikában az elvtagadás. Lám Mózes nem látta még az igéret földét, de a pogány Saulus megalapitotta a keresztyénységet a monarchikus Washington a respublikát, a conservativ Cavour az olasz, az autokrata Bismarck az alkotmányos német egységet. Mit vetik hát a jelen kormánynak minduntalan szemére az elvtagadást? Mit hánytorgatják, hogy elveit szegre akasztotta? Mit emlegetik, hogy multját meghazudtolva, ellenkezőjét cselekszi annak, a mit jónak, szükségesnek hirdetett? Ez nem járja, az hálátlanság a nemzettől!

De hát ki hányta ma szemére mindezt? Senki. Azonban a nagy szónok előre el volt készülve, hogy le sz ily szemrehányás, s elszánta magát, hogy ő azt hősileg vissza fogja utasitani. Ugy tett, mint egyszer egy másik szónoktársa, a ki beszéde közepén csak megáll s a tuloldalra mutatva, mondá: „Hiába csóválja fejét ott az ellenpárton előttem ismeretlen tisztelt képviselőtársam!“ s az ellenpárt nézett, hogy melyik hát az a vakmerő képviselőtárs, a ki a fejét meri csóválni, azonban volt a ki szomszédjával beszélgetett, volt a ki aludt, volt a ki lapot olvasott, de a ki fejét csóválta volna, olyat fölfedezni nem lehetett. A dolog magyarázata az lett, kogy a t. szónok irásban előre elkészitett beszédét a gyorsirodába már az ülés előtt feladta s abban már benne volt a fejét csóváló ismeretlen t. képviselőtárs, hát nehogy az elmondott beszéd ellenkezésbe jusson a kinyomatottal csak el kellett biz azt mondani, hogy: „Hiába csóválja fejét a t. képviselő ur!“

Kármán Lajos szónoki nagyságát nem konfundálják az ily csekélységek. Ő bonczolt, észlelt, vizsgált, analysált és konstatált. Elmondá, hogy ő a parlamentarismus, társadalom és bölcsészet hű követője s reményét fejező ki az erkölcsi guilotine elérkezése iránt, mikor a nagyság glóriafényben uszni fog, s fölhozott sok ékes eszmét, melyeknek ily szép összegyüjtésére más közönségek holandónak egy évre volna szüksége, de ő neki bizonyára elég volt rá félév, aztán emelt hangon mondá, hogy „dixi et salvavi animam meam“, a miről megtudtuk, hogy szónoklatának vége, de azt iránt, hogy a budget mellett volt-e tartva, vagy ellene, Széll Kálmánban némi kétely maradt.

Kármán Lajos mindig „hatással“ szólal föl a házban. Ez uttal is meg volt a „hatás,“ de, szerintünk legalább, nem oly intensiv, mint taval. Az ellenzéki padokon sajnálva konstatálták, hogy Kármán hanyatlik. Hja, az idő!

A technikusok estélye.

A müegyetem hallgatói által Schwarzel Sándor tanár tiszteletére rendezett lakoma ma este tartatott meg a Hungaria földszinti nagy termében. Az óvaczióra tudvalevőleg Schwarzel hirlapi czikkei adtak okot, melyek a közlekedési téren a magyar szakerők alkalmazását követelték. Mintegy 350 ember vett részt a lakomában, ott volt az egész müegyetemi tanári kar, több mérnök és képviselő igy Herman Ottó, Törs Kálmán stb. A lakoma 8 órakor kezdődött; csakhamar megeredtek a felköszöntők. **Galló** Gyula (IV. éves technikus) az ünepeltre emelte poharát s emelkedett hangon biztositá őt a müegyetemi polgárok nagyrabecsüléséről.

Ezután **Szily** Kálmán a müegyetem-rektora emel poharat. Uraim, mondá, a legközelebbi időkben aligha jelent meg a magyar hirlapok hasábjain oly czikk, mely az érdeklett körökben általánosabb és méltóbb feltünést keltett volna, mint épen az, mely a mai barátságos összejövetelnek inditó oka és kiinduló pontja volt. Hamar hozzá teszem azt is, hogy bizonyára rég jelent meg czikk, mely annyi félreértésre és annyi félremagyarázásra adott volna alkalmat, mint épen ez.

Sokan foglalkoztak e czikkel nyilvánosan is. Az egyik egyszerüen ellenzéki manővert látott benne a miniszterium valamelyik tagjának megbuktatására; a másik csupa személyes aspirácziókat akart belőle nagy ravaszul kiszimatolni; a harmadik végre azt olvasta ki belőle, hogy el kell távolitani minden jogászt a közlekedési miniszteriumból s a megüresült helyeket mind csupa technikusokkal kell betölteni. A szép vezér eszmét, mely az egész nyilatkozaton végig vonul, sokan egész helyesen felismerték s ezek szive örömtől dobbant meg, de éppen ők nem szólaltak fel, mert vagy természetesnek találták, hogy valaki végre valahára szavakat kölcsönzött rég táplált meggyőződésüknek és a czikket egy szebb jövő hajnalpirjának tekintették, vagy nem szólaltak fel, mert nem szokták meg a közügyekhez való hozzászólást, vagy nem szólaltak fel azért, mert ez reájok nézve lehetetlen volt; a kik ellenben nyilvánosan felszólaltak, közülök a szép vezéreszmét egyik sem ismerte fel, vagy legalább nem akarta felismerni; mindenik — s ez elég szomoru jele a mai közvélemény csinálásnak, mely már ugy látszik föl sem birja tételezni, hogy valaki eszméért, ne pedig önérdekért küzdjön — mondom a felszólalók mindegyike személyekre és személyes kérdésekre akarta a nyilatkozat tendencziáját visszavezetni.

Pedig e nyilatkozat vezéreszméje oly világos, oly könnyen kiérezhető: közlekedés és közmunka ügyeink adminisztrácziójában egy uj, az eddigitől elütő szellemet kell meghonositani.

1848 előtt a magyar adminisztráczióban a táblabiró szelleme volt az uralkodó, táblabiró kormányozta a megyét, táblabiróból lett a helytartótanácsos, a kanczellária tanácsosa; a táblabiró mindenhez értett, tegnap mértéket hitelesitett, ma patikát vizitált, holnap „lutum supra lutum“ töltést csináltatott. És minthogy a táblabiró az élettel folytonos érintkezésben volt, e sok teendője közül a legtöbbet középszerüen, némelyet rosszul, de egynémelyet kitünően is elvégzett. De akár középszerüen, akár rosszul, akár jól, de mindig maga végezte.

Az 1848. után meghonositott adminisztráczió megismertette velünk a telivér bürokratikus szellemet; az akták számát szaporitani, az ügyeket eltologatni egyik ügyosztálytól a másikhoz (ezt nevezi ő elintézésnek) ebben áll a bürokrata szenvedélye és öröme. Pedig bármennyi aktát intézett is el, gyakorlati dolgot nem végezett; nem végezett, mert erre nem is képes. Benne a gyakorlati élet iránti fogékonyságot megölte a formák uralma; s a formákban való jártassága, mely az állami adminisztráczió sok ágában nélkülözhetetlen, csak ez tette őt hosszu ideig az adminisztráczióbn n is nélkülözhetetlenné. S midőn az ujabb állami élet a kormánytól, melynek ő volt a személyesitője, gyakorlati feladatok megoldását parancsolólag követelte, ugy segitett magán, hogy mindenféle segédhivatalok, központi igazgatóságok és épitészeti tanácsok alakjában az e feladatok megoldására képes ujabb társadalmi tényezőket használta fel.

És mi a jelenleg, az alkotmány visszaállitása óta nálunk divatozó adminisztráczió szelleme? félig bürokrata, félig táblabiró szellem, egybeöntve olajból és vizből, melyek akárhogy rázzák is, sehogy sem válnak homogén egészszé.

Ily szellemü kör az, melybe a magyar mérnök belép, midőn a közmunkaügyi miniszterium szolgálatába áll. Azt a szellemet, melyet magával hoz, s melyet benne a technikai és nemzetgazdasági tanulmányok érleltek meg, sem a bürokrata, sem a táblabiró nem ismeri; a mérnök, hogy ugy mondjam, saját házában idegennek érzi magát; a legnagyobb részben lassanként elhal az igazi mérnöki szellem s megtöltözik vagy a bürokrata, vagy a táblabiró szellemmel.

Mit kivánt az ünnepelt czikkiró barátunk s vele együtt mit kivánunk mi? azt, hogy a közmunka miniszteriumban ne a bürokrata, ne a táblabiró szelleme, hanem az a szellem legyen uralkodó, melyet az induktiv tudományok tanulmányozása s a velök való foglalkozás érlel meg az ember kebelében, az a szellem, mely egyaránt távol áll a táblabirói szellemtől és a bürokratizmustól; mely nem vállalkozik, mint a táblabiró mindenre, hanem csak azt végzi, a mire képes, s mely nem kiván, mint a bürokratizmus, minden gyakorlati kérdés megoldására két embert, egyet a formák megőrzésére, másikat a lényeg elvégzésére, hanem nevel magának embereket, kik a helyzet magaslatán állva, tudják is mit kelljen tenni, meg is tegyék maguk a mit jónak tudnak. Ki legyen az a férfiu, ki e szellemet a miniszteriumban meghonositsa? jogász-e vagy technikus, az nekünk közömbös. A dolog lényege az, hogy ott ez a szellem uralkodjék. Nem személyről, hanem elvről van szó, melytől a magyar mérnöki kar jövője függ.

És midőn egy ilyen elvről van szó, kiknek áll első sorban a kötelességében felszólalni, ha nem a polytechnikumi tanárnak, kinek már a hivatalából folyó kötelességérzet is azt parancsolja, hogy hallgatóinak, a leendő mérnököknek jövőjét előkészitse és biztositsa. Ezt tette Schwarczel Sándor barátom, s ezt teszem én ma, midőn e pillanatban az elv mellett szót emeltem.

Az elvi harcz, mely már Németországban, Svájczban, Ausztriában több mint egy évtizede foly, megvan tehát nálunk is inditva. Meddig fog az tartani? ma még meg nem mondható! De azt ma is már biztosan mondhatjuk, hogy a döntő győzelem előbb-utóbb a mi részünkön lesz. Ez természettörvény. Azt a szellemet, mely a mathematikai, természeti, orvosi, technikai, nemzetgazdasági és társadalmi tudományokat átlengi, sem a bürokratizmus, sem a táblabiró szellem már többé vissza nem szorithatja; napról-napra több tért foglal az, s be fog hatolni a társadalom és a kormányzat minden rétegébe. Fejlődése szükségszerü, fejlődése ellenállhatatlan.

De bár mikor következzék is be a döntő győzelem, a jelen este ünnepeltjének mindig meg fog maradni az érdeme, hogy ezen elvi harczot Magyarországban ő inditotta meg.

Poharamat én is a bátor előharczosra, a derék tanárra s a kedves kollegára, Schwarczel Sándorra emelem. Az Isten őt sokáig éltesse.

Schwarczel Sándor. Mélyen meghatva a rokonszenv azon lelkesitő nyilatkozatai által, melyekkel ugy a müegyetemi ifjuság, mint tanártársaim köréből, oly ki nem érdemlett módon részesitettem; engedjék meg, hogy azon nagyfontosságu elv nevében, melynek ünneplése e pillanatban szerény személyemhez köttetett, a történt nyilatkozatokért őszinte hálámat kifejezzem!

Kifejezzem azért, mert azok fellépésemnek helyes indoka mellett tanuskodnak és bizonyára elmaradtak volna, ha a technikus kar érdekében tett felszólalásaim czélját csakugyan a különböző hivatás körök közötti kenyérversenygések felébresztése, vagy személyes érdekek előmozditása képezte volna.

Kifejezem továbbá köszönetemet azért, mert helyeslésüknek ezen lélekemelő nyilvánulása nyomatékossá teszi azon immár közös törekvésünket, melylyel a munka megosztás elvének a szellemi téren is hódolva, hazánk szakügyeinek intézése körül a szakférfiaknak praerogativáját követeljük.

És ha ezt teszszük t. uraim, nem karunk egyes tagjainak személyes jóléte képezi küzdésünk czélját, hanem azon benső meggyőződés, hogy ezzel hazánk javát mozditjuk elé, mely már ma is eléggé égetően érzi azt, hogy a jelenlegi uralkodó viszonyok miatt önérzetes mérnöki kar egyáltalában ki nem fejlődhetett.

És meg lehetünk győződve arról is, hogy azon államférfiu, a ki felfogva a technikus karnak jelentőségét, mely mathematikai gondolkodásmódjával kiválóan hivatva van a modern kultura tényezője gyanánt szerepelni, majdan megnyitja a pezsgő tevékenység méltó csarnokát; kiváló helyet fog elfoglalni hazánk jótevői között.

Az is meglehet t. uraim, hogy a jelenlegi mozgalom pillanatnyi eredménye csak az lesz, hogy a Kárpátoktól Adriáig ezer kartársunknak szivét gyorsabb lüktetésre birjuk: de legyünk még ez esetben is meggyőződve arról, hogy a ma elhintett mag bár évek mulva — hisz ezek a nemzet életében csak órákat jeleznek — bizonyosan hullámzó vetéssé fog fejlődni.

És ezek után engedjék meg tisztelt uraim, hogy magamra áttérve, emlékezetükbe idézzem ama régi igazságot, hogy az egyéni tevékenység legdöntőbb indoka annak környezetében keresendő.

Azon meggyőződésemet, melyeknek felszólalásaimban kifejezést adtam, én is mint azon testületnek tagja szivtam magamba, melynek nemes hivatása abból áll, hogy a technikus kar érvényre emelésének törekvéséhez a valódi jogalapot megteremtse.

És ez okból tisztelt uraim, engedjék meg, hogy a személyemnek szánt kitüntetést, nem obligált szerénykedésből, de szivem tiszta meggyőződéséből a müegyetem tanártestületére ruházzam, melynek tagjai tevékenységüket nemcsak a tudomány komoly és elvont szolgálatának szentelik, de a gyakorlattal is benső érzületközösségben élnek és résen fognak állani mindannyian, ha ezt a technikus kar érdeke megköveteli.

Ezen testületet illeti ma is az érdem oroszlán része és ez okból poharamat emelem tisztelt kartársaimra, a m. k. József müegyetem tanári testületére! Éljen!

Volt még számos felköszöntő, s a lakoma Rácz Pali zenéje mellett 12 óráig tartott.

Szinház, müvészet.

— Nemzeti szinház. Ma uj betanulással Toldy István „Az uj emberek“ czimü vigjátékát adták elő. A darab határozottan tetszett, s az est sikerében a jelesen irt vigjátéknak ép oly nagy része van, mint a kitünő előadásnak. Toldy István értett a szinpadi szellemes causerie-hez, mint kevesen kivüle; s a franczia minta után ügyesen hozott szinpadra „uj embereket“ Spitzer-Csipkey módjára, vagy pedig „régi dicsőségünk“ néhány avitikus példányát, Mokány Berczi féle vidéki nemeseket stb. Darabja könnyed szövésü, akár egy ügyesen irt feuilleton. Dialogjai mindig elevenek s néha nagyon ügyesen fordulnak. A jeles előadás a darab minden előnyét feltüntetė. Első sorban Szigeti Józsefet kell megemlitenünk „Csipkey“ szerepében. Majdnem minden mozdulatával mulattatta a közönséget. Ujházy „Tarczal Ábrisa“ már szinpadra lépésekor tapsokban részesült. Szigeti Imre. Feleki is sikerült genre-alakokat mutattak be „Darlay és gr. Csetneky“ szerepében. A szerelmi bonyodalom intézői, Helvey Laura és Náday szokott finomsággal játszottak. — Szóval a darab a jeles előadásban tetszett s megérdemli, hogy néha-néha a repertoire-re kerüljön.

— Hangverseny. Thern Vilmos és Lajos, a két zenei dioskur, ma a vigadó kistermében adta évenkint visszatérő hangversenyát. A két testvér együttes zongorajátékáról nehéz már ujat mondani. Ma is kitünő élvezetet nyujtott páratlan összjátékuk. A hangverseny programmja ez uttal nagyon érdekes volt. — Volkmanntól játszottak egy konzertet, Schuber H-moll indulóját, Weber egy müvét Liszt átiratában stb. Minden alkalommal élénk tetszését nyilvánitá a közönség a két müvész játékával szemben. A hangverseny közeit Balogh Mária k. assz. éneke tölté be. Schumanntól, Mozarttól és gr. Zichy Gézától énekelt szép dalokat. A vigadó kis termét a közönség szinig megtölté.

— Spiegel Arabella ügyében a következő sorokat vettük: A szini tanoda e tehetséges növendékét minden ellenkező jelentések daczára, mégis szerződtették a bécsi udvari operahoz. Egyik fővárosi lap ma azt állitja ugyan, hogy ügye még nem tekinthető eldöltnek, mivel Podmaniczky intendans Jauner igazgató ellen az udvarmesterhez appellált az eltávozott énekesnő visszanyerése érdekében; de ez apelláta előreláthatólag nem fog eredményre vezetni, azon egyszerü okból, mivel a nemzeti szinháznak ez ügyben nincs igaza. A dolog ugyanis a következőleg áll: Spiegel Arabella k. a. mint énekesnő fényes reményekre jogosit; olyan hanganyag fölött rendelkezik, mely kellő kimüvelés mellett őt a legelső müvésznők sorába emelheti. — Mutatja ezt az a körülmény is, hogy a bécsi opera igazgatója kapva kapott rajta, s rögtön igen fényes feltételek mellett ajánlotta fel neki a szerződtetést. Spiegel k. a. itthon egyáltalán nem talált méltánylatot, s valósággal kényszeritve volt, hogy máshova folyamodjék kiképeztetésének befejezése végett. Negyedfél évig volt a szini képezde tagja, s ez idő alatt összesen 100 frt. ösztöndijat kapott másodéves korában; Bécsben rögtön igértek neki kiképeztese idejére havi 100 frt. segélyt. Nagyon jól tudjuk, hogy a nemzeti szinház nem rendelkezik oly eszközökkel, mint a bécsi udvari opera, de vajjon helyes eljárás-e, hogy mikor egy valamiré való énekesnője akadna, azt semmibe sem veszi, elhanyagolja, kiképeztetését lehetetlenné teszi, s csak akkor kapkod már utána mikor látja, hogy akad más intézet, mely a tehetséget jobban tudja máltányolni. Ha a nemzeti szinház szinészeket akar képeztetni, értékes hangu énekeshez bizony nem jut 100 frt. kiadással. Ilyen gondozás mellett még szerencse, ha a legjobb tehetség is el nem kallódik. Spiegel Arabellával már nem történik ez, mivel szerződése Bécsben meg van kötve, s első föllépte Faustban Margit szerepe lesz, melyet tanárai megelégedésére már szorgalmasan tanul is. A mi nemzeti szinház iránti kötelezettségeit illeti, ezek csak arra vonatkoznak, hogy kiképeztetése után tartozik bizonyos időre a nemzeti szinháznál maradni, ha pedig a tanfolyam befejezte előtt távozik, az esetben köteles megtériteni az addig kapott ösztöndijakat. Ez utóbbi kötelezettségének mostani helyzetében, ugy hiszszük, könnyen eleget tehet.

— Sipos Antal február 28-ára tervezett harmadik kamarai zeneestélyét, mely a Hungáriában rendeztetik, márczius 3-án fogja megtartani s az estélyen az országos nőipar egylet javára Bulyovszky Gyuláné szavalni fog.

Böjti mulatságok.

— A „közvacsora,“ mely az országos kisdedovó egyesület javára évenkint fényes sikerrel szokott megtartatni — folyó hó 21-dikén lesz a vigadó három nagyobb melléktermében, sok szép fiatal közremüködésével. Miután az egyesület távol tartja magát a közönség megzsarolásától, minden adag étel és ital 1 forintért fog fölszolgáltatni. A rendező bizottság élén Tisza Kálmánné és gr. Szapáry Gyulánéval, a következő fiatal urakból áll: Bethlen Béla gr., Bethlen Miklós gróf, Csernovics Diodor, ifj. Cséry Lajos, Desewffy Aristid, Teleki Gyula gr., Teleki József gr., Horváth D., Jeszenszky Sándor br., Lisznyay Tihamár, Makk Jenő, Radisics Jenő, Szabó Dénes, Szitányi Géza, Tomcsányi Sándor. Miután a közvacsora évek óta a főváros előkelő köreinek gyülhelye szokott lenni — a szép siker ez évben sem fog elmaradni. Belépti dij 1 forint.

— Kereskedők tánczestélye. A tánczestély rendező bizottság mult ülésében elhatározta a tiszta jövedelmet irodalmi czélokra forditani és pedig felét az irói segélyegylet, felét a társulati könyvtár javára. Az eddigi előzmények után ez estély sikere, a legjobb reményekre, jogosit. A házi asszonyi tisztet Herich Károlyné és Vadnai Károlyné urhölgyek voltak szivesek elvállalni. — Jegyek február 25-től délelőtt 11—1 és d. u. 3—5-ig válthatók. A személjegy 2 frt, családjegy 5 frt, a társulati irodában. (Gizella-tér 2. sz. a.)

— Zala-Egerszeg városának válogatottabb közönsége folyó hó 18-án a kaszinó termeiben pikniket rendezett. A sikerült mulatságon jelen voltak: Mihályovics Károlyné (háziasszony), Svastics alispánné, Hajik Istvánné, Somogyi Jánosné, Skublics Kálmánné, Skublics Istvánné, Mészöly Lajosné, Krosetz Jánosné, Horváth Bertáné, Holosy Józsefné és Hideg Józsefné, a fiatal tánczosnők köréből kiemelendő: Botfy Irma, Sladovics Mariska és Róza, Skublics Mariska, Anisits Izabella, Szecsődy Mariska, Viosz Mariska, Strausz Böske és Skubles Eugenia. A négyest 32 pár tánczolta, a csárdás gyakran ismétlődött, mig végre virradtig eltartott.

— A pápai izr nők betegsegélyző egylete f hó 28-án a Griff-fogadó termében zárkörü bált készül rendezni. A pápai mulatságok mindig jók szoktak lenni s ez is sikeresnek igérkezik.

Egyletek, társulatok.

— Hirlapiró egylet. Veigelsberg Leo a „Pester Llloyd“ főmunkatársa a következő levelet intézte a „Főv. Lapok“-hoz:

„Tisztelt szerkesztő ur! Az „Egyetértés“ ellenében azt a kérdést veti fel t. lapja, hogyan lehet német hirlapiró tagja a magyar hirlapirói egyesület igazgató választmányának. Nehogy e kérdésből vita támadjon, sietek a tisztelt szerkesztő urat értesiteni, hogy én — és csak én rólam lehet szó, mert tudtommal a választmánynak más „német“ tagja nincs — már e hó 16-án a kör elnökénél bejelentettem, hogy a rám esett választást el nem fogadhatom. Lemondtam tehát a választmányi tagságról, és ennél többet is fogok tenni: ki fogok lépni a körből is. Fogok pedig kilépni azért, mert először nem szokásom oly társaságba menni, hol engem többen csupán toleráltnak tekintenek, és másodszor, mert azt óhajtom, hogy a társulat, melynek müködését a magyar hirlapirodalom érdekében fölötte fontosnak tartom, menten minden belviszálytól, mihamarább az erősödés és felvirágzás biztositékait elnyerhesse. Én velem tehát kevés baja lesz a hirlapirói egyesületnek. De mindazonáltal nem ismerhetem el senkinek ama jogát, hogy tőlem, ki magyar születésü, magyar honpolgár vagyok és sok év óta a magyar ügyet legjobb tehetségem szerint a hazai sajtó terén szolgálom, a magyar hirlapiró czimét elvitassa. Fogadja tisztelt szerkesztő ur, nagyrabecsülésem kifejezését Budapest, 1880. február 19. Veigelsberg Leo.“

A „Főv. L.“ e levél utolsó pontjára azt a helyes észrevételt teszi, hogy világszerte mindenütt ahhoz az irodalomhoz számitják az irókat, a melynek nyelvén irnak. Igy „magyar hirlapiró“ az, a ki magyarul ir a hirlapokban. A ki németül ir magyar szellemben, mint e levél tisztelt irója is, az jeles magyar ember lehet, de irónak német.

— Az elhagyott gyermekek védelmére fővárosi előkelő polgárok egyletet akarnak alakitani, melynek czélja lenne a fővárosban magánosokhoz fölnevelés végett kiadott árva, törvénytelen talált és egyéb elhagyott gyermekekre felügyeltetni, azok fölnevelését s kiképzését előmozditani stb. Az egyletre különösen nálunk, a hol lelencz-ház nincs, nagy szükség van, s a kezdeményezők elismerést érdemelnek. Ez ügyben Körössy József statisztikai hivatali igazgató lakásán magánjellegü értekezlet volt, hol már alapszabálytervezetet is mutattak be.

— A bölcső-egylet választmánya gr. Károlyi Edéné elnöklete alatt folyó hó 16-án népes választmányi ülést tartott, melyben egyebek között elhatározák, hogy az egyleti közgyülést april hó második felében fogják megtartani. Az egylet javára tartott idei zártkörü tánczvigalom tiszta jövedelme Adler Antalné egyleti pénztárnok jelentése szerint, a fölülfizetésekkel együtt 1297 frt 9 krra ment. Az adakozóknak az egylet köszönetet mond.

Fővárosi ügyek.

— Az adókivető bizottságok holnap február 21-én a következő régi telekkönyvi házszámok alatt lakó III. osztályu kereseti adókötelesek lajstromát veszik tárgyalás alá, nevezetesen: az I. és II. kerületi a várbeli 58—135. házszámig összeirottak; a III. kerületi a 11-től 45. házszámig összeirottak; a IV. kerületi a 26-tól 42. házszámig összeirottak; — az V. kerületi első adókivető bizottság az 5—10, 13, 15—19 régi (648—651, 654, 655, 662, 663, 665, 674, 666 uj) házszámok alatt összeirottak, az V. kerületi második adókivető bizottság a 206—212 házszám alatt összeirottak, a VI. kerületi a 797—862 házszámok alatt összeirottak, a VII. kerületi a 15 és 12 házsz. a. összeirottak, végre a VIII. kerületi a józsefvárosi 1—50 házszámig összeirott III. osztályu adókötelesek adóit. Az érdekeltek különösen figyelmeztetnek, hogy a tárgyalások — mint a fennebbiekből is kitünik — a régi telekkönyvi házszámok szerint sorrendben folynak, nehogy e körülmény figyelmen kivül hagyása miatt érdekeik védelmezésére az alkalmat elmulasszák.

Törvényszéki csarnok.

— Fegyelmi tárgyalás. A m. kir. Curia fegyelmi birósága mint másodfoku biróság ma tárgyalta Seehorsch Ferencz nagy-kikindai kir. törvényszéki biró ellen négy bünügyi itéletnek késedelmes irásba foglalása és az ezek elleni felebbezéseknek késedelmes felterjesztése miatt emelt hivatalos kötelesség vétkes megszegése vádját. A kir. tábla mint e. f. biróság rosszalásra itélte vádlottat. A curia ez itéletet megváltoztatván, vádlottat felmentette s az iratokat a netán fenforgó kisebb szabálytalanság elbirálása végett a n.-kikindai tvszék elnökéhez leküldeni határozta.

TÁVIRATOK.

Ó-Kanizsa, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A függetlenségi párt Ó-Kanizsán Füzesséri Gézát, budapesti ügyvédet léptette fel követjelöltnek és hisszük, hogy márczius elsején kedves követjelöltünk fogja az ibolyát elnyerni. Az ó-kanizsai függetlenségi párt (Tegnapi táviratunk, melynek hitelességét szintén nincs okunk kétségbe vonni Karakás Simont emliti a függetlenségi párt jelöltjéül. Nem tudjuk már most, ki a tulajdonképeni jelölt, mert hogy két jelöltje legyen a pártnak akkor, midőn az ellen párt is erősen dolgozik saját jelöltje mellett, azt nem tesszük fel az ottani választo polgárok tapintatosságáról. — Az „Egy.“ szerk.)

Szeged, febr. 20. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) A minisztertanács által letárgyalt és elfogadott szegedi javaslatok lényeges tartalma az, hogy az állam a Szegeden eddig tett kiadásokon felül még az állandó hidat és rakpartot épittetné meg országos költségen Szeged tulajdonául és használatára. Szeged város ellenben a körutak föltöltésének és egyéb, egyenesen a város érdekében álló költségeknek fedezését vállalná magára. A kormány egyébként ezeken fölül a régebben is tervezett honvédkaszárnya, törvényszéki, pénzügyigazgatósági, távirda- és postaépület, továbbá egy dologház épitésére nézve szintén megteszi előterjesztéseit az állam-budget tárgyalása alkalmával. Tervben van még az osztrák delegáczió makacskodása folytán elejtett közös kaszárnya épitése és ahogy legjobb forrásból értesülünk, a Szeged rekonstrukcziójára vonatkozó többi javaslatokkal együtt erre nézve is megteszi a minisztertanács a maga előterjesztését.

Szeged, febr. 20. (O. É.) A királyi biztosi tanács a pótlólag felvett árvizkárosultaknak a segélyezési kulcs szerinti osztályozását ma befejezte. Összesen 482 utólagosan felvett árvizkárosultak kára 114,884 frtban állapittatott meg, kik közül 36 fél ingatlanokban szenvedett kára 36,559 frtot, 446-nak ingóságokban fölvett kára pedig 77,625 forint értéket képvisel. Osztályok szerint ezekből az ingatlanokban I. 28 fél 25,997 forint; II. 5 fél 5978 frt és III. 3 fél 4584 frttal van fölvéve. Az ingóságokra nézve I-a osztályba 20 fél 1222 frt, I-b osztályba 16 fél 4827 frt; II-a osztályba 363 fél 44,720 frt; II-b oszfályba 39 fél 12,219 frt és III-a osztályba 8 fel 14,732 frt kárral lett sorolva. A rektifikaczió folytán az ingatlanságnál két félnél 1080—1080 frt, ingóságokban pedig 3 félnél 1817 forint törlés eszközöltetett és igy összesen 2834 forint.

Ezzel némi módositásokkal, — melyek könyöradomány kiosztásáig még időközönként minden bizonynyal fel fognak merülni, a károsultak osztályozása teljesen be van fejezve.

A naponta megujuló esőzés és nagyobbmérvü olvadás gátlólag hat a védelmi munkálatok gyors keresztülvitelére, bár a sövényházi vonalon a vállalkozó vonalrészén, daczára a vizes és részben még fagyos földanyagnak 2000, ott pedig, hol a város illetőleg a kormánybiztos házilagosan kezeli a munkát, 400 munkás foglalkozik.

Ugyancsak a sövényházi vonalrészen már annyira előhaladt a sinvonal lerakása, hogy holnap már gőzgéppel lórékon vihetik a töltésre a földanyagot, mi a munkát nagyban fogja gyorsitani.

Az olvadás következményei kezdenek a Tisza vizen is előtünni, bár az áradás oly csekély, hogy viszonyitva a tavalyihoz, alig nevezhető áradásnak és naponta csak 2—3 hüvelyket tesz ki. Tegnapi vizállás borus, esős időjárás mellett 4′ 10″. A legkisebb vizállás a télen 4′ 2″ volt, mi pár napig tartott, csak három nap óta állt be az összesen 8″-nyi áradás. Mai vizállás erős fagy mellett 5′ 1″ 6‴, tegnap óta tehát 3″ 6‴ az áradás.

Zágráb, febr. 20. Az „Obzor“ hiteles forrásból nyert tudósitás alapján jelenti, hogy Mazuranics bán február 18-án küldötte át lemondását Tisza miniszterelnöknek.

A czár elleni merénylet.

Pétervár, febr. 20. (Az „Egyetértés“ tudósitójának távirata.) Most már egész biztosnak tartják, hogy a merényletnél oly személyek vettek részt, kik a czár legszükebb környékéhez tartoznak. Kétségkivüli ténynek bizonyult, hogy az udvarhoz tartozó hivatalnokok és magasabb rangu tisztek segedelme nélkül lehetetlen lett volna az explosiót végbe vinni. Számtalan udvari hivatalnok és udvari szolgalett elfogva, kiknel igen kompromittáló tárgyak találtattak. Több elfogatásnál Drentelen tábornok, a czár titkos kabinetje III. osztályának főnöke, személyesen vett részt. **Eddig több mint hat ezer személy lett elfogva.** Azt hiszik, hogy a robbanás közvetlen elkövetőit és a főbünöstis a rendőség kézre keritette. A szigoru vizsgálat valószinüleg nemsokára a tettesek és czinkosaik neveit kideriteni fogja. Annyi valószinü, hogy a robbanás elkövetése óta gyanus ember nem hagyta el a fővárost. A merénylet végbevitele febr. 17-iki esti 7 óra óta az indóházakban és a sorompóknál egész serege a titkos rendőrségnek tart őrt.

A kazáni székesegyházban tartott ünnepélyes istentisztelet alkalmával Bulgakoff főpap feltünést okozó beszédet tartott. A szomoru jelenségek okozójának a szónok nyiltan a hatóságot bélyegzi, azon fővárosi hatóságot, melynek tétlensége következtében a chaos jelei felmerülnek. Gyönge hatóságot — igy szólt a pap — felelősségre vonni nem lehet, de oly erős hatóság, mely minden eszköz fölött rendelkezhet a chaos legyőzésére, nem vezettetik helyesen, az helytelenül és rendetlenül használja föl közegeit! És ezen beszédnél jelen voltak: Gurko országos főkormányzó, Lutkowski, pétervári kormányzó, Drentelen tábornok, a III. osztály főnöke, Zuroff tábornok, városi főkapitány és több más tisztviselő, mindnyájan a beszéd után elhagyták az egyházat, annélkül, hogy a szent kenyér (prosphora) nyujtását bevárták volna.

Berlin, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata) Vilmos császár Mádai berlini rendőrfőnök előtt csodálkozását fejezé ki, hogy a Mádai által már a mult év deczember havában a szándékolt nihilista-merényletek tárgyában tett czélzások és figyelmeztetések Pétervárott figyelemben nem részesültek.

A czár kijelentette, hogy gondoskodni fog a merényletnél szerencsétlenül járt személyek családjairól. Jól tervezett merénylettel van dolog, mivel az egyik előpalotában s a milliomos palotában petárdákat találtak.

London, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A city municzipalis tanácsában egy tag inditványt tett, hogy a czárnak rokonszenvet kifejező felirat küldessék, melyben a megkisérlett merénylet fölötti megbotránkozásnak s a czár megmenekülése fölötti szerencsekivánatnak adatnék kifejezés. Több tag megtámadta ez inditványt, mert rövid idő alatt többször történt fejedelmek ellen merénylet s a községtanábs rokonszenvi nyilatkozatokat ez esetekben nem küldött. Különösen a német császár elleni merényleteknél a községi tanácsosok nem mozogtak. Mások, noha minden merényletet elitélnek, ellenezték az inditványt, a czár kormányának zsarnoksága miatt, mely sok ártatlant küld Szibériába. Mások ironikusan kérdezték, hogy küldött-e a city részvétnyilatkozatot Pál czár meggyilkoltatásakor. Az inditvány 27 szótöbbséggel elvettetett.

Pétervár, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A czár a merénylet után megtartotta lélekjelenlétét, de most igen komor hangulatban esett. A czár leköszönéséről itt sokat beszélnek. A finn testőrezred legénysége közül eddig 10 ember halott és 35 sebesült. A czár ismételve meglátogatta a sebesülteket. A közhangulatot a merénylet következményeiről és ismétléseiről szóló mesék által folyvást rettegésben tartják.

Páris, febr. 20. Egy orosz egyén elfogatása, kinek azonossága előbb kétes volt, most azonban teljesen megállapitott, megerősül. Az illetőt Hartmannak hivják, orosz alattvaló és a moszkvai vasuti merénylet bünrészességével van gyanusitva. A kiadatási kérelem hivatalos uton már megtörtént és azonfelül ez ügyben szabályszerü iratban fog kérés intéztetni. Valótlan, hogy egyes képviselők, a letartóztatott egyén szabadon bocsáttatása végett lépéseket tettek. A czár a köztársasági elnök szerencsekivánatára következőleg válaszolt: „Szivélyes köszönetet mondok a kifejezett érzelmekért. A gonoszok szelleme előbb fog elfáradni, mint isten kegyelme! Én számitok a jó emberek rokonszenvére!“

Róma, febr. 20. A pápa a bibornokok fogadtatásánál, köszönetet mond a szent kollegiumnak az egyház kormányzásánál tanusitott támogatásért és hangsulyozza, hogy az egyházi viszonyok javitására irányzott erőlködések nem maradtak egészen siker nélkül; azonban még mindig léteznek nehézségek és a kemény megpróbaltatások időszaka még nincs befejezve. Beszédének további folyamában a pápa megemliti a czár ellen elkövetett merénylet és sajnálatát fejezi ki a társadalmi romlottság annyiszor ismétlődő kórjelei felett, egyszersmind örvend azon, hogy az isteni gondviselés a fejedelmek élete és a társadalom jóléte felett őrködik! A pápa felemliti, minő kitünő benyomást gyakorolt reá a bolgár fejedelem látogatása és az egyház jövője iránt keleten a legjobb reményeinek ad kifejezést, bizván a fejedelmek jó hajlamaiban, kik közt különös dicsérettel a román fejedelmet emelte ki.

Pétervár, febr. 20. Gurko tábornok a csapatokhoz intézett parancsában tudatja a febr. 17-ki robbanás folytán megölt katonák temetését, mely a tábornokok, törzstisztek és főtisztek, valamint nagy néptömeg részvétele mellett ünnepélyesen ment végbe, és azt mondja: A robbanás következtében megsebesültek becsületteljes magaviselete meggyőződheti az örült gonosztevőket, hogy sem közeledési kisérleteik a csapatokhoz, sem halálfenyegetéseik nem lesznek képesek megrenditeni a csapatok hüségét!

Bukarest, febr. 20. Ma délben fogadta a külügyminiszter Francziaország, Angolország és Németország diplomacziai ügynökeit, kik neki Románia függetlenségét elismerő azonos jegyzéket nyujtottak át. — Erre a belga ügynök tudatta a külügyminiszterrel, hogy Belgia kész Románia függetlenségét hivatalosan elismerni. — A fejedelem ünnepélyes kihallgatáson fogadta Whithe angol meghatalmazott miniszter megbizó levelét.

Konstantinápoly, febr. 20. (Pol. Corr.) A porta elhatározta, hogy potifikálni fogja az idegen nagyköveteknek, hogy az uj török igazságszolgáltatási törvények megvizsgálására kiküldött bizottságot, mely a követségek tolmácsaiból áll, csak annyiban ismeri el, hogy annak vizsgálata csakis az uj törvények összeférhetőségére a hatalmak és Törökország közt fenálló szerződésekkel szoritkozzék. A porta kényszeritve volna a bizottság további beavatkozását a kérdésben forgó törvényekre, mely öszszeütköznék a porta souverainitásával és függetlenségével, határozottan visszautasitani.

Berlin, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata) A birodalmi gyülésben Bebel szoczialdemokrata képviselő a mellett szólalt fel, hogy Elszász s Lotharingia Francziaországnak visszaengedtessék.

Páris, február 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) Audiffret Pasquiernek az akademiába való tegnapi felvételénél az egész előkelő világ jelen volt. Audiffret Dupanloupra dics beszédet mondott, megtámadta Rouseaut, valamint az uj közoktatásügyi törvényeket.

Bécs, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A lengyel klubban Skrzymki inditványozta, hogy a lengyel klub támogassa az alkotmányhüpártot, ha ez vitát inditványozna a Menger-féle interpellatióra adott miniszterelnöki válasz tárgyában. Ezen inditvány, melyet Hausner s mások melegen pártoltak, nagy többséggel elvettetett.

Bécs, febr. 20, A képviselőház Lienbacher inditványát a tankötelezettség időtartamának leszállitásáról, a bizottsághoz utasitotta, miután Conrad miniszter kijelenté, hogy a kormánynak semmi kifogása sincs a bizottsághoz való utasitás ellen, ő személyesen csak örvendeni fog, ha tapasztalataival a bizottságot munkáiban támogathatja. Ezután következik Lienbachernek az államügyészi hivatalnokok elbocsáttatásáról szóló inditvány tárgyalása. Legközelebbi ülés kedden tesz.

Berlin, febr. 20. A birodalmi gyülés 102 szavazattal 202 közül (94 szavazó czédula üres volt) Ackermannt (német konzervativ) választá meg második alelnökké.

Róma, febr. 20. A kamra elfogadta az 1880. igazságügyi költségvetést és tárgyalás alá vette a tengerészeti költségvetést. A pápai választás évnapja alkalmából a pápa fogadta a bibornokokat, főpapokat, nemes testőröket és más szerencsét kivánó személyiségeket. A „Vega“ expediczió tagjai ma ide érkeztek, és a lakosság minden rétege által ünnepélyesen fogadtattak.

LEGUJABB.

A **képviselőház kérvényi bizottsága** ma d. u. 5 órakor tartott ülésében az országos izraelita iskola alapjogi természetének kérdésével illetőleg az ezen ügyben beadott kérvényekkel foglalkozott.

Vécsey Tamás előadó felolvasta e bonyolult és évek óta függőben álló ügyre vonatkozó kimeritő exposéját, mely hét ivre terjed s azt felvilágositó megjegyzésekkel kisérte.

A bizottság hosszas beható tárgyalás után Vécsey Tamás előadó inditványára elhatározta, hogy a képviselőház elé a következő véleményt terjeszti: „A ház az országos izraelita iskola alap jogi természetének megbirálását a közalapok és alapitványok megvizsgálásának idejére tartja fenn, a ház ideiglenes intézkedése azonban addig is szükségesnek találtatván, a kérvények oly utasitással adatnak ki a vallás és közoktatásügyi miniszternek, hogy az országos izr. alap jövedelméből a népoktatásra forditható segélyek kiutalványozásánál az illető iskolának törvényszerü állapota s az azt fentartó hitközség anyagi helyzete, továbbá a méltányosság és átalános kulturai szempont legyen irányadó.“

A bizottság az előadót véleménynek a ház elé terjesztésével megbizván, ezen ügyben végzett hoszszas munkálkodásáért köszönetet szavazott.

Ugyanezen alkalommal tárgyalás alá került Szeged kérvénye, melyben a harmadik egyetemnek Szegeden felállitását kérik.

A bizottság e kérvényre nézve azt véleményezi, hogy utasitassék a vallás és közoktatási miniszter, hogy a harmadik egyetem felállitása tárgyában a kellő időben a kezdeményezést megtegye.

KÖZGAZDASÁGI TÁVIRATOK.

Bécs, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) Az itteni tőzsdére egy berlini tőzsdei hir érkezett, mely szerint Pétervárott elhatározták az alkotmány behozatalát és hogy Suvaloff a miniszterium elnökévé fog kineveztetni.

Bécs, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A Rozauer-czég ügyei még ma sem tisztáztattak, mivel eddig még lehetetlen volt a passivák és aktivák statusát megállapitani. A követelések bejelentése nagy mérvben folyik, és eddig a passivák 700,000 frtra becsültetnek, de e szám nem pontos, mivel Rozauer kötelezettségei a magán bizományi üzletben még nem ösmeretesek. Az aktivák állapota nagyon szomoru, mert ezek alig tesznek 20,000 frtot. Ma a törvényszék kihallgatta az egyes hitelezőket és a bankintézeteket.

Bécs, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A Rozauer ügy ma is nagy mérvben foglalkoztatta a tőzsdét. A tőzsdekamarához egyre érkeznek a foglalási bejelentések egyes hitelzőktől. Ezt azonban csak a kis mérvben érdekeltek teszik, mig a nagyban engagiroztak eddig még mit sem jelentettek be. Ma délelőtt megkisérlették meghatározni az adósságok statusát. A kisérlet azonban eddig még nem sikerült. — A kisebb adósságok körülbelül 175.000 frtra rugnak, a nagyobbak körülbelül 500.000-ra. — A betétek, mivel fedezetről minden körülmények közt gondoskodni kell, alig jöhetnek tekintetbe, és a mi a többi a „közönséges“ hitelezőket illeti, azt hiszik, hogy ezek megelégednek követelések felével és a hátralévő 250.000 - 300.000 frt, talán 20 százalékkal fog kiegyenlittetni. Tehát egy 50—60,000 frtnyi quota beszerzéséről van szó és erre van remény. A ma megkezdett rendezés egyelőre simán folyt le. A választott biróság a tőzsde kamaránál bejelentett követelések felett esetről-esetre fog határozni.

Bécs, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A képviselőházban ma osztották ki a vasuti bizottság jelentését a helyi vasuttörvényről. Mint Kozonsky előadó kifejti, a bizottság czélszerübbnek találta a kormány által beterjesztett ideiglenes törvény helyett egy végleges konverziótörvényt alkotni másodrendü vasutakra. A bizottság ugyanis azon véleményben van, hogy a törvény hatályba lépteig sok leküzdhetlen akadály merülhet fel. Hogy a törvény által el legyen érve a czél, annak rövid idő alatt kell életbe lépnie és e czélból a kormány javaslatához néhány módositást csatolt, mi azonban nem zárja ki, hogy egyes képviselők ugy a kormány kezdeményezésére helyette ne alkottassék végleges törvény, mint azt a bizottság ajánlja.

Lemberg, febr. 20. A vasuti közlekedés Lembergtől nyugatra helyre van állitva, keletre a Károly Lajos és czernovitzi vonalon megszakittatott a forgálom.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, febr. 20. (Az „Egyetértés“ távirata) A Rozauer fizetésképtelenségének befolyása alatt a mai előtőzsdén az üzlet nem birt kifejlődni és oly csend uralkodott mint hónapok óta nem. A coulissában megkezdett transactiók összes eredménye nehány kötés bankpapirok és járadékokban. Minden érdeket a Rozauer-ügy feletti discussió absorbeált és az üzérkedés állandó tartózkodása következtében a tőzsde csendesen és árfolyamváltozás nélkül folyt le. Az irány gyenge, de az árfolyamok hanyatlása nem jelentékeny. Valuták magasabbak.

A déli tőzsde csendes maradt csekély üzlet mellett, az árfolyamok keveset változtak.

A hangulat később is nyomott maradt, mivel az üzlettelenség tartós és az árfolyamok általában hanyatlottak. Szállitási értékek névlegesen megtartották az utolsó jegyzést. Váltók és valuták valamivel drágábbak.

Zárlatkor a következő jegyzések történtek:

Bécs, febr. 20. Hitelrészvény 306.75, lombard 89.10, arany jár. 85.20—, London 117.15, galicziai 259.—, 1864-es 175.50, 1860-as 130.—, Frankfurt 57.10, nemzeti bank 840.—, angol-osztrák 156.60, államvasut 276.25, Napoleond'or 9.37—, rente 71.35—, hitelsorsjegy 180.25, porosz pénzutalv. 57.70, Arany 5.53—, török sorsjegy 18.25, ezüst járadék 72.20. Szilárd.

Bécs, febr. 20. M. földteherm kötv. 89.50 erdélyi föld. kötv. 88.25, magy. záloglevél 102.—, erdélyi vasut 136.—, magy kel. vasut 82.—, Magy. sorsjegy 117.—, szőlődézsma 90.50, arany járadék 101.60, magy. vas. kölcsön 118.—, magy. hitel 282.—, alföld 149.25, magy. éjszak-kel. vas. 141.75, kel. vasuti elsőbbs. 80.20, tiszai vasut 226.50, kincst. utalv. 1873. 157.—

Bécs, február 20. Hitelrészv. 306.70, magy. hitel 281.75, lombard 89.—, magy. aranyjár. 101.60, rente 71.37—, angol-osztrák 156.60, államvasut 276.50, Napoleon'dor 9.37—galicziai 259.—, osztr. aranyr. 85.20. Szilárd.

Bécsi gabnatőzsde.

Bécs, febr 20. (Az „Egyetértés“ távirata.) A hangulat és irány ma szilárd volt, de az üzlet szük korlátok közt mozgott.

Jegyzünk: Buza tavaszra 14.37—14.42, rozs magyar 11.—11.50, zab tavaszra 7.85-8.—, kereskedelmi zab 7.70—7.80, tengeri kész áru 7.80-7.90, junius—juliusra 8.95-9.—, őszre 8—8.25, repczeolaj 31.50—30.75, kész áru 31.75—32, szesz 33.75—34, kész áru 36—36.25.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, febr. 20. Realizálásokra játékpapirok keveset változtak, vasutak és bankok valamivel gyengébbek, bányaértékek szintén, külföldi fondok többnyire szilárdak.

Papirjáradék 61.50, magyar aranyjáradék 87.75, 10 milliós kölcsön 69.60, hitelrészvény 543.—. lombard 154.—, kassa-óderbergi 54.70, orosz papirpénz 217.—, ezüst járadék 62.10, m. kincst. utalv. —.—, k. vas. elsőbbs. kötv. 80.90, állam-vasut 479.—, galicziai 112.70, romániai 51.50, váltó Bécsre 172.10.

Frankfurt, febr. 20. Papirjáradék 61.43, osztr. aranyjár. 73.75. osztr. hitelrészvény 272.25, osztr. államvasut 239.75, lombard 77.50, magy. galicziai vas. 115.25, váltóárfolyam Bécsre 173.35, ezüst járadék 62.3/8, magy. aranyjár. 87.81 osztr. bankrészvény 729.50, galicziai 224.75, Erzsébet nyugati vasut 165.25, tiszai vas. elsőbbs. 84.7/8, magy. kincstári utalv. —.—, váltó Bécsre —.—. Szilárd.

Páris, febr. 20. 3%-os évjáradék 82,42, törlesztési évjáradék 83.90, lombard 195.—, magy. aranyjáradék 87.31, 5%-os évjáradék 116.45, osztr. államvasut 591.—, török sorsjegy 40.25, osztr. aranyjár. 74.05. Szilárd.

Külföldi gabnatőzsdék.

Berlin, febr. 20. (Zárlati árfolyamok). Buza april—májusra 229.50, május—juniusra 228.50. Rozs loco 173.—februárra 172.—, april — májusra 173.50, május—juniusra 173.50. Zab april—májusra 149.—, május—juniusra 150.50. Repczeolaj loco 54.—, april—májusra 53.70, május—juniusra 54.30. Szesz loco 60.20, februárra 60.30, april—májusra 60.70, május—juniusra 60.90.

Páris, febr. 20. (Zárlati árfolyamok). Buzaliszt folyó hóra 33.90, márcziusra 33.60, május—juniusra 32.60, májustól 4 hónapra 31.60. Liszt f. hóra 68.25, márcziusra 68.50, május—juniusra 67.75, májustól 4 hónapra 67.—, Repczeolaj f. hóra 78.—, márcziusra 78.50, május—juniusra 80.75, májustól 4 hónapra 81.50. Szesz f. hóra 75.—, márcziusra 73.75, május—juniusra 73.25 májustól 4 hónapra 70.50. Olaj csendes egyebek szilárd, változatlan.

Stettin, február 20. Buza februárra 223.50, febr.—márcziusra 224.—. Rozs februárra 167.50, február—márcziusra 167.50, Repczeolaj loco 53.25, februárra 56.75 február—márcziusra —.—. Szesz loco 59.50. február—márcziusra 59.40 máj.—jun. 60.30.

Köln, febr. 20. Buza februárra 23.65, május—juniusra 23.65. Rozs februárra 17.75, május—juniusra —.—. Repczeolaj loco 29.70, februárra 29.10.

A hurut, köhögés, rekedtség, mell-, gyomor- és gégefő-bántalmak ellen.

Hivatalos gyógyjelentés

az első valódi HOFF JÁNOS-féle malátakivonat-egészségi gyógytápszer-készitményekről.

Dr. Robicek főtörzsorvos Gráczban a Hoff János-féle malátakészitmények gyógyértéke felől hivatalosan következő módon nyilatkozik:

A csász. kir. 7 számu helyőrségi kórházból Grácz. Folyó évi november 10-éről kelt becses levele folytán felkéretik, a fenti helyőrségi kórház számára az ön maláta-egészségi söréből ismét egy szállitmány küldésére, miután az a Boszniából váltóláz járványnyal visszatért számtalan betegnél s nevezetesen az olyanoknál, kiknél az agyvérszegénység következtében őrülési rohamok s álmatlanság állott be, valódi jótékony hatásunak mutatkozott.

Grácz, 1878. november 25. **Dr. Robicek,** főtörzsorvos.

Hoff-féle

malátakivonat-egészségi sör

Legfelsőbb helyen 52-szer kitüntetve.

Malátacsokoládé és Hoff-féle malátaczukorkák.

Ő felsége

a dán király Hoff János gyáros urral szárnysegéde által tudatta, miszerint malátakivonatának értékét igen nagyra becsüli. „Én" igy hangzik a királyi nyilatkozat, „örömmel tapasztaltam a Hoff-féle malátakivonat gyógyhatását ugy saját magamon, mint udvarom több tagjainál.

A csaknem minden európai állam csász,kir. udv. szállitója Hoff János csász. kir. udvari tanácsos urnak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a főbb porosz és német rend lovagjának Bécsben, Stadt. Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.

A legujabb gyógyjelentés Ausztriából.

Mélyen tisztelt csász. kir. tanácsos ur, a legtöbb európai állam udvari szállitója.

Késztetve érzem magamat önnek a kitünő malátasör és czukorkák által nyujtott segélyért mélyen érzett köszönetemet nyilvánitani. Mult őszszel már oly rövid lélekzetem volt, hogy szolgálataimat teljesiteni képtelen voltam.

Öt láda malátasör es nehány zacskó czukorkák használata által ismét erős és egészségesnek érzem magamat, lélekzetem ismét könnyü, és mellfájdalmaim eltávolittattak, mit már nem reméltem, minthogy már 59 éves vagyok. Istenem kivül csak önnek, tisztelt ur, köszönhetem ezt és kész vagyok fentit mindenki előtt az igazsághoz hiven megerősiteni. Kérem 28 palaczk malátakivonat sör, 5 font csokoládé és 5½ zacskó czukorkának megküldését.

Neunkirchen. Hálás tisztelettel **Schoppen,** bakter.

A világ-közönség kiáltványa.

Egész legiója a Hoff-féle malátakészitmények által nyavalyájoktól megmenekült egyéneknek, a legmeghatóbb kifejezésekben nyilvánitották hálájokat és a Hoff János-féle maláta-gyógytápszerek mellett téritettek. Ezeknek felülmulhatása a lehetetlenséggel hatásos. Azonban már az magában véve is elég vigasz minden szenvedőnek, ha azt mondhatja önmagához; miért ne lehetne a gyógyulás üdve nekem is épen ugy osztályrészem, mint ama sok más ezer és ezer egyénnek? A mit már az orvosok, királyok s egy világ-közönség magasztal, annak már csak jónak kell lenni, egy ember öltőkor óta fennáll és bebizonyult, hogy a valóban értékes mindig folyvást keresett marad.

Fiókraktár: Budapesten,

zsibárus-utcza 7. sz.

Raktárak: Török József király-utcza. Weninger S. M.-nél Budán főutcza. 20

ÁRAK: Maláta-kivonatu egészségi-sör 1 palaczk 60 kr, 11 pal. 6 frt, 28 pal. 15 frt, 58 pal. 30 frt. **Maláta-csokolád** I. ½ kilo 2 frt 40 kr. ¼ kilo 1.30, ⅛ kilo 70 kr. II. ½ kilo 1.60, ¼ kilo 90 kr, ⅛ 50 kr, III. ½ kilo 1 frt, ¼ kilo 60 kr, ⅛ 35 kr. **Maláta-czukorkák** 1 zacskó 60, 30 és 15 kron. — **Gyermek-tápmalátaliszt** 1 frt. — **Sűritett maláta-kivonat** 1 üvegcse 1 frt, v. 60 kr is. — **Egy kész maláta-fürdő** 80 kr. **Maláta-szappan** 80 60 40 és 20 kron. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. A csomagolás legolcsóbban számittatik.

Figyelemre méltó iskolák, irodák, a cs. kir. katonaság valamint házi szükségletre és minden irással foglalkozónak, az ujonnan javitott méregtartalom nélküli

WOCELKA-féle tintapor

¼ kilo ára 95 kr, és néhány percz alatt 8—10 liter hideg vizben a legjobb tintává olvad, a melyből 1 liter tinta 12—10 krba kerül. Levelekben 2 krajczárért, egy 3 dékás csomag 10 kr, 6 dekás csomag 15 kr.

Kivonat egy levélből. Miután az öntől 1878. juniusban kapott **tintaport** (gyors tintapor) legnagyobb megelégedésemre használtam, kérem ismét 2 csomag kitünő tintaporától mielőbb küldeni.

Bécs, 1879. május 24.

Dr. Schwaab Ottó.

WOCELKA C. F. gyár Bécs mellett: Hernals Antongasse Nr. 57—59.

Albán: Pinkas. ***Bécsben***: Lintner C. I. Schulenstrasse 4. ***Budapesten***: Stern és Schmidl. ***Budapesten***: Udvary Károly. ***Albán***: Pinkás S. ***Baján***: Herzfeld. ***Békés-Csabán***: Fischer M. H. ***Deés***: Ehrnkranz. ***Karánsebes***: Faster Perl. ***Kassán***: Záhr és Czakmary. ***Léván***: Weisz Bernát. Guttmann Lipót. ***Mitroviczán***: Kostic. ***Mohács***: Rosenthal Marim. ***Nagy-Kanizsán***: Schwarz és Tauber. ***Ó-Becsén***: Strasser. ***Pancsován***: Johannovics J. U. ***Sopronban***: Müller P. ***Uj-Arad***: Lijkovitz. ***Ujvidék***: Barako testvéreknél, Moravetz Józs. fia és özv. Athanatzkovits Jánosnénál kapható. 45

Igen terjedelmes, gazdagon képekkel ellátott

fő mag-árjegyzékem

gazdasági, kerti-, mezei- és virágmagvakról, vetőburgonya, virághagyma stb. 2

megjelent és kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Minden kerti rendelményhez egy igen diszes, 120 ábrával kiállitott, kertészeti tenyésztési müvecske ingyen mellékeltetik.

„Első magyar kertész-gazdászati ügynökség."

Freund Adolf D. magkereskedése,

Gazdasági magvak legnagyobb raktára

Budapest. Mária Valeria-utcza, Thonet-udvar.

Hirdetés.

Nagy-Váradon a főutczán levő „Bazár" épületben két csinos bolthelyiség a hozzátartozó egy-egy szobával, továbbá ugyanott a sörház étterem, a nyári szinkör udvarán levő fedett nyári étterem, kert, három szobából álló lakás konyha, kamara és pincze folyó évi márczius 1-től kezdve, 3 esetleg 6 évre bérbe adó.

Értekezhetni alólirott ügyvédi irodájában Nagy-Váradon, sas-utczán 3-ik szám alatt.

92 **Pallay Lajos.**

Hatschek MIKSA látszerész, Budapest, VI. váczi-utcza: Nagy Kristófház

Hőmérők (Thermométres ablak elé, fürdőszobábani használatra), légsulymérők (Barométres) Aluminium s más **szinházi látcsők, távcsők, szemüvegek, orrcsiptetők,** Metronom, valamint minden a látszerészetbe vágó tárgyak, a **legjutányosabb árakért.**

Kitünően utánzott gyémánt-ékszer, finom legyezők, fénykép-keretek (legujabb Makart-alakuak is.) Album, legfinomabb angol s fanczia illatszerek, erszények, szivartárczák stb.

Szoba- és házi-sürgönyzők berendeztetnek forint 7.50 krtól felfelé.

Használt v. törött látszerészeti tárgyak javitatnak, a vagy ujakért becserélhetők.

Mesterséges ember- és állat-szemek legnagyobb választékban.

A kitünő, **hivatalosan megvizsgált s méregmentes** szépitőszer **„LA RAVISSANTE PERFECTIONNÉ"** (Dr. de Lejossé-tól (Párisban), mely az arczbörnek finom halavány-rózsa-fehér szint ád, azt bársonyfinommá teszi, s **minden bőrtisztátalanságot mindenkorra eltávolit.** 79

1 eredeti párisi üveggel frt 2.50, kisebb frt 1 50. A hozzá szükséges szappan „SAVON PERFECTIONNÉ" 1 db 30 kr, 1 tucat frt 3.40 (Póstaküldemény knél, szállit levél és csomagolásért 20 krral több.)

Képes Magyarország története.

WEISZMANN TESTVÉREK kiadásában megjelent és minden hazai könyvárusnál kapható:

A magyar nemzet története

34 Irta **Dr. SZALAY JÓZSEF.**

Nagy 8-rétü diszkiadás. 4—4 ives füzetekben. Több száz arcz-, csata- és térképpel és levelek hasonmásaival. Egyes füzet ára 30 kr. — Eddig már 2 kötet vagy 18 füzet jelent meg.

A „**Vasárnapi Ujság**" 1879. évi 45. számában e mü fölött következőkép nyilatkozik: A „Magyar nemzet története" czimü népszerü vállalatból: melyet dr. Szalay József igyekvő és tehetséges fiatal történetiró ir, már az 1-ső és 2-ik kötet vagyis a 18-ik füzet jelent meg, mely a mohácsi vészig terjed. Maga a nagy nemzeti katasztrófa a 13-ik füzetben van elbeszélve s az ezt követő egész négy füzet (negyedik könyv) az ország miveltségi állapotainak — a mohácsi vész előtt vagyis a középkorban — leirására van forditva. A szerző igen helyesen cselekszik, midőn a nagy közönségnek szánt munkában nem szoritkozik a tények és események elbeszélésére, hanem az intézményeket, az államszerkezetet s a miveltségi állapotokat ismerteti. Müve ezzel kiemelkedik a közönséges kompendiumok és kompiláczíók sorából s maradandóbb becsre tarthat igényt.

ÉPITÉSI TANÁCSADÓ

Mérnökök, épitészek és épitő-mesterek, földbirtokosok és gazdatisztek s általában az épitkező közönség használatára. — Ara kötve 4 frt.

Irta: GONDA BÉLA.

Ezen munkát, mely a szakirodalom terén amugy is páratlan, mert annak egyedüli, első és uttörő terméke, a szaklapok melegen ajánlották, s igy csak azok itélete kellene hivatkoznunk, nogy e munkára minden épitéssel foglalkozónak, tehát épitőmérnöknek, földbirtokosnak, épitési vállalkozónak és épitőmesternek figyelmét felhivjuk.

Brogle J. és Müller

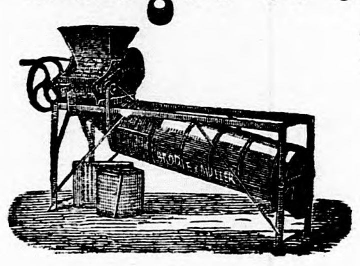

gép és **rostalemez gyára** BUDAPESTEN, a Margit-hid közelében, készit **Trieuröket** (konkolyválasztó) 6 különféle nagyságban

Trieur hengereket malmok számára.

Koptatokat. 78

Szelelő-rostákat.

Szitákat és rostákat cséplőgépek számára.

Olajtalanitott 19

CACAO

por alakban

Küfferle József és Társ.-tól

csupán tiszta cacao, zsiros alkatrész nélkül,

GYERMEKEKNEK

minden életkorban, (még csecsemőknek is) s minden gyenge emésztésü egyéneknek reggeliül ajánlható. — **A tökéletes tisztaságnál fogva minden más hasonnemü gyártmányoknak eleibe teendő.**

Dobozokban 55 kr, 1 frt és 1 frt 80 krval.

Budapest, váczi-utcza 13. szám, Hatvani-utcza 15. sz. Király-utcza 16. sz. (Dobler-bazár), **Steden József** fő-utcza 30. szám és **Takáts Lajos** magyar- és hatvani-utcza szegletén.

MOLL SEIDLITZ-POR.

Valódi csak, ha minden dobozon a sas és az én sokszorozott czégem van lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménynyel használt minden nemü **gyomorbetegségek és emésztési bántalmak** (mint étvágytalanság, szorulás stb.) **vértorlódás** és **aranyér bántalmak ellen.**

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik ülő életmódot visznek.

Hamisitások biróilag üldöztetnek. Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 1 frt o. é.

Francia borszesz és ***só.***

A legmegbizhatóbb önorvos a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákbajok, üszők, gyuladt szemek, hüdés és mindennemü sértéseknél stb. stb.

Palaczkban használati utasitással együtt 80 kr o. é.

Moll A. gyógyszerész, cs. kir. udvari szállitó,

Bécs, Tuchlauben.

Raktárak: Budapest: Török J. gyógyszer., C. Schernhofer gyógy., Uhl Berczella, Thallmayer és Seitz, Kochmeister Fr. utódai, Neruda Ferd., Hoffmann J., Szilber A. és Halbauer testvéreknél, Szenes E., Brázay Kálmán., Pataky C. gyógysz. 39

FEHÉR MIKLÓS

gazdasági gépek gyári raktár Budapest „Köztelek" ajánlja az

M. HOFHEER-féle legujabb szerkezetü és könnyü

sorvető gépeket

kanál vagy mentőhenger rendszere, ugy szinte a Smyot és Aberveen-féle

szórva vetőgépeit

továbbá a legujabban szabadalmazott

hármas ekéit,

melyek kitünő munkaképességüknél fogva az eddigi szántás rendszert tökéletesen háttérbe szoritva a földmivelésnek mintegy uj irányt adnak, ezen ekék kezeléséhez minden körülmény között csak **egy ember** szükséges, ugy szinte az ugynevezett

„Little Giant" kis óriás

tengeri csődaráló, mely a takarmány előállitásánál megtakaritási szempontból kitünő szolgálatot tesz, főleg az által, hogy müködéséhez járgány nem szükséges, miután ezen gép önmüködő. 75

HIRDETÉSEK

e laprészére,

felvétetnek

a kiadó hivatalban

(himző-utcza 1. sz. a.)

Legfinomabb minőségü

Gummi

vagy

halhólyag óvszer

tuczatja 2—6 forintig, valamint

különlegességek

nők részére

Politzer Moricz,

sérvkötő-késztő

Mindenféle prágai bőrből készült kesztyük legnagyobb raktára, nagyban és kicsiben

BUDAPEST,

Deák-Ferencz-utcza.

Megrendelések posta fordultával utánvét mellett azonnal teljesittetnek.

Für Männer

jeden Alters sehr wichtige Erfindung. — Aertzlich begutachtet und empfohlen. — Broschüre und Prospect versendet franco verschlossen gegen Einsendung von 30 kr in Briefmarken: General-Agent ***Bufalti R.*** in ***Nürnberg.*** 22

Dr. Deutsch

IDEG-LABDACSAI.

Az **idegrendszer** minden betegségeinél mint **legbiztosabb gyógyszer** ajánlható. Hatasuk gyors és biztos. Minden **főfájás** m. péld. **migräne, szédülés** és **fögörcsök**, valamint az **idegek tulizgatottságából** eredt betegségek, m. p. **epilepsia, eskórt**, és **férfi gyengeséget** egyszersmindenkorra gyógyitja. Hasonlóan a **havi tisztulás gyomor** és **gége bajait**, mely hz ideges alapon nyugszanak, ezen szer által eltávolittatnak, hasonlóan kitünően alkalmazhatók az **idegek erősitésére** és **idegesbetegségtőli megóvására.**

Egyedül kapható Dr. Deutsch M. szétküldési raktárában **Bécs, II. Praterstrasse 49.** 35

Van szerencsém köztudomásra hozni, miszerint

FRIDRICH LAJOS

czég alatt, **czim- és czimer festészeti mütermet** nyitottam

IV. Alsó-Dunasor (görög egyház épületben.)

Alapos tanulmányaimnál fogva képes vagyok szakmámba vágó mindennemü u. m.: **üveg-, fa-, bádog- és vászonfestések,** valamint **öntött ércztáblák, csiszolt üveg** és **lemezbetü** stb. munkálatokat a legujabb alakzatokban, csin és izlés teljesen, s minden kivánalmaknak megfelelő módon előállitani.

Egyuttal bátorkodom a n. é. közönség becses figyelmét ugy egyes hirneves müvészek olajfestményei, valamint saját müveimből álló készletem megtekintésére felhivni. 72

Ugyanott kapható az egész Európában elterjedt hires magyar, német és franczia nyelvben megjelent könyv.

Az elgyengült férfierő. Ára e könyvnek 2 frt 50 kr.

Titkos betegségeket

és a **tehetetlenséget** (elgyengült férfierőt), továbbá ***bőrbajokat, vizelési nehézségeket, hugycső*** szüküléseket, friss és idült ***nyákfolyást***, nőknél az ugynevezett ***fehérfolyást***, a bujakórok fekélyeit és másodrendü bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban, ***katonai és polgári*** főkórházakban, mint a magángyakorlatban a legujabb tapasztalatok s buvárlatak nyomán kiválóan tartós siker biztositása mellett bámulatos gyorsan s alaposan gyógyit (ujon keletkezetteket 48 óra alatt)

specialista WEISS J.

gyak. ***orvos, sebész és szülész***, az itteni cs. k. katonai ***főkórházban*** volt osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes s tiszteletbeli tagja, és több kitüntetés tulajdonosa. 21

Rendelő intézet: Budapest, belváros, koronaherczey-(uri)-utcza 8. szám, bemenet a lépcsőn

Naponkint délelőtt 7—10-ig, d. u. 1—4-ig este 7—8-ig

Ternosorozatok

3 számban,

melyben a 90 szám akként van elosztva, hogy minden huzásra **6—9 TERNO** és számtalan **AMBO** jön ki.

Egy sorozat ára 1 frt (játékutasitással.)

Kapható: Budapest, VII. ker. rózsa-utcza 24. sz. I. em. 7. ajtó.

40 **Mayer Károly**

a „Ternosorozatok" kiadója.

Oppelik A.

1858-ban alapitott első osztrák

hirdetési irodája

Bécs, Stadt, Stubenbastei Nr. 2.

(a Wollzeile 36. számu sarokház.)

Ajánlja magát hirdetések felvételére az

összes bel- és külföldi lapok számára.

A beérkező megrendelések pontos és megbizható kiviteléért kezeskedik az általánosan mint szilárdnak ismert és e szakmában legrégibb czég Osztrák-Magyarországban.

Árjegyzék és költségelőirányzat ingyen és bérmentve. 14

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzetei (azonos a P. Lloydéval) február 20.

Termény	Irányz.	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm frtól	frtig	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm frtól	frtig
Buza							
bánsági . . . . uj	szilárd	74	—.—	—.—	75	13 80	13.95
"		76	14.05	14 15	77	14.25	14 35
"		78	14 40	14 50	79	—.—	—.—
"		80	—.—	—.—	91	—.—	—.—
tiszavidéki	"	74	—.—	—.—	75	13 90	14 .
"		76	14 15	14 25	77	14 35	14 45
"		78	14 50	14.60	79	—.—	—.—
"		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
pestvidéki	"	74	—.—	—.—	75	13.65	13.85
"		76	13 90	14 –	77	14.15	14.25
"		78	14·30	14 35	79	—.—	—.—
"		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
fehérmegyei	"	74	—.—	—.—	75	13 90	14 –
"		76	14 15	14 25	77	14 35	14.45
"		78	14 50	14.60	79	—.—	—.—
"		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
bácskai	"	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
"		76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
"		78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
"		80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
északmagyarországi	"	74	—.—	—.—	75	13 40	13 55
"		76	13.65	13.75	77	13 85	13.95
"		78	14.05	14.25	79		

Termény	Irányzat	Faj	Minőség hectoliterenk.	Ár 100 kilogrammként frttól	frtig
Rozs	csendes	—	70—72	10 60	10.80
Árpa	szilárd	takarmány	60—62	7 70	7 95
"	"	ége nivaló	62—64	8 35	9.–
"	"	sörfőzdei	64—66	9 25	11 –
Zab	"	—	36—40	7.50	7.75
Tengeri	"	bánsági	75	8 40	8 50
"	"	másnemü	73	8·35	8 40
Repoze	"	káposzta		7.70	7.75
"	szilárd	bánsági		—.—	—.—
Köles	szilárd	—		7.40	7.85
Kendermag	szilárd	—		—.—	—.—

Szokványgabona határidőre		Irányzat		100 kilogramm ára pénzben	100 kilogramm ára áruban
buza	. .	—	tavaszra	14 57½	14 62½
"		szilárd	őszre	—.—	—.—
tengeri	. .	"	szept.—október	—.—	—.—
"		"	május—jun. 1880	—.—	—.—
zab	. .	"	tavaszra	9 10	9 15
"			őszre	7 65	7 70
repcze bánáti	. .	lanyha	aug.—szept.	—.—	—.—

Szilva lanyha bosn. hord. p. 31.25 á. 32.— zsák p. —.— á. —.— szerb. 30.40 a. p. 30.50
Szesz szilárd régi módu élesztő, h. n. p. 33.75 áru 34.75
Szesz szilárd és uj módu, burgonya p. 36.50 á. 37.—

Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
Államadósság.		
Magyar vasuti kölcsön . . . befizet. 170 frt	118 –	118 50
Gömöri államvasuti záloglev. . " 100 frt	—.—	—.—
Magy. keleti vasut I. kib. . . " 300 frt	80 25	80 50
" " " II. " . . " 700 frt	92 50	93
Magy. kel. vasuti államkötv. ar.	82⅛	82 25
Magy. nyeremény-kölcsön 100 frt	117 50	118
" sorsjegy-kölcsön 50 frt	114 –	115. –
1871-iki magy. államk.-kölcsön v. strl. f. ez. 5%	—.—	—.—
1872-iki " " v. strl. f. ez. 5%	—.—	—.—
1873-iki magy. kir. kincstári utalv. f. ez. 6%	—.—	—.—
1874-iki " " f. ez. 6%	—.—	—.—
Magy. aranyjáradék 6% adómentes	101 55	101 75
" földtehermentesitési kötvények	89 75	90 25
" " "	87 –	87 50

Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
Magy. földtehermentesitési kötvények temesi	88 25	88 75
" " 1867. záradékkal	87	87 25
" " erdélyi	88 –	88 25
Magy. orsz. jel. urbéri válts. kötv. (100 frt) 5%	85 –	—.—
Szőlődézsma váltsági kötvény (100 frt)	91. –	91 25
Magy. kir. pénztárjegyek 6 hóra	100 –	—.—
Osztrák államadósság papirban 5%	71 25	71 50
" " ezüst kamat jan.—jul. 5%	72 25	72 40
" " apr.—okt. 5%	72 25	72 40
Osztrák aranyjáradék	85.–	85 25
" " kisorsolással 1860-ból á 500 frt	130 –	131 –
" " 1860-ból á 100 frt	132 –	133
" " 1864-ből á 100 frt	175 50	176 –
" " 1864-ből á 50 frt	174.–	175 –
Pest város kölcsöne 1870-ből 6%	101 –	101 25
" " " 1871-ből 5. 6	101 –	101 25

Osztal. 1878-ra	Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
	Biztositó társulatok.		
206.–	Első magy. bizt. társ. . . befiz. 800 frt	3200	3250
60.–	Pannonia viszb. társ. . . " 300 "	1130	—.—
10.–	Pesti bizt. intézet . . . " 100 "	115.75	116 –
—.—	Unio viszbizt. társ. . . " 300 "	204	206 –
	Vasutak.		
—.—	Alföld-fiumei . . . " 200 "	149 –	150 –
—.—	Arad-körösvölgyi . . . " 100 "	—.—	—.—
—.—	Báttaszék-dombóvári . . " 200 "	138 –	139 –
—.—	Déli vasut . . . " 200 "	89.–	90 –
—.—	Éjszakkeleti vasut . . " 200 "	142 –	143 –
—.—	Erdélyi vasut . . . " 200 "	136 –	136 50
—.—	Kassa-oderbergi vasut . " 200 "	127 –	127 50
—.—	Osztrák államvasut . . " 200 "	276 –	276 50
—.—	Pécs-barcsi vasut . . " 200 "	194	196 –
—.—	Tiszavidéki . . . " 400 "	227 –	228 –
—.—	Vágvölgyi vasut . . . " 200 "	—.—	—.—
—.—	Osztr. dunagőzhaj. társ. . " 500 "	615 –	620
8 –	Budai hegypálya . . . " 100 "	95 50	
—.—	Pesti közúti vaspálya . . " 200 "	350 –	351 –
	Bankok.		
—.—	Ált. m. municip. hitelb. . " 200 "	—.—	—.—
	" " hitelbank . . . " 200 "	281·50	282 50
28½	Anglo-osztrák bank . . " 120 "	156 50	157 –
—.—	Bihari keresk. bank . . " 140 "	—.—	—.—
24.–	Dettai tak és hitel-egylet " 100 "	—.—	—.—
—.—	Horvát leszámitoló-bank . " 200 "	—.—	—.—
—.—	Iparbank, budapesti . . " 100 "	61 –	62.
4.–	Kisbirt. földh. intézete . " 80 "	—.—	—.—
—.—	Lipótv. bank rész.-társ. . " 100 "	67 –	68 –
—.—	Magy. ált. földh. részv. ts. " 140 "	156	158 –
—.—	Magy. jelzálog hitelb. . " 60 "	52 –	53 –
—.—	Osztrák hitelintézet . . " 160 "	305.50	306 –
—.—	Osztrák-magyar bank . . " 600 "	841	843 –
—.—	I. magy. iparbank . . " 200 "	148 –	150 –
8.–	Pesti keresked. bank . . " 500 "	646 –	648 –
45.–	Pest-budai kézm. bank . " 100 "	91.–	91 50
—.—	Szászeki hitelbank . . " 100 "	—.—	—.—
14.–	„Union" bank . . . " 100 "	122 –	122 50
	Takarékpénztárak.		
8.–	Országos központi . . " 100 "	139. –	139 50
300.–	Pesti első hazai . . . " 1000 "	3350.–	—.—

Osztal. 1878-ra	Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
30.–	Pest-budai fővárosi . . befiz. 200 frt	430 –	432
4.–	Pesti külvárosi . . . " 150 "	70.50	71 50
10.–	Pakrac-daruvár-kutinjai . " 50 "	—.—	—.—
—.—	Vas-zalamegyei első . . " 100 "	—.—	—.—
	Gőzmalmok.		
36.–	Concordia malom . . befiz. 500 frt	538	542
130.–	Első budapesti . . . " 500 "	1740	1760
20.–	Erzsébet . . . . " 200 "	334	336
—.—	Hengermalom . . . " 500 "	780	785
40.–	Lujza . . . . " 160 "	300	302
45.–	Molnárok és sütők . . " 200 "	350	335
—.—	" " III. kib. " 120 "	308	310
155.–	Pannonia . . . . " 1000 "	1520	1535
7.–	Viktoria . . . . " 300 "	528	530
	Különféle vállalatok.		
8 –	Alagut . . . . befiz. 105 frt	101	103
24 –	Ganz és társa vasöntöde . " 400 "	456 –	458 –
12 –	Gschwindt-féle szeszgyár . " 200 "	300	305 –
12 –	Gyapjum. és sz.t. első m. " 200 "	185 –	
30 –	Keresked. testület épülete " 210 "	500 –	
35.–	Könyvnyom. „Athenaeum" " 200 "	455 –	
45. –	" Pesti részv. t. " 500 "	655 –	665 –
– –	" Franklin " 150 "	139	141.–
– –	Kőszén és téglagyár . . " 200 "	118 –	118 50
–	Rima-murányi vasmű . .	3100	
7 –	Salgó-tarjáni kőszénbánya " 100 "	115.–	118
– –	Salgó-tarjáni vasöntöde " 100 "	151 –	153 –
– –	Schlick-féle vasöntöde . " 200 "	124 –	125 –
35 –	Serfőzde első magyar . . " 500 "	546	549
10 –	Sertéshizlaló . . . " 200 "	205 –	207
–	Sóskuti kőbánya . . . " 200 "	55 50	56 –
24 –	Spodium és csontlisztgyár " 200 "	260	265 –
5 –	Szálloda-részvénytársaság " 200 "	—.—	—.—
—.—	Tégla és mészégető ujlaki " 200 "	60.–	62
—.—	Téglagyár, kőbányai . . " 200 "	118 50	119 50
	Záloglevelek.		
	Magy. földhit. int. papir érték . 5½%	103 –	103 25
	" " " " . 5%	99 –	99.50
	" " " arany v. ezüst 5%	115 75	—.—
	" jelzálogbank . . 5½%	93 –	94 –
	" ált. földh. részv. társ. . 6%	101 –	101 50
	" " " " " . 5½%	95 –	95 50

Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
Osztr.-magyar bank e. é. . . . 5%	103.25	103 50
Pesti kereskedelmi bank . . . 6%	102	102 25
Kisbirtokosok földhitelintézete . 7%	—.—	—.—
" " . 6%	—.—	—.—
Elsőbbségek.		
Báttaszék-dombovár-zákányi vasut . befiz. 200 frt 5%	79 75	80
Dunagőzhaj. társaság . " 200 " 5%	—.—	—.—
" " . " 300 " 5%	—.—	—.—
Észak-keleti vaspálya . 5% befiz. 300 frt	84 50	85
" " ar. 5% " 300 "	—.—	—.—
Magy. galicz. vaspálya 5% " 500 "	—.—	—.—
I. erdélyi vaspálya . 5% " 200 "	82 –	83 –
Győr-sopron-ebenf. vas. 6% " 200 "	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut . 5% " 200 "	87 75	88 –
Vágvölgyi vasut . . 5% " 200 "	—.—	—.—
" " részk. 7½% " 200 "	—.—	—.—
Budapesti lánczhid . 6% " 100 "	100	—.—
Kőszén és téglagy. kötv. 6% " 100 "	—.—	—.—
Lloyd és tőzsdeépület . 5% " 100 "	90.75	91 25
Stiriai-Horvát fényszén bányászati társulat . 6% " 200 "	—.—	—.—
Magánsorsjegyek.		
Osztrák hitelintézet	180 –	181
Pénznemek.		
Cs. k. arany	5 48	5.50
Osztrák-magyar 8 frtos arany . .	9 36 –	9.37 –
20 frankos arany	9 35 –	9 37
Török aranylira	—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst . . .	—.—	—.—
Római birodalmi bankjegyek . .	57 65	57 75
Váltók árfolyama.		
Német bankpiaczok 100 márk . 4%	57 10	57 20
Amsterdam 100 hollandi frtért . 3%	97 15	97 25
Brüssel 100 frankért . . 3½%	—.—	—.—
Páris 100 frankért . . . 3%	46 40	46 50
Zürich 100 frankért . . 3½%	46 35	46 45
Svájczi bankpiaczok . . 3½%	46 35	46 45
London 10 font sterlingért . . 3%	117 10	117 50
Szentpétervári 100 rubelért . . 6%	—.—	—.—

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában. Károly-kaszárnya (rostély-utcza) 3. szám.

Az „Egyetértés" melléklete.

— 51-ik számához. —

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése február 20-án.

I.

Lomhán, lanyhán, csekély érdeklődés mellett indult meg ma a képviselőházban a költségvetési vita. A képviselői padok alig teltek meg, a karzatokat nem terhelte tul — mint más években — a kiváncsi közönség. Közönyösség, fásultság szállta meg a közügyek iránt a kedélyeket, s a budgetvita nem igér oly mozzanatot, mely mindennek véget vethetne. A függetlenségi párt egyedül áll a Tisza-kormánynyal szemben; az egyesült ellenzék, hogy igazolja csak a nagy szavakban, de nem a tettekben nyilatkozó oppoziczióját, elfogadja a Tisza-kormány költségvetését. Elfogadja annak a kormánynak a költségvetését, mely pénzügyeink rendezésére vállalkozott, de a helyett anyagi romlásunkon dolgozik. Az egyesült ellenzék látja e hanyatlást, maga bizonyitja be (mint pl. ma Lukács Béla), hogy rohamosan sülyedünk, s mégis nem hogy öntudatára ébredne annak, hogy csak rendszerváltozásban találhatjuk fel üdvünket, a „miniszterkedhetnemség" lidércz fénye után fut. Szavakkal fognak opponálni, be fognak ők is terjeszteni álláspontjukat jelző határozati javaslatot, de ugy látszik még ez nincsen kész, mert a mai ülésben nem nyujtották azt be. Apponyi Albert, ki a határozati javaslat beterjesztésével megbizatott, ma nem is szólalt fel. S különben készséggel elismerjük, hogy e határozati javaslatok elkészitése nem oly könnyü munka, mert hisz ép ugy kell benne kaczérkodni lefelé, mint kedveskedni felfelé. Csak haladjon tovább is az egyesült ellenzék ez uton, előbb-utóbb el fogja érni rendeltetését: Két szék között a pad alatt fog maradni.

A függetlenségi párt határozati javaslatát, melynek lényegét lapunkban már ismertettük, s melyet alább egész terjedelmében közlünk. Helfy Ignácz meggyőző, erős érvelésben, gazdag s hatásos szép beszéd kiséretében terjesztette be. Pénzügyi helyzetünk ezen alapos ismerőjén kivül a függetlenségi pártnak még egy másik szónoka volt ma: az ősz-haju, de ifju szivü Gáspár Lajos, ki a legszélsőbb balról, a „hegy" legtetejéről fejtegette rövid, velős beszédében, hogy az ország kalamitásainak alapja az 1867. XII. törvényczikk.

A kormánypárt mindjárt a nagy ágyukkal kezdi meg a budget-csatát. Kiküldte a sikra „Demosthenes"-ét, a ki nem más.... mint Kármán Lajos. Közderültség fogadta e szónokot, mert tudja róla mindenki, hogy az ő ágyulövéseinek nincsen „mag"-ja, azok a nagy ágyu-golyók, miket ő az ellenség felé röpit, csak szétpattanó szappan-buborékok, melyeken legfőlebb csak mosolyog az ember, de meg nem ijjed, csak nagy szavak, melyek furcsa összeillesztésük, helytelen alkalmazásuk által az ellenkező hatást szülik, mert csak a hallgatóság nevető ingereire hatnak. Kármán Lajos nagy pathossal, szinészi hatás kereséssel elszavalt szónoklatában Keresztelő Jánossal s az „igéret föld vezetőjével Mózessel tudta kapcsolatba hozni a 27 milliónyi deficzitet. S hogy megmutassa miszerint ő „nem émelygős udvaroncz" a történelemből vett példákkal kisértette meg az elvtagadás magasztalását. Tisza Kálmán maga is megsokalta e dolgot, avagy pedig elröstelte magát, mert Kármán beszédének e fejezeténél elfordult a szónoktól. Kármánnak különben nem volt ma szerencsés napja, mert beszéde közepe felé nagyon unalmas lett, ugy hogy alig hallgatták.

A mai vitát Lukács Bélának tartalmas — és hatalmas szép beszéde zárta be. A ház e szorgalmas tagja nagy fáradságot igénylő adat gyüjtések s számitások alapján anyagi hanyatlásunknak kétségbeejtő képét tárta fel.

Szólásra fel vannak irva a költségvetés ellen: Orbán Balázs, Turgonyi Lajos, Simonyi Ernő, Madarász Jenő, Miklós István. A költségvetés mellett pedig: Grünwald Béla, Simonyi Iván és Tischler Vincze.

Apponyi Albert valószinüleg szintén holnap szólal fel. Széll Kálmánról azt beszélik, hogy hétfőn fog szólani.

II.

Elnök: Szlávy József. Jegyzők: Antal Gyula, Baross Gábor, Mednyánszky Árpád báró.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Szapáry Gyula gr., Pauler Tivadar, Trefort Ágoston, Péchy Tamás, Szende Béla, Kemény Gábor br., Bedekovich Kálmán miniszterek.

Elnök bemutatja a háznak Somogy és Turócz megye feliratát, melyben az adók, főleg pedig az illetékek kezeléséről szóló törvényeknek czélszerübb szabályozását kérik; továbbá Somogymegye feliratát, melyben a katonai beszállásolás terhének arányosabb megosztása czéljából a kivetendő pótadónak országosan, a magyar állam összes lakosságára aránylagosan való kivetését kéri: Zólyom megye feliratát, melyben a belügyminiszteriumnak azon sérelmes rendeletei ellen kér orvoslást, melyekkel a törvénygyüjteményeknek rendezett tanácsu városok, nagyközségek és körjegyzői szövetkezetek részére kényszer utján való megvásárlását rendeli el; végre a szatmárvidéki néptanitóegyletnek kérvényét, melyben a magyarországi tanitóegyletek szövetsége alapszabályainak, mint a III. egyetemes tanitógyülés végrehajtó bizottsága által megerősités végett a miniszteriumhoz felterjesztetett s elutasitást nyert ügynek behatóbb tárgyalása végett külön bizottság kiküldését, s annak folytán az illető miniszternek az alapszabályok megerősitésére utasittatását kéri. Az országos magyar iparegyesületnek kérvényét, melyben az utakról szóló törvényjavaslat némely pontjainak megváltoztatását kéri.

Ezen felterjesztések és kérvények ki fognak adatni a kérvényi bizottságnak.

Ocskai István képv. egészségének helyreállitása tekintetéből hat havi szabadságot kér; ugyanesak hasonló okból Fabricius Károly képviselő két havi szabadságot kér. Megadatik

A képviselőház pénztárának 1879 évi julius 1-sejétől deczember végeig terjedő számadásai kiadatnak a számvizsgáló bizottságnak.

Füzesséry Sándor Zemplénmegye királyhelmeczi választó kerület országgyülési képviselőjének elhalálozása bejelentetik. Felhatalmaztatik az elnök, hogy az uj választás iránt szükséges lépéseket megtegye.

„Az ország némely részeiben jelentkező inség fedezésére szükséges költség fedezésére" továbbá „Az ország némely inséges vidékein vető magban szükölködő községek által felveendő kölcsönök állami közvetitéséről" és végül „Az 1880. évi államháztartási hiány részbeni fedezéséről" szóló, ő felsége által szentesitett törvényczikkek kihirdettetnek s hasonló kihirdetés végett a förendekhez fognak áttétetni.

Trefort Ágoston vallás és közoktatási miniszter a ház asztalára leteszi a közoktatás állapotáról szóló nyolczadik jelentést.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter. A magyar királyi biróságok és királyi ügyészségek 3 évi ügyforgalmáról szóló kimutatást a háznak bemutatja.

Hazay János előadó jelenti, hogy a gazdasági bizottság a képviselőház folyó havi költségvetését letárgyalta s azt 77,722 frtban hozza javaslatba. Ezzel kapcsolatban bemutatja a képviselőház 1880. január havi kiadásainak kimutatását, valamint a gazdasági bizottság jelentését Nógrádmegye kérvénye tárgyában, melyben az a képviselőház irományainak és nyomtatványainak a megye levéltára részére való megküldését kéri

Elnök: A költségvetés iránti jelentés és a kimutatás már ki levén nyomatva, azok talán holnap a kérvények előtt lesznek tárgyalandók (Helyeslés.) A mi pedig a gazdasági bizottság masik jelentését illeti, az ki fog nyomatni és annak idején napirendre tüzetni.

A monori kerületben megválasztott **Bicskey Kálmán** képviselő, a szabályszerü 30 nap fentartásával igazolt képviselőnek nyilvánittatik.

Következik a napirend: Az állandó pénzügyi bizottság jelentése az 1880-évi államköltségvetés tárgyában.

Hegedüs Sándor előadó: A pénzügyi bizottzág nevében, ajánlja az 1880. évi költségvetést általánosságban elfogadásra.

Minthogy a költségvetés előterjesztése után a közösügyi kiadásoknak azóta közbejött végleges megállapitása egy kis emelkedést okoz az előirányzaton, valamint előre láthatólag: nagyobb mérvü vizszabályozási és Szegeden épitkezési kiadásaink lesznek az idén: el lehetünk készülve arra, hogy kiadásaink az előirányzottaknál nagyobb összegre fognak emelkedni.

A folyó évi költségvetést előnyösen különbözteti meg a legközelebbiektől az, hogy népiskolai földmivelési, marhatenyésztési, forgalmi, erdészeti czélokra jelentékenyebb összegek vannak felvéve, melyek távolról sem felelnek ugyan meg minden méltányos igénynek, de legalább a nélkülözhetlen mértékben előmozditják a fejlődést.

A bevételekre nézve az a kettős szempont lebegett a pénzügyi bizottság szemei előtt, hogy egy felől: azoknak előirányzatát a viszonyoknak, a zárszámadások és a jelen év tapasztalatának lehetőleg megfelelővé tegye, miért azokat le is szállitá; más felől: mérlegének fedezeti részéből hihagyta mindazt, mi még csak terv, ha mindjárt helyeselhető terv is, de a törvényhozás szentesitését még meg nem nyeré. Igy keletkezett azután a kormány előterjesztése és a pénzügyi bizottság mérlege közt 9.391,423 frtnyi különbség; igy emelkedik a mi előirányzatunkban a fedezetlen hiány csaknem 27½ millióra, de egyszersmint a szállitási adó csekély emelésében, valamint a törlesztésekre kibocsátandó papirokban oly fedezetet lát a bizottság, melyet elfogadásra ajánlhat és mely 8.408,704 forint erejéig fogná a hiányt apasztani. És ekkor, a bizottság javaslata szerint is, csak 19 millió hiány maradna fedezetlenül, mely magában elég nagy összeg és még folytonosan jelzi államháztartásunk betegségét.

Magának a fenmaradt hiánynak fedezésére most rendelkezésre áll a mult évben kibocsátott 140 millió járadékból fenmaradt 15 millió és azon vasuti beruházási kötvények, melyek a vasutaknak 11 millió forint erejéig beruházási czélokra adott előlegek fejében az állam birtokában vannak. Hitelünk emelkedésének oly eredménye ez, minek bizonyára örülhetünk ugyan, de mi fel nem ment a jövő gondjai alól, ha meggondoljuk, hogy még az állam rendes bevételei és kiadásai közt is, 10 milliónyi hiány marad fen.

Hangsulyozza, hogy pénzügyeink arányosabb fejlődését elő kell késziteni. Némi fejlődés már is mutatkozik. Mig az alkotmányos kornak kezdetén állami bevételeink közt az egyenes adók 42%-ot foglaltak el; most bár tetemesen emelve lőnek, 37%-át teszik azoknak; hogy különösen az egyenes adók különböző nemei közt lett arányosabb a fejlődés, a mennyiben a földadó, mely ezek közt az alkotmányos korszak kezdetén 64½%-ot képezett, most már 42%-nál nem több.

Szükségesnek tartá a pénzügyi bizottság már most felhivni a kormányt, hogy az indirekt és különösen a fogyasztási adók terén iparkodjunk jövedelmünket szaporitani. Kifejtve a szempontokat, melyekből kiindulva birálta meg a pénzügyi bizottság a költségvetést, ajánlja azt általánosságban elfogadásra. (Helyeslés a jobboldalon.)

Helfy Ignácz: Ha a költségvetési vita magában véve mindenkor fontos — fontos, mert hiszen egyik legsarkalatasabb jogát képezi az országgyülésnek, s mert felöleli az ország összes kormányzatát, — többszörösen fontos ezuttal, különösen azért, mert — rég nem voltunk oly kedvező helyzetben, hogy oly világosan, oly határozottan itélhessük meg a kormány eljárását, s a kormány politikáját, mint ezuttal. Előttünk fekszik a zárszámadási bizottságnak azon 10 évi kimutatása, mely jelzi, milyen eredményeket idézett elő az 1868-tól 77-ig követett politika. Előttünk fekszik a t. pénzügyminiszter urnak mult év október 28-án előterjesztett exposéja. Előttünk fekszik a jelen évi költségvetés s az 1878. évi zárszámadás. Nem hiányzik tehát semmi arra nézve, hogy a helyzetet kellő komolysággal megitéljük.

Ezekkel szemben felmerül a kérdés, milyen az eredmény, melyet ama 10 év szült, melyet a zárszámadási jelentés felölelt, s milyen a jelen kormány müködésének eredménye, minthogy már oly időszak folyt le, melyet talán saját beismerése szerint is alapul lehet venni eszméinek, politikai irányának megitélésére.

Én és t. barátaim komolyan fontolóra véve azon kérdéseket egy conclusiora jutottunk, melyet határozati javaslatba foglaltunk. Engedje meg a t. ház, hogy ezen határozati javaslatot, mely előadandó beszédem alapját képezi, felolvassam. (Olvassa.)

Határozati javaslat.

Alulirottak kezdettől fogva azon meggyőződésnek adtak kifejezést, hogy az 1867-ben megallapitott uj közjogi alap s az abbol folyó kormányzati rendszer, mig egyfelől a nemzet sarkalatos jogait, az ország önállóságát és függetlenségét csorbitja, s tovafejlődésében mindinkább csorbitandja; addig másfelől az elvállalt tulsigos nagy terhek, de még inkább a feladott önrendelkezést jog, a nemzet anyagi erejét is megbénitandja, az országnak ugy pénzügyi, mint közgazdasági felvirágzását lehetetlenné teendi.

A képviselőház többsége nem osztozott ez aggodalmunkban, sőt azok is, kik osztoztak benne 1875 elején ebbeli meggyőződésüket megváltoztatván, a többséggel egyesültek. Igy jött létre 1875 márczius 2-án a még most is kormányon levő miniszterium azon világosan kijelentett czélból, hogy az államháztartás egyensulyát a létező alapon helyreállitsa.

Azóta 5 év folyt le s ez öt évi tapasztalás azt bizonyitja, hogy a kormány kitüzött czéliát el nem érte, meg sem közelitette, sőt a helyzetet lehetőleg rosszabbá tette. Mert ugy a zárszámadási bizottság kimutatása a 68—77-ig terjedő 10 évi államháztartás eredményeiről, mint a képviselőház előtt fekvő jelen évi költségvetés számtanilag bizonyitják, miként daczára annak, hogy az országos adók csaknem kétszereztettek s daczára annak, hogy a hasznos, sőt néha mulhatlan szükséges befektetések is belettek szüntetve; az államháztartás mérlege mégis alig változott s igy a pénzügyi helyzet határozottan rosszabbnak konstatálható.

A politikai irány, melyet a kormány a nemzet világos akarata ellenére a külügyek terén követ; e helyzetet máris sulyosbitja s fejlődésében még inkább sulyosbitandja.

A beligazgatás terén az ellentétes pártokból alakult miniszterium üdvös és szabadelvü reformok keresztülvitelére vállalkozott, a mi még az ujjá alakult párt felvett nevében is jeleztetett. A tények azonban azt bizonyitják, hogy a kormány által behozott ugynevezett reformok se nem üdvösek, se nem szabadelvüek. Azok pedig, miket kilatásba helyez, határozottan visszaasést jeleznek.

Ugyanesak a jelen miniszterium főnöke által a képviselőházban kijelentetett, miként a 67-iki közjogi alapot rosznak tartotta mindig s rosznak tartja most is a miből természerüleg azt kellett következtetni és várni, hogy annak legalább a megszoritására, javitására fog törekedni. Sőt annak gazdasági részére vonatkózólag ezt határozottan meg is igérte.

És ugyan e miniszterium az Ausztriával kötött uj kiegyezés alkalmával az ország közgazdasági, különösen ipari és kereskedelmi érdekeit ujból feláldozta, a közügyek számát tetemesen szaporitotta és mindezeken feül a delegácziók jogkörét ar orszaggyülés jogainak érzékeny csorbitásával mindinkább tágitani igyekezik.

Tekintve tehát, hogy mindezen tények és számok tanuskodnak alulirottak álláspontja mellett.

Tekintve ezenfelül, hogy a jelen kormány öt évi müködése ugy a pénzügyek, mint a közgazdászat és közigazgatás, ugy a politika, mint a közjog terén a nemzetre károsnak, vészesnek bizonyult.

Tekintve végre, hogy a kormány a jövőre nézve semmi tájékozást nem nyujt, hanem eszme, terv s irány nélkül kivánja továbbra is az orezág kormányzatát folytatni.

Mondja ki határozatilag a képviselőház, hogy az államháztartás fenakadás nélküli folytatásáról gondoskodni hazafiui kötelességének tartja; de a jelen kormány iránt bizalommal nem viseltetvén, az általa beterjesztett költségvetést még csak részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el. (Helyeslés a szélső balon.)

Engedje meg a t. ház, hogy igyekezzem csekély tehetségem — es hozzá kell tennem, kissé gyöngélkedő egészségem — szerint ezen határozati javaslatot indokolni. (Halljuk! Halljuk! a szélső bal felől.)

Mindenekelőtt kénytelen vagyok egész általánosságban fájdalommal konstatálni azt, hogy azon komolyabb irány, melyet az 1873. pénzügyi felfedezések után a kormányzatban észre lehetett venni az a komoly törekvés, hogy abból a rendkivül zilált pénzügyi helyzetből valahogyan kijussunk, egy darab idő óta nagyon hanyatlott, annyira, hogy bátran merem állitani, hogy megint vissza kezdünk esni abba a könnyelmü eljárásba, mely az 1873-iki katasztrófához vezetett, és valamint akkor állitben ringattuk magunkat, mert könnyen biztunk hitelre szert tenni, annyira, hogy a miniszter itt a házban dicsekedett vele, és mintegy a magyar önállóság pecsétjét látta abban, hogy külföldről pénzt is kaptunk kölcsön, épugy látom most, hogy az a körülmény, hogy hitelünk némileg emelkedett, hogy papirjaink a tőzsdén jó árfolyamban részesülnek, hogy ez megint belerántja pénzügyeinket azon áramlatba, mely nem az egyensuly helyreállitásához, hanem még nagyobb fokban leendő megzavarásához fog vezetni. Én nem tagadom és mindenesetre minden magyar ember örömmel látja, hogy egy idő óta értékpapirjaink a tőzsdén emelkednek. De mi ennek az oka? Talán az, mert a pénzvilág azt látja, hogy ezen ország nagyon meggazdagszik? Nem. — Hiszen az a pénzvivilág ép ugy meg tudja itélni és talán jobban a mi pénzügyeinket, mint bármelyikünk; mert ez saját érdekében áll, hanem egyszerüen abban áll és onnan magyarázható, hogy a mint természetes, hogy az uzsorás igen szivesen ád folytonosan pénzt annak, a kiről látja, hogy jóravaló, becsületes, de nagyon könnyelmü ember, a ki kész magát utolsó darab vagyonából is kivetkőztetni, ki kész adósságot háritani gyermekeire, unokáira, hogy adósságait megfizethesse, igen természetes, hogy az uzsorás igen szivesen marad vele viszonyban mindaddig, mig látja, hogy van egy darabka rongy, melyet elvihet, mig van bolond, a kire ily pazar adósságot reá róhat. Másik általános megjegyzésem az, hogy nélkülözzük az exposéban vagyis a pénzügyi helyzet ismertetésében azt az őszinteséget, melyet néhány évvel ezelőtt innen az ellenzéki padokról kénytelenek voltunk elismerni. Igy például, hogy csak egy kis dolgot emlitsek: mikép állitja össze a mérleget ugy a t. mininiszter ur, mint a pénzügyi bizottság t. előadója. A ki csak némileg foglalkozott költségvetéssel, lehetetlen, hogy ne lássa, mikép ez szándékosan akként van összeállitva, hogy — nem mondom — a hozzá értő pénzember, hanem a nagy közönség ne láthassa a helyzet valódi voltát.

A miniszter ur mérlege igy van összeállitva összes kiadás 253 millió és egynehány forint, összes bevétel 236 millió, hiány 17.319,000 forint. Tehát a ki ezt olvassa, — miután szokás az ilyeneket megsürgönyözni a nagy világba, — azelőtt konstatálva van, hogy a magyar államháztartásnak 1880-ra összesen 17 millió deficzitje van. Hozzáteszi azután a miniszter ur, hogy még ezt sokalja — abból még levonandó az ásvány-olaj vámilletékének felemeléséről szóló törvényjavaslat elfogadása folytán 1.500.000 frt. Ezt levonván, marad 15 millió. E levonást már is számitásba vette a pénzügyminiszter, daczára annak, hogy mikor ezt mondotta, még csak akkor terjesztette be ezen tjavaslatot, s még maig sem tudhatja, vajjon a törvényhozás el fogja-e fogadni? És ez mégis elég argumentum arra, hogy 17 millióból legyen 15. (Derültség a szélső baloldalon.)

De a bosznia költségeket még sem birja egészen elhallgatui s a legvégén hozzá teszi, hogy ezenkivül rendkivüli közösügyi kiadás: két és fél millió. De már nem adja össze, hogy ez megint mennyi, hanem csak konstatálja a végén egy sorban, hogy ennyi s aztán a közönség járjon utána és számitsa ki, hogy ennyivel több, ennyivel megint kevesebb és igy megint ennyivel több a hiány. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) Igy járt el a pénzügyminiszter.

A pénzügyi bizottság ugyan másként járt el, de még is hasonló eszközökhöz nyult. Azt mondja a rendes kiadások összege 217 millió, s azután hozzáteszi, hogy a közösügyi kiadás 31 millió. Minthz ez nem volna rendes kiadás! (Igaz! Ugy van!)

Hegedüs Sándor előádó: Ez soha sem rendes kiadás!

Helfy Ignácz: Én nagyon fogok örülni, ha a t. előadó ur oda viszi a dolgot, hogy ez többé ne legyen rendes kiadás és elenyészszek végképen. (Tetszés a szélső baloldalon.) És igy az összes kiadás 225 millió forint.

Azután jön rendes bevételi hiány 24 millió 900,000 frt, tehát körülbelül 25 millió. Ekként igen rövid idő alatt a miniszteri 17 és 15 millióról a deficzit ugrott 25 millióra. Ehez adva rendkivüli kiadások czimén 2 milliót, a végén elismeri, hogy összesen 27½ millió frt a hiány. Én meg azt mondom, hogy még ez sem tünteti elő őszintén a helyzetet. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) A t. előadó ur és különösen a pénzügyminiszter ur befogja ismerni, hogy igazam van. Igen sok ninesen még ebben az összegben felvéve, igy például azon rendkivüli kiadások, a mikről előre tudjuk, hogy ki nem kerülhetők. A Duna szabályozására, Szeged felépitésére, a soroksári gát helyreállitására szükséges költségek nincsenek felemlitve, pedig tudjuk, hogy azok a munkálatok meg sok-sok milliókba fognak kerülni. Még csak a póthitel sincsen felemlitve, pedig a tapasztalás mutatja, hogy ez rendesen nagy összegre szokott menni. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) Kétséget nem szenved tehát, hogy 1880-ra a hiány sokkal közelebb lesz a 40, mint a 30 millióhoz.

Tudom, hogy ugy az előadó ur, mint a pénzügyminiszter ur ezt tagadni fogják. Én előre kijelentem, hogy örvendeni fogok, ha a jövő évi zárszámadások nekik fognak igazat adni és nem nekem. Ámde eddig a tapasztalat mindig azt mutatta, hogy nekünk volt igazunk. (Igaz! Ugy van! a szélső bal- és a baloldalon.)

Ha nézzük a zárszámadási bizottság nagy munkálatát, melylyel én most tüzetesen foglalkozni nem akarok, mert az magában véve oly nagy munka, hogy akkor alig maradna egy pár perczny idő magára a budgetre, tehát csak egyes számokat vonok ki belőle, azon helyzetben vagyunk, hogy tárgyilagosan megitélhetjük, hogy milyen eredményeket szült azon viszony, melyben mi ezen idő szerint vagyunk Ausztriával és másfelől milyen kormányzati rendszert követünk. Először is ha nézzük, mi okozza ezen folytonos fokozódását a mi kiadásunknak, elég egy pillantást vetnünk a költségvetésre. Miként állottak a közösügyi kiadások ezen 10 év alatt? 1868-ban 20 millió, 533 ezer, a frakcziókat kihagyva; 1869-ben 18 millió 800 ezer: 1870-ben 28 millió 355 ezer; 1871-ben 22 millió 800 ezer; 1872-ben 22 millió 300 ezer; 1873-ban 25 millió; 1874-ben 28½ millió; 1875-ben 28½ millió; 1876-ban 31 millió; 1877-ben 34 millió 800 ezer, tehát majd 35 millió. Tudjuk pedig, hogy 1878-ban a 60 millión is tul ment, és hogy 1879-ben elérte a 103 milliót összesen; tehát mindenesetre a reánk eső rész sokkal nagyobb, mint a mennyi itt van, ez magyarázza leginkább a kiadások fokozódását.

Ha most más összehasonlitást teszünk ezen kimutatás segélyével, azt látjuk, hogy 1873-ban — csak e két csoportot akarom összehasonlitani, — 1873-ban a mikor a pénzügyi helyzet teljes meztelenségében fel lett tárva, akkor érte el deficzitünk a maximumot, ha nem csalódom, 69 milliót. És most azzal dicsekszik a kormány, hogy ime ebből a 69 millió deficzitből oda vittük ügyes kormányzatunkkal s pénzügyi helyzetet, hogy ma már csak 27½ milló deficzittel állunk szemben.

Már most lássuk a tényeket. A tény az, hogy 1873-tól a mai napig 36 millióval emeltük az ország adóját, tehát ha mégis a deficzit csak 27½ millió ez a 36 millió már magában kellene, hogy körülbelül 9 millió plust tüntessen fel. (Igaz! a szélső baloldalon.) De méltóztassék hozzáadni egy másik tényt, hogy 1873-ban 24 milliót forditottunk befektetésekre, a mi most ugyszólván végképen elesik. Tehát 36 millió és 24 millió annyit tesz mint 60 millió.

Méltóztassanak most összehasonlitani e két összeget és azt fogjuk látni, hogy jelenleg a deficzit sokkal nagyobb, sokkal aggasztóbb, mint volt 1873-ban annál inkább, mert akkor fenn állott lehetősége annak, hogy az adókat emeljük, a mi ma már reméllem az önök belátása szerint is többé nem lehetséges.

Mig tehát egyfelől a 10 évi kimutatás azt bizonyitja, hogy az ország jövedelmeinek legnagyobb részét ugy szólván a közös ügyek emésztik fel, más részről pedig azt bizonyitja, hogy a kormánynak eljárása, nevezetesen pedig a jelen kormánynak 5 évi müködése oda vitte az országot, oly szépségesen rendezte az ország pénzügyeit, hogy ma a deficzit tényleg nagyobbnak konstatálható, mint volt abban az évben, melyben a legrosszabbnak konstatáltatott számszerint.

Mondja a határozati javaslat, hogy a külügyek terén követett politika ezen rosz pénzügyi helyzetet tetemesen rosszabbitja. Azt hiszem, hogy a zárszámadások számai után és azok után, miket maga a pénzügyminiszter ur exposéjában előadott, azt bizonyitani nem kell, hogy mily óriási terhet rott már eddig is a külügyi politika, és hogy mennyit fog róni jövőben, ezt ma nem tudhatja egyikünk sem, de hogy nagy terhet fog róni, annyit mindenki bizvást konstatálhat. És a mi a külügyeket illeti, mit értünk el, azon áldozatokkal a miket hoztunk, micsoda czélt ért el a kormány azzal, hogy a nemzet világosan kijelentett akaratával szemben ellentétes politikát követett; mit ért el?

Azt mondták akkor, hogy ezen politika által emelni fogjuk a monarchia tekintélyét és hatalmát. Engedelmet kerék, én ezen emelkedést nem látom. Látom azt, hogy vannak körülöttünk apró önálló államocskák és épen azon tájékon vannak, a melyen önök hóditásokat tettek, a mely hóditásokkal annyira biztatják a nemzetet és a melyre annyi milliót vesznek igénybe s azt látom, hogy ezen államok ugy beszélnek önökkel, mintha ők volnának a nagyhatalom. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Mert nem megalázó-e azon alkudozás, mely hónapok óta monarchiánk és Szerbia közt foly? (Élénk helyeslés a baloldalon.) S hogy csak saját hazánkra, Magyarországra térjek vissza, annyira emelkedett ezen politikájuk által az önök hatalma, hogy a kis Horvátországgal nem birnak kiegyezésre jutni, midőn Ausztriával szemben oly könnyedén odadobták a nemzet érdekeit, hogy vele a kiegyezést létrehozzák. (Igaz! Igaz! a szélsőbalon.) Bécsben megmutatták önök, hogy képesek hatni, de hatni lefelé, hogy rábirják a nemzetet az áldozatokra, de mihelyt ezen apró államok valamelyikével állnak szemben, gyengébbek, mint a leggyengébb ezen államok között. (Helyeslés a szélső balon).

De önök nagyszabásu politikáról szeretnek beszélni és folyton dicsekednek beszédeikben, lapjaikban azon kedvező viszonynyal, melyben az osztrák és magyar monarchia a nagy Németországgal van. (Halljuk! a szélső baloldalon.) Elismerem, hogy a nagy Németországgal jó viszonyban lenni mindenesetre kedvező, arra minden magyar politikusnak törekedni kell s mondhatom, hogy ez régi traditió a magyar politikában. (Helyeslés.) Felemlitettem már egyszer e helyen, hogy 1848-ban is egyik főfeladatául ismerte az akkori kormány, hogy Németországgal a jó barátságot föntartsa. De nem titkolhatom el abbeli aggodalmamat (Halljuk! a szélső baloldalon.) hogy ezen szövetség oly kombinacziókba sodorhatja hazánkat, melyek folytán igen drágán fizetnők meg ezen barátságot. Tartok tőle, hogy önök oly kevés óvatossággal járnak el ezen szövetséggel való dicsekvésükben, hogy ez már csaknem provokácziót képez a többi hatalmakkal szemben. Aggodalmamnak kell kifejezést adnom e tekintetben, hogy ezen szövetség folytonos mutogatása nem fogja-e előidézni azt, hogy Francziaország, mely természetesen nyugtalanul nézheti ezen szövetség megerősödését. (Ugy van! a szélsőbalon), nem fog-e nagyon közeledni Oroszországhoz és választani kellvén, Olaszország nem áll-e be harmadiknak ezen szövetségbe? S akkor ugy fognak állni, hogy egy részről lesz Ausztria-Magyarország és Németország, másrészről Francziaország, melynek vannak németellenes érdekei, továbbá Olaszország, melynek vannak osztrákellenes érdekei, és végre Oroszország, melynek vannak osztrák- és magyarellenes érdekei. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Lehetetlen t. ház, hogy ezzel idejekorán ne foglalkozzunk, mielőtt a kormány bele nem rántja ismét a nemzetet oly kényszerhelyzetbe, a melyen azután segitni nem lehet.

Sokat beszélnek az utolsó időkben az olasz irridentáról. Én meglehetősen ismerem ezt a mozgalmat, annak kezdetét, horderejét s bizvást merem állitani, hogy ez a mozgalom, mely eredetileg Olaszország csak egy kis csoportjára szoritkozott, napról-napra terjed és komoly mérveket kezd ölteni, ez egyenesen önök bosnyák politikájuknak tulajdonitható. (Ugy van! a szélső balon.) Igen természetesnek kell azt találnom, hogy az a nemzet, mely nem felejtheti el soha régi ellenségét, legalább nem felejtheti el azt, hogy ellensége volt, nem nézheti nyugodt szemmel, midőn ugyanazon volt ellensége ép az ő határai felé terjeszkedik, de nem nézheti nyugodt szemmel egy hatalom sem. Ha önök már oly nagy sulyt helyeznek erre a nagy monarchiára, azt hiszem, első sorban oda kellene törekedni, hogy ez a nagy monarchia egyszer állapodjék meg, hogy a világ tudja, mit akar, hova czéloz. Ha körülnézünk Európában, mindenütt látjuk, a hol nagyhatalom van, hogy vagy megállapodott, megmarad a hol van, vagy pedig van missziója, s ezt nyiltan bevallja. Ott van Francziaország, ez beéri azzal, hogy saját nagyhatalmát a maga körében belül fejleszsze, igy Anglia s több nagyhatalom. Ott van Oroszország, mely terjeszkedni akar, de nem csinál titkot s megmondja, hogy nagy szláv birodalmat akar létesiteni s felakarja karolni az összes szláv elemeket. Ha kérdi valaki önöktől, hogy mit akar Ausztria? Mindenek előtt azt, a hol van valami venni való. (Igaz! a szélső baloldalon.) O ép ugy beéri, ha Spanyol-, Német- vagy Olaszországban, vagy keleten, Oláhországban uralkodik; a hol valami venni való van, ott keres. Lehetetlenség, hogy ily politika féltékenységet, aggodalmat ne keltsen a többi hatalmaknál.

Ennyit akartam röviden a külügyekre vonatkozólag, megjegyezni. Áttérek most a határozati javaslat második pontjára, azon politikára t. i., a melyet a t. kormány a beligazgatás terén követett s különösen a reformtörvényekre, a melyeket alkotott. Rendkivül hosszu sor volna, ha azt mind elő akarnám adni. Összeszámláltam tegnap, hogy ezen rövid 5 év alatt a t. kormány nem kevesebb, mint 236 törvényt vitt keresztül e házban. Ennyi elég, hogy a félvilágot agyonkormányozza. Megjegyzem mellesleg, hogy ha meggondoljuk, hogy mig a pénzügyminiszter ur saját kimutatása szerint is 243 millióra megy az adósság, melyet önök, e néhány év alatt csináltak — szerintem sokkal többre megy, mert akkor minden törvényünk többe kerül egy-egy milliónál, e 236 törvény közt, nagyon sokat mondok, ha beismerem, hogy van 6 törvény, a mely talán jónak mondható.

Magára a közigazgatásra átalában kiterjeszkedni nem akarok, de azt hiszem, maga a t. belügyminiszter ur sem fogja tagadni, hogy az ő kedvencz eszméje, az a melyből ő az egész közigazgatás ujjá szülését várta, hogy az nem felelt meg még annak se, a mit ő maga vár.

A reform törvények közt vajjon melyiket emlitsem? Volt egy, melyet a ház hosszu évek óta sürgetett a melyet a kormány ismételve megigért, beismervén, hogy az olyan, hogy okvetlenül szükséges ez iránt törvényhozásilag intézkedni, értem a polgári házasság behozatalát. Az ismételt igéret daczára mindenre találtak időt, oly törvények meghozatalára is, a melyekről legkevésbbé lehet mondani, hogy okvetlenül szükséges törvényes intézkedés, de arra az egyre nem találtak; annak javitására, a mi rosznak jeleztetett s hosszu éveken át önök nem értek reá, de igenis reá értek oly törvényeket hozni, a melyek vagy szaporitották a közösügyeket, vagy elvontak egy darabkát a megyei önkormányzattól, vagy pedig egyenesen arra voltak számitva, hogy önöknek a hatalomban való megmaradását mentől inkább biztositsa. Igenis a reformjavaslatok között ott szerepel egy, a melyre nézve a kormány határozottan kimondta, hogy azt a polgárosodás követeli, mert lehetetlenség, hogy egy ország ne legyen tisztában azirant törvény szerint is, hogy ki az állampolgár és nem állampolgár. Meghozták azt az absurdumot a melynek neve honositási törvény. Én azóta igen sok emberrel érintkeztem, a kik különben az önök pártjához tartoznak, s egyetlenegyet sem találtam, a ki nem vallotta volna be azt, hogy ezen törvény meghozása egészen felesleges volt, senki sem érti, hogy annak mi volt a czélja. Mi jeleztük annak czélját, de e czélt önök nem akarták beismerni, t. i. azt, hogy ennek világos főéle Kossuth Lajos ellen volt intézve. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Önöknek az volt a czélja; különösen a t. kormányelnök ur megakarta mutatni bizonyos körök előtt, a hol Kossuth Lajos neve ma is odiosus, hogy a mit senki sem akart, a mit meg nem tett soha absolut kormány sem azt megfogja tenni ő, (Helyeslés a szélső baloldalon.) Mi figyelmeztettük, kértük mindnyájan, hogy legalább az erre vonatkozó részt hagyja ki a törvényjavaslatból. De nem tették, mert hiszen csakis az erre vonatkozó rész adta meg a létokot ezen törvévynek. Nem tudom mikép vélekednek ma, de annyit mondhatok, hogy ezen sok csapás után, a melyek nagy hazánkfiát érték azon naptól fogva, hogy hazáját elhagyni kénytelen volt, azon sok keserüség, csalódással szemben, a melyen ő keresztül ment soha egy dolog nem bántotta annyira, mint ez, soha oly mély sebet nem vágott lelkén, mint ez a dolog; még csak azt sem tisztelték benne, a mit az absolut kormány is a legdühöngőbb időben tisztelt benne, tisztelte az apát, mert oda küldötte hozzá gyermekeit. Önök azt sem tisztelték benne, megsértették benne a polgárt, a hazafit és megsértették az atyai szivet. (Igaz! Igaz! a szélső baloldalon.) Ez a legfényesebb reform, a mit önök hoztak, és hogy a törvényjavaslat akkori felszólalásunk daczára oly nagy többséggel ment keresztül a házban, ez csak azt bizonyitja, hogy mennyire veszendőben van miálunk az eszményitett hazafiságnak még csak fogalma is. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Másik pontja a határozati javaslatnak az, hogy a jelen miniszterium szemben igéretével és multjával nemcsak hogy fogyasztotta és javitotta volna, de ellenkezőleg szaporitotta a közös ügyeket. Én azt hiszem, hogy ezt senki és bizonyára talán maga a miniszter ur sem fogja tagadni, mert hiszen ott van a bank, hiszen ha azt közössé akarta volna tenni a jelen kormány előtt bárki, csak egy tollvonásába került volna, hogy közössé tegyék, de az előbbi kormányok, melyek a közösügyeket megalkották nem akarták a bankot is közössé tenni. Itt van az osztrák-magyar Lloyd ezt szintén a jelen kormány tette törvény szerint közösügygyé. De nemcsak ez, ott van a katona elszállásolási törvény, oly nagy hatáskört engedett ebben a kormány a közös hadügyminiszternek, hogy még az is a közös hadügyminisztertől függ, hogy nálunk itt saját hazánkban hol, és mikép legyen a katonaság elszállásolva. Ott van a hadmentességi törvény. Egy előbbi törvény határozottan intézkedett arról, hogy ezen megváltási adókból behozandó összeg kizárólag a rokkantak javára forditandó: önök azonban kösösügyet csináltak belőle, (Ugy van! a szélső baloldalon.) a közös hadügyminiszterium rendelkezik róla, a magyar pénzügyminiszter kezeli, ugyan a pénzt, de közös hadügyminiszter egyetértésével kell eljárnia, és hogy mit jelent a közös egyetértés azt már volt szerencsém előbb megmagyarázni.

Hogy a kormány tágitani igyekszik a delegáczió hatáskörét az országgyülés jogainak csorbitásával, azt fényesen, vagyis jobban mondva, nagyon sötéten bizonyitja a boszniai közigazgatásról szóló törvény. Ez nemcsak hatáskör tágitás, az által, hogy kormányunk a delegáczióból valóságos kormányt csinált, a delegáczió most már egy kis állammal, egy országgal rendelkezik. És ha tekintetbe veszszük, hogy mi a jutalma azon sok áldozatnak, melyet a kormány hoz, mert hiszen az ember azt hinné, hogy a delegácziók sietve megragadják a legelső alkalmat, hogy hálájoknak adjanak kifejezést Magyarország iránt, a mely nékik oly szépen enged mindent, és lassan szépen közeledik a czentral-parlament felé, és ime látjuk, hogy a hálát miként róják le, látnunk kellett azon valóban botrányos dolgot, hogy mikor azon szegény nyomoruságos városról, az elpusztult Szegedről volt szó, mely az egész világot szánalomra kényszerité, mikor arról volt szó, hogy e romban levő városnak egy laktanyát adjanak, akkor mint egy ember állot ott az osztrák delegáczió, és nemet mondott. (Ugy van! Ugy van!) és tanui voltunk azon nevetséges látványnak, hogy azon testület, mely hivatva van a monarchia léte felett dönteni, oly nevetséges, hogy általa be van bizonyitva az, hogy 46 meg 46 aequale semmi. (Élénk derültség.)

T. ház! Mielőtt a konklusióra jutnék, engedje meg a kormány, hogy tőle egy őszinte kérdésre őszinte feleletet kérjek. (Halljuk.) Ha körülnézünk az országban bármelyik téren, legyen az politikai, közigazgatási, közgazdasági és társadalmi téren és fontolóra veszszük, hova jutottunk ezen öt évi kormányzás alatt, azt vagyok bátor kérdezni, mondja meg a kormány egész őszintén, meg van-e magával elégedve. (Élénk derültség a baloldalon.) Ha magához intézi e kérdést, a mint felteszem hazafiasságáról, becsületességéről, hogy néha, néha, nyugodt perczeikben, magányukban kérdést intéznek magukhoz, vajjon müködésünkkel használtunk e az országnak? Kérdem, milyen feleletet ad erre magának a t. kormány? Én látom, hogy mi pénzügyi tekintetben napról-napra hanyatlunk. Látjuk ezt a közgazdaság terén.

Hánykodnak vergődnek iparosaink, kereskedőink a légbe kapkodnak, s horgonyt keresnek, melybe kapaszkodva élet módot biztositsanak maguknak, talajt keresnek, melyen müködésüket megindithassák. És nem találnak, mert kötött kézzel hiába iparkodik valaki. Én azt látom, hogy hazánkban a munkakedv is hanyatlik. És ezt természetesnek kell találnom. Nincs ott munkakedv, hol nehéz munkát kapni, s nincs a munkásnak kedve a munkára, mikor tudja, hogy nyomoruságosan fizettetik, mert nincs miből jobban fizetni, s végre nincs kedve a munkára, mikor tudja, hogy ha sokat munkál és sokat megtakarit, nem magának takaritja meg, hanem azon feneketlen hordónak, melynek neve kincstár. (Igaz! Igaz! a szélső baloldalon.) Ha társadalmunkban körülnézünk, látjuk, s ezt fájdalommal konstatálja mindegyikük, hogy a közszellem hanyatlott. Ezt is lehetetlen természetesnek nem találnom. Arra hogy a közszellem fentartassék, hogy a nemzet kebelében lelkesedés legyen, kell, hogy létezzék egy eszme, mely őt lelkesiti, kell hogy járjon előtte egy kép, mely őt buzditja.

Mi lelkesitse ma a magyart, mi az a remény, melyet neki nyujtanak, melyik az a nagy czél, melynek kivivására felhivják. A magyar nemzet a mai kormányrendszer szerint igavonó subjectumra alacsonyittatott. — Azért van, hogy adót fizessen, mentől többet, akár birja, akár nem. Még csak azt sem teszik meg, hogy arra a czélra forditsák az adót a mire ő kivánja, sőt még csak azt sem, hogy legalább arra a czélra ne forditsák, melyre határozottan mondja, hogy nem akarja.

Mondom nagyon fogok örvendeni, ha kérdésemre a t. kormány szives lesz hasonló őszinteséggel válaszolni.

Jön az utolsó pont: hogy a kormány a jövőre nézve nem nyujt semmi tájékozást. Igaz, hogy van erre vonatkozólag valami a miniszter ur exposéjában és valami a pénzügyi bizottság általános jelentésében. Miből áll ez a valami? a pénzügyminiszter kilátásba helyezi, hogy rendezni fogja az ország pénzügyeit részint azáltal, hogy fokozni fogja mihelyt a körülmények megengedik a fogyasztási adókat és fokozni fogja az egyenes adót is, illetőleg a jövedelmi pótadót, melyet ő igen csekélynek talál. Ez nem jövő, ez nem eszme nem politikai terv s nem programm hanem örökös folytatása annak, hogy csavarjunk ki annyi adót a mennyit lehet, minden tekintet nélkül az ország közgazdasági érdekeire. (Igaz! Igaz! a szélső baloldalon.)

A pénzügyi bizottság előadója, azt mondja: nincs más mód mint meghuzni magunkat, kevesbiteni a kiadásokat és tenni annyit, a mennyit tehetünk erőnk kifejlesztésére, és ő azt hiszi, hogy a jelen költségvetés ennek már megfelel.

Ugyan kérdem, hol van az a költség, a melyet a pénzügyi bizottság azon czélból ajánl, hogy a nemzet erejét kifejleszsze? Talán az a nyomorult pár ezer forint az, a mely a költségvetésben annyiképen szerepel az ipar és kereskedelem fejlesztésére? Azt mondja a t. miniszter ur, hogy a deficzitet csak kétféleképen lehet elenyésztetni és pedig vagy a kiadások apasztása, vagy pedig a jövedelmek fokozása által. Ez tény. Igen, de a jövedelmek fokozása alatt nem kell mindig a kincstár jövedelmét érteni. Azonban van szerintem egy harmadik módja is a deficzit elenyésztésének és ez az, hogy a nemzet jövedelmét fokozzuk, hogy igyekezzünk közgazdasági forrásokat nyitni, hogy emelkedhessék a nemzet jóléte, mert csak ekkor nem lesz szükség adóemelésre, mivel ekkor önként emelkedik a kincstár jövedelme. (Ugy van a szélső balfelől). Ezt az eszmét a pénzügyminiszter ur perhorrescálja és erről sem exposéjában, sem előterjesztéseiben nincsen szó. Ha a t. képviselőház bármely tagja én hozzám intézné azt a kérdést, hogy miképen vélném én Magyarország jövőjét biztosini (Halljuk!) én erre csak azt válaszolnám, hogy én nem vélem Magyarország jövőjét másképen rendezni és biztositani, a mint ezt a párt kijelölte, vagyis, hogy adjuk vissza a nemzetnek önrendelkezési jogát. (Helyeslés a szélső balon). Ekkor rendezheti magát Magyarország, ekkor lesz jelene és lesz jövője. (Ugy van! a szélső balfelől).

Tudom, hogy önök igen sokszor szánakozva néznek ránk, midőn erről beszélünk, mondván, hogy milyen utópisták. Én azonban remélem, hogy fog jönni idő, hogy önöknek is ez lesz meggyőződésök, midőn belátandják, hogy Magyarországra nézve másképen nincs menekülés.

Három felfogás létezik Magyarország existencziájára nézve. Az egyik az, melynek Deák F. adott kifejezést, a mely szerint Magyarország jövője az Ausztriával való minél szorosabb kapcsolat által van biztositva A második az, a melyet ez idő szerint a képviselőházban én és elvtársaim képviselünk, és a mely szerint Magyarország jövőjét csak ugy lehet biztositani, ha Ausztriával más viszonyunk nincsen, mint a melynek törvényeink szerint lenni kell t. i. a fejedelem azonossága. A harmadik felfogás pedig Kossuth Lajosé (Éljenzés szélső bal felől), ki határozottan azt mondja, hogy lehetetlen e kettőt összeegyeztetni és csakis a teljes elszakadásban van menekülés.

Hogy az első felfogás téves, azt már a tények bebizonyitották. Bárki önök közül olvassa is el nyugodtan a 10 évi kimutatást, lehetetlen, ha csak önmagát nem akarja ámitani: hogy azon conclusióra ne jusson, hogy ez alapot fentartani nem lehet, ha e nemzetet nem akarjuk elpusztulni hagyni. — Már most csak a másik két felfogás van hátra. En azt hiszem, hogy önöknek legalább nem áll érdekükben azt bizonyitgatni, hogy felfogásunk utopia, mert ebből nem az következik, hogy a mi programmunkat nem lehet keresztülvinni és hagyjuk Magyarországot elpusztulni, hanem, ha meggyőződünk róla, hogy programmunk nem valósitható, akkor azt fogjuk mondani: éljen Kossuth Lajos! (Éljenzés a szélső balon.)

Azt hiszem tehát, hogy önöknek nem áll érdekükben azt bizonyitgatni, hogy programmunk keresztülvihetetlen. De bárminő legyen is önöknek a jövőről is és a politikai átalános programmról nézetük, egyre kérem önöket és ez az: ha önök azt hiszik, hogy fenn lehet tartani ezt az országot ily viszonyok mellett, ha önök kapaczitálni akarják a nemzetet, hogy igen is lehet a közösügyi rendszer alapján is boldoggá tenni Magyarországot,akkor legalább tegyék azt, hogy válasszanak kormányt, mely nem bizonyitja be az ellenkezőt. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Hiszem senki sem járja le annyira önök systemáját, mint az a kormány, melynek mindennapi ott ülése maga bizonyitja, hogy lehetetlenség.

Ennek alapján önök javáért is ajánlom határozati javaslatom elfogadását, (Élénk helyeslés a szélső baloldalon).

Baross Gábor jegyző felolvassa Helfy Ignácz határozati javaslatát, melyet a következő képviselők irtak alá: Helfy Ignácz, Turgonyi Lajos, Simonyi Ernő, Kállay János, Miklós István, Duka Ferencz, Szalay Imre, Orbán Balázs, Németh Albert, Hegedüs László, Gáspár Lajos, Bárczai Miklós, Geisz László, Törs Kálmán, Tassy Béla.

Kármán Lajos az érdeklődés nélküli, ugynevezett csendes, álmos ülések meghonositását parlamentarizmusunk érdekében üdvhozónak nem tartja. A parlamenti harczok a nemzet életrevalóságáról, politikai elevenségéről tanuskodnak, megtisztitják, mint a villám, (Németh Albert a jobboldalra mutatva: Üssön oda! Derültség) a légkört.

Szükséges, hogy a jövő érdekeivel és azon eszmékkel is foglalkozzunk, melyek alkalmasak lennének, a multnak hibáit javitani, a jelen sebeit orvosolni és a jövő fejlődését egészséges alapon előmozditani. (Közbeszólás: Ez a tavalyiból van!)

Élénk vita rendszerint az eszmék tisztázására, az eszmék tisztázása igazságra, az igazság szabadságra s a szabadság jólétre vezet. (Igaz!)

Mint a hajdani Hellas nemes fiai versenyezzünk, mérkőzzünk meg tehát-egymással, nézzünk egymásnak szemébe nyilt sisakkal, s tegyük a génius nagy versenyeit, mind megannyi nemzeti ünnepekké!

Győzzön az érvek hatalma és legyen a babér a győztesé!

Az emberiség fejlődése történetének mindenik lapja igazolja, hogy Machiavelli tanai gyakoroltatnak és gyakoroltatni fognak minden időben, mig emberek e földön létezni fognak.

Azt a sajátságos jelenséget nem vették önök észre, uraim, hogy a nagy eszmék hirdetői és képviselői, a népeket legtöbbször az óhajtott czélhoz vezetni nem tudták.

Igy történt, hogy az igéret föld vezetője Mózes (Zajos derültség.) e földet csak mint egy viziót látthatta, de oda eljutni nem tudott soha. Igy történt, hogy sem keresztelő János (Nagy derültség.) a keresztény egyházat, sem Rousseau a franczia forradalmat, sem a próféták valamelyike az általok hirdetett reformokat keresztül nem vihették. Igy történt, hogy az olasz és német egység eszméjét tényleg nem annak legkiválóbb terjesztői, az olasz republikánusok s a frankfurti radikálisok valósiták meg, hanem a konzervativ Cavour és a császári Bismarck. (Élénk tetszés a jobboldalon.)

Igy történt, hogy a Saulusból lett Paulus a kereszténységet alapitotta meg, a monarchikus Washington pedig az észak-amerikai köztársaságot s egy másik monarchista Thiers a franczia köztársaságot hozta létre. (Tetszés a jobboldalon. Egy hang balról: Elmondta azt már rég Castelár!)

Ime, uraim, ily fényes példák is eléggé tanusitják, hogy az álláspont vagy pártváltoztatás, a fuzió vagy koalizió, vagy, ha tetszik, a következetlenség is igazolt: ha nagy és nemes indokokból származik.

Nem mint egy émelygős udvaroncz (Derültség és tetszés), de nem is mint egy szenvedélyes, temperamentumát fékezni nem tudó tribun (Derültség), hanem mint egy igazságos, kérlelhetlen biró, szoktam földi lények felett kritikát gyakorolni (Élénk derültség a baloldalon, tetszés a jobboldalon.)

A szónok szemügyre veszi ezután a kormány politikáját s a történeti hüség kedveért felemliti, hogy a szabadelvü párt kebeléből keletkezett kormány az 1875. év elején létre jött uj politikai helyzet történetéhez tartozik.

Ajánlva a normalbudget rendszerének életbeléptetését s hasábokra terjedő hangzatos phrázisok után igy végzi beszédét:

Teljesitse mindegyik a kötelességét; terjeszsze mindenki azon propagandát, mely előtt minden cselszövény, önérdek és erőhatalom megsemmisül, — a polgári élet két legfenségesebb állásának: az igazságnak és szabadságnak propagandáját, s akkor senki és semmi sem lesz felesleges.

És akkor uraim, ezen a természet minden jótéteményeivel megáldott ország, a Széchenyiek, Deákok és Kossuthok Magyarországa fejlődni és virulni is fog.

A mi engem illet t. ház, az éltető szellem, e magasztos eszmék védelmének lesz szentelve egész életem, mely az ész, az emberiség s rajongva szeretett hazám nagy érdekeihez utolsó óráig hü marad. Dixi et salvavi animam meam! (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon, derültség balfelől.)

Gáspár Lajos: Hogy az ország kalamitásainak alapja az 1867-ik esztendei XII. törvényczikkben rejlik, (Ugy van! a szélső balon.) elannyira elismert, s az azóta bevégzett tények által igazolt valóság, a melyet ma már még azok sem vonhatnak alaposan kétségbe, a kik az ezen törvényczikk által létesitett kiegyezésnek szóvivői, előmozditói s alapitói valának; hiszen mig egy részről ezen törvényczikk azon oknál fogva, mert a két állam közötti közös ügyeket állapit meg, s azok elintézésére a delegáczióknak régibb hazai törvényeink előtt ismeretlen intézményét állitja fel, elvonja a nemzettől a had- és pénzügy feletti kizárólagos rendelkezési jogot, addig másrészről ezen minden alkotmányos államélet föltételét képező ügyek feletti rendelkezés hiánya szükségkép hozza magával azt, hogy bárki álljon is az ország kormányának élén és bár mit kövessen is el az állam ügyeinek üdvös irányban történendő vezetésére, oly sysiphusi munkára vállalkozik csak, a melynek sulya alatt előbb vagy utóbb, de elvégre is eltörpülni, vagy leroskadni kénytelenittetik. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ennek folytán, ha elfogulatlanul tekintünk szét hazánk jelenlegi viszonyain, s ha menten minden pártérdektől biráljuk meg az ország helyzetét, akarva nem akarva bevallanunk kell: hogy az ország intézményei — mint nem a nemzet geniusához alkalmazottak, hanem más országoktól kölcsönözöttek — nem verhetnek életerős gyökeret a nemzet lelkületében, és a kormány minden javaslata s minden rendelkezése — mint nem az ország szellemi és anyagi felvirágoztatására, hanem az állami kincstár pangó állapotának tatarozására irányzottak, — a polgárok részéről tompa közönyösséggel s leggyakrabban ellenszenvvel fogadtatnak. És lehet-e ez másként adott viszonyaink között? szerintem egyáltalán nem. Mert nem szóló állitja, de az egész ország panaszolja, sőt magának a kormánypártnak egyik tekintélyes, s azóta a párt kebeléből ki is lépett tagja jelentette ki a mult esztendei költségvetési vita alkalmával közigazgatási állapotaink minden birálat alatti állását; — nem szóló állitja, az általános közvélemény hirdeti törvénykezési eljárásunk lassuságát, költségességét s bizonytalanságát; nem szóló állitja, hanem az időközönkénti adóemelések s a minduntalan igénybe vett kölcsönök igazolják pénzügyeink kétségbeejtő állását; — és végre nem szóló állitja, de a bevégzett tények bizonyitják külügyi viszonyainknak a nemzet határozottan nyilvánitott akaratának ellenére történt rendezését.

Ha fontolóra veszszük azon tényállásokat, hogy a kormány programmját és czélját alakulásának idejében a pénzügyi helyzet javitása képezte s ennek ellenére mégis időszakonkint felemelt adókon felül a konversiora s a beruházásokra forditott 230,000,000 millió beszámitásával 500.000,000 forinttal szaporitotta a nemzet tartozását s hogy a nemzet oly sok vér- és pénzáldozatot igénylő boszniai és herczegovinai hadjáratot az ország közvéleményének és saját szabadkozásának daczára vetojával nemcsak meg nem akadályozta, de sőt a katonai körök uszályhordozójaként elősegiteni is törekedvén, egy s előre ki nem számitható bonyodalomnak vitte elé a nemzetet; hogy végre a fennen hirdetett belügyi reformok helyett csakis retrograd irányu törvényjavaslatokkal állt elő, s az ország önrendelkezési jogát megbénitó delegácziók hatáskörét kiszélesbitette, világos leszen előttünk egyrészről az, hogy a kormány nem váltotta be a nemzetnek tett igéretét; másrészről pedig az: hogy a kormány azok bizalmával is vissza élt, kik a benne helyezett bizalomtól indittatva, körüle csoportosulni kötelességöknek ismerték volt.

A költségvetést még általánosságban sem fogadja el, hanem pártolja Helfy határozati javaslatát (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Lukács Béla részletesen foglalkozik a kormány pénzügyi programmjával s az ország pénzügyi helyzetével. Beszédéből közöljük a következőket:

Roppant nagy különbség van azon deficzit között, melyet a pénzügyminiszter a budgetben beterjesztett és a közt, mely a pénzügyi bizottság jelentése nyomán immár tényleg előttünk áll. A pénzügyminiszter, a mint ezt már Helfy is igen helyesen kiemelte, exposéjában a dificzitet 18 millió frttal praeliminálta. Azt mondja az exposéban, hogy nem terjeszthetett elő oly költségvetést, a mely 32—33 millió hiányt mutat fel, ennélfogva kénytelen volt leszoritani 18 millió frtra és igy terjesztette be költségvetését. A pénzügyi bizottság jelentése szerint azonban a deficzit rövid három hónap alatt megnőtt 10 millió frttal, tehát 26½ millió frtra. Hát miben fekszik ezen sajátságos növekedésnek az oka? Fekszik abban a sajátságos szokásban, melyet a t. pénzügyminiszter már másodizben követ, hogy midőn a költségvetést beterjeszti, nem veszi tekintetbe mindazokat a kiadásokat, melyek már az év folyamában minden valószinüség szerint be fognak következni; azonban számitásba veszi és mint valóságos készpénzt, mint a kincstárban már meglevő készpénzt veszi számitásba mindazon javaslatoknak eredményét, melyeket tulajdonkép — a mint utólag kitünt — ő maga sem vett komolyan, a mely javaslatoknak előbb helyeseltetni, el kell fogadtatni a törvényhozások által és néha nem csak itt Magyarországon, hanem Ausztriában is. Igy történt az, hogy a mult évi költségvetést, az 1879-ikit, a pénzügyminiszter 22.8000.000 frttal terjesztette elő, a mire pedig az a pénzügyi bizottság tárgyalásaiból kikerült, megnőtt 30.800,000 frtra. 1880-ra ismét előterjesztette a költségvetést 18 millió frttal, a pénzügyi bizottság jelentése pedig a deficzitet 27½ millióra teszi. Azt hiszem t. ház, hogy ezen eljárás nem komoly, nem méltó egy ily tárgyhoz, mely sem tréfát, sem játékot nem tür. (Élénk helyeslés balfelől.)

Az nagyon valószinü, hogy ha a t. pénzügyminiszter ur exposéjának tartása alkalmával előterjesztette volna a költségvetést szárazon ugy, a mint van s a deficzit egész összegében kerülve a mesterséges hozzáadásokat és leszámitásokat, talán kevesebb tetszésben részesült volna, de legalább eljárása a helyzetnek megfelelő komoly lett volna. (Igaz! Ugy van! balfelől). Az exposéban is a költségvetéssel üzött e játéknak van rosz következménye is, és ez az, hogy félrevezeti a közvéleményt ugy e házban, mint e házon kivül. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Azonban a pénzügyi bizottság által 27½ millióban felmutatott deficzit is provokál még némi rektifikácziót. Részben utal erre a pénzügyi bizottság jelentése, midőn konstatálja, hogy ezen öszszegben még nincsenek felvéve némely kiadások, melyek minden valószinüség szerint még ez év folyamán elő fognak fordulni. Ily kiadások pl. a Tiszaszabályozás igen jelentékeny költségei, melyekre nézve még az előterjesztések nincsenek előttünk, melyek azonban a tanulmányozás stádiumában vannak, ilyenek a dunaszabályozási igen jelentékeny költségek, melyek közül a soroksári gátnak átvágása magában a pénzügyminiszter előterjesztése szerint körülbelül 1 millió forintba fog kerülni. Még ezekre nézve is hiányzik az előterjesztés, ez is a tanulmányozás stadiumában van a miniszteriumnál. Ilyenek a Szeged rekonstrukcziójára szükséges igen jelentékeny kiadások, melyekre nézve a tervezetek szintén a tanulmányozás stadiumában vannak. (Igaz: Igaz: balfelől.)

Nem szabad továbbá figyelmen kivül hagyni azon kiadásokat sem, melyek az inséges vidékek segélyezése folytán váltak szükségesekké, melyekre nézve a törvényhozás már megszavazta a törvényt; mert hiszen midőn arról van szó, hogy mely kiadások fedezésére lesz szükség ezen év folyamában? akkor ezen kiadásokat sem lehet számitáson kivül hagyni.

Következni fognak ezután még a tapasztalás és a gyakorlat szerint a különféle póthitelek. Hát t. ház mindezekre t. i. a Duna, Tisza szabályozás, Szeged rekonstrukcziója és az inséges vidékek segélyezésére én csak 3 milliót, a póthitelekre csak ½ millió forintot veszek fel, a mi azt hiszem nem sok. E szerint a deficzit tenni fog már 31 millió forintot. De ne feledjük azt, hogy csak ugy 31 millió, hogy már a budgetben benne szerepel a hadmentességi dijról szóló törvényjavaslatnak, mely még szentesitve nincsen, 2 millió forintnál nagyobb összegben előirányzott tiszta bevétele és hogy ugyancsak benne van egy két tétel az államvagyon eladásából. Ezeknek tekintetbe vételével 35 milliót tesz azon összeg, — nem mondom azon deficzit, de azon összeg — mely a jelen év folyamán részint az adó felemelésével, részint az államvagyon eladásával, részint az állam hitelének igénybevételével lesz fedezendő.

T. ház! Ha komolyan tekintünk a jövőbe, aggódva kérdjük magunktól, hogy miképen fogunk ezen kormány vezetése mellett a pénzügyi bajokból kibontakozni? Hiszen mindabban, a mit e kormány tesz, a tervnélküliség és konczepczió hiánya nyilvánul. Régi igazság, hogy a pénzügyi helyzet a gazdasági helyzet javitása nélkül nem gyógyitható és ez sehol jobban be nem bizonyul, mint nálunk. Évek óta a pénzügyek rendezése van napirenden és ennek érdekében nagy áldozatokat hoztunk és ha ma megnézzük az eredményeket, látjuk, hogy az elért eredmények nem állanak arányban a hozott áldozatok nagyságával. Évek óta nagy adóemeléseket javasolt a kormány és szavazott meg a ház és ha ma megnézzük az eredményeket, előttünk áll egy még mindig nagy deficzit s a nemzet közgazdasági erejének rettenetes hanyatlása. — Az egy oldalu fiskális politika, mely ellen mindig óva intettük és erőteljesen küzdöttünk évek óta e padokról, megtermette káros gyümölcseit. Most már többé a baj valódi nagysága nem azon 30—35.000,000 frtnyi deficzitben van, mely az államháztartás mérlegében számszerint nyilvánul, hanem azon közgazdasági válságban, mely a nemzet összes közgazdasági életét feldulja, és azon deficzitben, mely a nemzet közgazdasági életében tapasztalható. (Élénk helyeslés balfelől.)

A pénzügyi helyzetet még sulyosabbá teszi a közgazdasági viszonyok általános hanyatlása. Az adók és közterhek tetemesen emelkedtek, de nem emelkedett a nemzet keresetképessége, és nem szaporodtak keresetforrásai oly mértékben, hogy a fokozott terhek sulyát szerfelett ne érezze.

Én nem fogok részletesen kiterjeszkedni közgazdasági állapotaink hanyatlására, hiszen érezzük azt mindnyájan; hiszen a ház asztalán egész serege fekszik a felterjesztéseknek, melyek feltárják közgazdasági bajainkat. Csak nehány adatra kivánom, felhivni a t. ház figyelmét, melyek egész nagyságukban illusztrálják a nemzet legjelesebb részének, föld- és házbirtokos osztályának jelenlegi helyzetét. (Halljuk!) A gazdasági hanyatlásnak valódi nagyságát és intensitását a legélénkebben és egyszersmind leszomorubban illusztrálja a hivatalos „Budapesti Közlöny"-nek árverési rovata. Ha átlapozzuk ezt, lehetetlen a legszomorubb és legfájdalmasabb benyomást nem éreznünk. Akik ezt kezükbe veszik, aligha gondolnak arra, hogy a naponként 3—4 ivre terjedő hirdetések tulajdonkép siriratát tartalmazzák egy egész nemzedéknek. (Tetszés balfelől.) — Én megtettem a nem könnyü, de igen tanuságos munkát, hogy átlapoztam a hivatalos lapnak 1868 óta megjelent számait mert érdekelt, hogy megtudjam nagy számokban kifejezhető eredményeit, az előbbi és a mostani évek közgazdasági állapotainak. És ezen eredmények megdöbbentők. Nevezetesen a mi az ingatlanak árverését illeti, mig ugyanis az alkotmányos korszak első évében 1868—1872, átlag évenként alig került tiz millió forint becsértékü ingatlan vagyon végrehajtás alá, ma 1878—79-ben 50 milliónál több becsértékü vagyon tüzetik ki egy évben, a hivatalos lapban árverésre. Mig az alkotmányos korszak első éveiben a hivatalos lapp hozott évenkint körülbelül ezer ingatlan árverési hirdetést, ma 12—14 ezer ingatlan birtok tüzetik ki árverés alá. Vehetjük mind megannyit egy-egy csatádfőnek és állithatjuk, hogy ma 1878—79-ben 12—14 ezer családfőnek ingatlan birtoka felett tüzetik ki a végrehajtás. (Ugy van! bal felől.)

Ha tekintetbe veszem az ingatlanok mellett az ingókra vezetett kielégitési végrehajtásokat — a biztositási végrehajtásokat, mint kevésbé fontosakat figyelmen kivül hagyva, azt látom, hogy mig az alkotmányos korszak első éveiben, 1868—1872-ben körülbelül csak 2 millió frt becsértékü ingóság került évenkint végrehajtás alá, ma már, 12—13 millió frt becsértékü ingósága már tüzetik ki végrehajtás alá ugy,hogy az utóbbi évlen már 60 millió becsértékü ingó és ingatlan vagyon tüzetett ki a hivatalos lap szerint árverés alá. Ne mondja senki, hogy ezen számok tulságosak, hogy tulsötéten festem a helyzetet. Én festettem azt ugy, a mint azt a hivatalos lap foliánsai kimutatják, lelkiismeretesen utánszámitva az ott megjelenő árverési hirdetéseket, kihagyván a 2, 3. 4. és néha 5-ik izben megjelenő, vagy a megsemmisités folytán ujból elrendelt árveréseket. Tudom, hogy erre azt lehet mondani, hogy nem minden ingatlan kerül tényleges árverés alá, a mely a hivatalos lapban kitüzetett. Beismerem, hogy formailag nem minden birtok kerül végrehajtás alá, de azt hiszem, hogy csak kevés a kivétel. Annak, kinek ingatlan birtoka a hivatalos lapban árverésre tüzetik ki, annak, ki idáig hagyja jutni a dolgot, ügye — kevés kivétellel — meglehetősen el van vesztve.

Vegye bárki t. ház a hivatalos lapnak naponkint megjelenő számait kezeibe és meg fog róla győződni, hogy állitásaim alaposak.

Kezembeu vannak pl. az 1880-ban megjelent „Budapesti Közlönyök"-ben közzétett ingatlanokra vonatkozó árverési hirdetések összesen 40 szám hirdetéseit állitottam össze. Ezek tehát épen azon időkre és napokra vonatkoznak, a melyekben élünk és a melyek minket legközelebbről érdekelnek. Rendelkezésére bocsáthatom mindenkinek, hogy számitson utána, vajjon megfelel-e állitásom a valónak. Az eredmény az, hogy a hivatalos lapnak a jelen év folyamában 1880-ban megjelent minden egyes számában átlag 199.000, — tehát csaknem **200.000 frt becsértékü ingatlan tüzetik ki árverés alá.**

Mi legyen azon nemzedékből, t. ház, a melynek ingatlan vagyonából tiz nap alatt körülbelől két millió frtnyi becsértékü vagyon kerül kótyavetyére? melynek ingatlan vagyonából egy évben fél száz millió értékü kerül végrehajtás alá? Lehet-e, t. ház, azon csodálkozni, ha szaporodik a korrupczió és a proletáriátus? Mi legyen azon családfőből, a ki talán egyetlen keresetforrását ingatlan vagyonát vesztette el, (Helyeslés a baloldalon.)

Igaz, hogy az az árverezett birtok, az a ház megmarad, lesz uj gazdája, ha Péter nem Pál fizeti meg az adót, de azzal jőjjünk tisztába, hogy ma az országban egy processus van folyamatban, és ez az, hogy az ingatlan birtok egészen uj kezekbe kerül. Vajha az uj kezek szerencsésebbek lennének az eddigieknél.

Hát vajjon birnak-e a t. miniszter urak mindezről tudomással? Van-e közöttük csak egy is, a ki a hivatalos lapot ebből a szempontból a kezébe vette volna? Van statisztikai hivatalunk. Nincs az országra nézve érdekesebb, nincs megrenditőbb statisztika, mint az, a melyet a hivatalos lap árverezési rovata nyujt. Vajjon foglalkozott-e ezzel a statisztikai hivatal? Azt olvasom a kereskedelmi miniszter ur budgetjének indokolásában, hogy a statisztikai hivatal foglalkozni fog igen fontos dolgokkal, biztositási ügygyel, egyleti statisztikával és a többi. De hogy ezen, a nemzet két legtekintélyesebb osztályát, a föld- és házbirtokos osztályt érintő életkérdésekkel foglalkozott volna,hogy erre nézve utasitást eyert volna: azt nem olvasom a miniszter budgetjének indokolásában. Pedig én azt hiszem, hogy a t. miniszter urakat, mint kormányt, kell. hogy érdekelje azon kérdés, hogy az ő kormányzatuk alatt hány ember jut tönkre Magyarországon (Ugy van! a baloldalon,) A midőn Tisza Kálmán belügyminiszterré lett az általa fennen hangoztatott takarékosság érdekében első dolga volt, hogy beszüntette a hivatalos lap politikai és szépirodalmi tartalmát. Addig ugyanis a „Budapesti Közlöny" közlött volt politikai szemléket, országgyülési tudósitásokat, szépirodalmi és ismeretterjesztő czikkeket. Az uj belügyminiszter ur mindezeket takarékossági szempontból megszüntette és helyesen. De azért a hivatalos lap terjedelmében nem lett kisebb, sőt megnőtt. A különbség csak az, hogy azaz iv is, hol azelőtt tudományos, ismeretterjesztő czikkek voltak, azaz iv is most tele van végrehajtásokkal és árverésekkel.

Felhozhatnék még számos érdekes részletet — ha nem kellene tartanom attól, hogy a t. házat figyelmét nagyon fogom fárasztani. (Halljuk!) Csak két momemuntomot akarok még kiemelni. Az anyagi hanyatlás intensitivitását leginkább és valódi nagyságában mutatja, az árveréseknek nagy összege, melyeket hitelintézetek és testületek intéznek az ingatlanok ellen. Azon kölcsönök, melyeket hitelintézetek, takarékpénztárak, földhitelintézetek és egyébb bankok, egyletek és testületek, mint alapitványok, árvapénztárok, káptalanok, egyházak adnak, ezek a kölcsönök aránylag — kevés kivétellel — talán hosszabb törlesztéssel, aránylag legállandóbbak és legolcsóbbak és ha már az illetők ezeket sem képesek megtartani, ha ezen kölcsönök kamat és törlesztési részletét sem tudják fizetni, ez mutatja a hanyatlás nagy fokát, mely egész társadalmi osztályokat fenyeget. E tekintetben az eredmény az, hogy amig az alkotmányos korszak első éveiben csak kivételesen fordult elő eset — nem mondom, hogy nem fordult elő, de csak kivételesen — hogy hitelintézetek kénytelenek lettek volna követeléseik kielégitése végett ingatlanok árveréséhez hozzá nyulni: — ma már ez mindennapi. Ma 20 millio frtnál nagyobb összegre lehet tenni azon ingatlanokat, melyek a hitelintézetek kezdeményezése folytán tüzetnek ki árverés alá.

Azon végrehajtások, melyeket hitelintézetek és testületek vezettetnek ingatlanok ellen, az összes végrehajtásoknak körülbelül 40—45 %-át teszik. Vegyük csak a hivatalos lapot kezünkbe s meggyőződhetünk róla, hogy nincs nap, hogy fővárosi és vidéki hitelintézetek, nevezetesen az első hazai takarékpénztár, a magyar földhitelintézet, a földhitelrészvény társulat, a bécsi földhitel intézetek, az osztrák magyar bank, a vidéki takarékpénztárak köztük a pécsi, a veszprémi stb. az Albina nevü hitelintézet, mely különösen a románok közt gazdálkodik, naponkint tekintélyes összegü ingatlanokra nézve ne kérnék az árverést. És ha már az illetők ezen hosszabb törlesztésre adott és aránylag legolcsóbb kölcsönöket sem képesek fizetni, ez mutatja leginkább a hanyatlás nagyságát, átalános voltát. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

A másik momentum, mit ki akarok emelni, az, hogy fordulnak elő esetek, miszerint az államnak csekély követelései miatt ma is végrehajtás alá tüzetik ki az illetőknek egész ingatlan birtoka ugy, hogy az állam tulajdonképen a maga csekély követelése miatt koldusbotra juttatja saját polgárait s még fokozza a nyomort, mely ugy is elég nagy! (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Feljegyeztem magamnak számos ily tételt, de csak nehányat akarok felemliteni; igy például az aradmegyei tiszti ügyész végrehajtat egy ingatlant. A kincstár követelése 69 frt, s az árverés alá kitüzött ingatlan 1080 frt; a kincstár végrehajtat adóhátralék miatt Kolozsvártt, valakinek ingatlan birtokát, az adóhátralék 25 frt, az árverésre kitüzött ingatlan becsértéke 1005 frt; a borsodmegyei adófelügyelőség számos ingatlan ellen árvereztet, az adó felügyelőség által a követelés 90 frtban van megállapitva s az ingatlannak, mely árverés alá kerül, becsértéke 957 frt; a karczagi kir. ügyész rabtartási költség fejében végrehajtat egy birtokot, 63 frt a követelés, 553 frt az ingatlan becsértéke, talán egyetlen hajléka az illetőnek. Vajjon lesz-e abban köszönet, ha az állam az illetőnek egyetlen hajlékát maga árverezteti el s azután kénytelen lesz állami foglalkozást és állandó lakást adni az illetőnek, talán az állam börtöneiben?

Beszédét igy végzi:

Igyekeztem a pénzügyi bizottság jelentésével és a pénzügyminiszter exposéjával szemben a lehetőségig hü képet nyujtani, legalább nagy vonásokban az ország pénzügyi és gazdasági helyzetéről. Igyekeztem kimutatni az eddigi tapasztalatok alapján, hogy ezen kormány nem képes minket kivezetni az államháztartásunkra és közgazdaságunkra nehezedő bajokból. Azért midőn a költségvetést átalánosságban elfogadom, ezt csak azon okból teszem, mert szükségesnek tartom, hogy a budget rendesen, alkotmányos módon megállapittassék; de kötelességemnek tartom leghatározottabban kijelenteni, hogy én ezen kabinetet a kormányzat minden terén bebizonyitott tehetetlenségénél fogva az ország sorsának intézésére képtelennek tartom és ezért ezen kormánynak a költségvetést semmi szin alatt nem szavazom meg, (Helyeslés a baloldalon.) Azon reményben és azon feltevésből, t. ház, hogy a költségvetés feletti általános szavazás alkalmával már alkalmunk lesz a házszabályok által megkivánt formában is kifejezni azon meggyőződésünket, hogy ezen kormányt az ország sorsának intézésére képtelennek tartjuk, magát a költségvetést, fenntartva a részletekre vonatkozó módositásokat — általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadom. (Élénk hosszan tartó zajos helyeslés balfelől.)

Elnök: A holnapi ülés 10 órakor fog kezdődni. Napirenden lesz a költségvetés ma megkezdett tárgyalásának folytatása. Ezen kivül a szokott időben a kérvények, ezeket megelőzőleg pedig a gazdasági bizottság jelentése a ház folyó havi költségvetéséről fognak tárgyaltatni.

Az ülés végződik délután 2 óra 30 perczkor.

Felolvasások.

Magyar földrajzi társaság.

Febr. 19.

„Uti emlékek Chinából" czim alatt fejtegette gróf Zichy Ágost a földrajzi társaság mai ülésén ama kulturharczot, melyben a fehér és sárga emberfaj erejét méri össze, s melyből maholnap a chinai kérdés fog kibontakozni. A modern európai czivilizaczio a fegyverre támaszkodott, avval terjesztette és terjeszti vivmányait; a chinai ellenben, melynek régisége és merevsége közmondásossá vált, szivóssága és fajszaporaságával igyekszik meghóditani a világot. A mennyei birodalom túlnépes, évenként ezrek meg ezrek vándorolnak ki s hihetetlen gyorsasággal alakulnak a chinai coloniák. Az európai és a chinai czivilizáczió csak a legujabb időben érintkezik, mióta Chinában tizenhét kikötő van megnyitva Európának. Azonban az érintkezés a merev chinai természetet a legkevésbé sem birja idomitani. Még az oly városok is, melyekben élénk európai élet pezseg; megtartották ősi jellegüket. A legnevezetesebb kikötő városban — Saugayban — a chinai rész egészen külön áll az európaitól. Magas kőfal veszi körül, öt kapun át juthatni belé, utczái szükek, szennyesek, házai aprók, az ős chinai épitészet styljében épitvék. Az idegenek városát francziák, angolok és amerikaiak lakják, Az idegenek törekvése hogy Európa miveltségét Chinában meghonositsák, alig több törekvésnél, mely elé legyőzhetlen akadályokat gördit az ezredéves kultura merevsége s a chinai példátlanul makacs ragaszkodása mindenhez, mi sajátja. Kereskedésben, iparban oly ügyesen versenyez az európaival, hogy emezt legyurja s a Chinában lévő európai telepek, jobbára kereskedő és iparos lakókkal, a szó teljes értelmében existentiájokért küzdenek. A chinai kivándorlás Amerikát, főleg Californiát özönlette el. San Franciscóban a legkeresettebb munkások voltak a chinaiak. Az amerikai munkások nem igen versenyezhetvén velök, kenyeröket veszték, miért aztán zavargások keletkeztek, mely

a két munkáselem közt valóságos harczczá fajult. Az Egyesült-Államok kormánya csak ugy segithetett e mind fenyegetőbbé váló socialis bajon, hogy megtiltá a chinaiaknak az Egyesült-Államokban való megtelepedést. Azóta tömegeként igen jelentékeny számot tesznek ki. Hogy a chinai mennyire irtózik az ujitástól, kivált ha az természetes elleneinek — az idegeneknek — nyujt előnyt, jellemzően bizonyitja az, hogy a „mennyei birodalom"-ban mindeddig egy vasutat sem épitettek ki. Pár év előtt egy rövid, alig négy mértföldnyi vonalat, nagy erőfeszitések után létrehoztak. Nagy akadályként állott a megvalósitás előtt az, hogy a városok közelében területeket foglalnak el a temetők, melyekben a kopórsók a földszinén egymás mellett vannak elhelyezve. Ezeket érinteni, egyik helyről másra áthelyezni, a lehető legnagyobb szentségtörés. Mindennek ellenére a kis vasutat, Sangayból indulva ki, elkészitették, nagy ünnepélyességgel adták át a forgalomnak. Nehány hó mulva a chinai kormány megvette, elbontotta s ma már helye is alig ismerhető fel. Egy részt e szivós ragaszkodás a megcsontosodott ősi kulturához, más részt pedig a páratlan munka erő és kitartás teszi félelmes ellenné a sárga fajt; melynek harcza a modern kulturával előbb-utóbb ki fogja pattantani: a chinai kérdést!

Z—i.

Dél-Ausztráliából.

(II-ik felolvasás.)

Pollitzer Sámuel mérnök, lapunk munkatársa, ma délután folytatta érdekes felolvasását a mérnök-egyletben. A mult alkalommal a vasutépitést adta elő, most pedig a vizépitészetről értekezett, és pedig a vizvezetékekről és a vizlevezetési munkálatokról szólott részletesen.

Ausztrália vizszegény tartomány, s a vizmérnököknek nem sok dolgot ad. Az ivóvizet az eső szolgáltatja, s a vizépités az esővizet felfogó czisternákra szoritkozik. Mielőtt ezekről szólana, megismerteti Ausztrália természettani viszonyait, és pedig az adelaidi csillagda tanára: Todt tanár észlelései alapján. Ott általában nagy figyelemmel kisérik a meteorologiát, s a póstamestereknek naponkint föl kell jegyezniök a szeleket, csapadékokat, a légnyomást, stb. Itt megjegyzi a felolvasó, hogy ha ezt nálunk is rendszeresen vitték vona, akkor a Kárpátokon észlelt légtani tüneményekből következtetni lehetett volna az időszaki árvizek minőségére, s a szegedi vészt jóval előbb lehetett volna látni.

A tartomány éghajlata kedvező, de a néha forró napok sok zavart okoznak főleg a tartomány belsejében, a hol az izzásig átmelegült kövek a léget is áthevitik s ezek az áramlatok károkat idéznek elő. Eső csak feltünő ritkán esik. Az elektrikus viharok a 11 és ½ éves magnetikus cyclussal vannak összeköttetésben. Szól ezután az eső vizek mennyiségéről, a vizelpárolgás — és a beszivargó vizek nagyságáról s ezután áttér a vizépitészetre.

Kutak nincsenek s édes vizi folyó is kevés van. A hiányon ártézi kutak építése által lehetne segiteni, de ezt eddig még nem alkalmazták. Ehelyett czisternákat épitenek. Felolvasó maga is vezetett egy ilyen épitést egy, az Adelaide-tól 55 m.-földnyire eső városkában, hová 6 mföldről vezették a vizet. 650 acre eső vidékre van szükség, hogy a kellő vizet felfoghassák. Megmérve a legnagyobb esőmennyiséget, kiszámjtá, hogy 23 láb vizmagasságnak kellett lenni a czisternában, hogy a 2000 lakossal biró város népessége elláttassék vizzel, de a mely 10,000-re szaporodhatik anélkül, hogy a czisternát nagyobitani kellene. A czisterna épités nem nehéz. A televény földeltávolitatik, s a gát közepét agyagból épitik, s erre belülről kavicscsal rakják ki, a mig a külső rész kigyöpöztetik. A töltés tetején van a biztositó zugó, a felesleges viz levezetésére. A gátból 3 vas csöven át jön ki a viz. E csövek közül rendesen az nyittatik ki, a mely a vizszinhez legközelebb áll. Az alsó csak az üledék kibocsátására szolgál. — E gátak épitésénél különös lelkiismeretességgel kell eljárni, mert a gátszakadások óriási károkat okoznának, a mint történt az nehány év előtt Scheffeald-nél; e virágzó aczéliparral biró város gyárait teljesen elsodorta a viz. E viztartók tiszta, hüs, és minden mellék ásványi rész nélküli vizet adnak. Adelaidenak 3 medenczéje van, a melyek a városnak naponta 300.000 köbméter vizet adnak.

A vizépitészet másik részéül a viz lecsapolást adja elő felolvasó. Erre nem nagy szükség van, miután, mint mondók, kevés a folyó viz, s az eső sem sok. Ismerteti Pollitzer az Adelaidenél tervezett ilyen munkálatokat, a melyekre ezért lesz szükség, hogy a gyári és egyéb mellékczélokra fölhasznált és inficiált viz levezettessék a városból. Egy hires angol mérnököt kértek föl a terv készitésre.

Fölemliti ezután a folyam és parti munkálatokat, a melyek a Murrey folyónál végeztetnek. Nehány kikötő épitésről tesz emlitést felolvasó, s ismerteti egyes tartományrészek kereskedelmi viszonyait, s ezzel a specialis vizépitésről szerzett tapasztalatainak előadását befejezte.

Végül Ausztrália világjelentőségére vonatkozólag fölemliti Pollitzer ama nagyszerü transcontinentalis vasut tervét, a mely a két tengert összekötve, egyenes összeköttetésbe hozná Ausztrália északi részét a déli partokkal. Van ugyan már egy óriási vasutja, uj déli Walesben, a mely 3500 met. magasságig halad.

Legvégül szól a világkereskedelemnek főirányairól. Felhozza, hogy az eddig Brindisinek menő világforgalom nemsokára Salonikin és a délszláv tartományokon keresztül hazánkon át veszi utját, s azért sürgősnek tartja a budapest-zimonyi vasut kiépitését.

Az érdekes előadást sokan hallgatták.

L—k.

Tanügy.

— A budapesti tanitótestület központi választmánya a napokban Barczen János elnöklete alatt ülést tartott. A testületi helyiség ügyében az elnök jelentette, hogy a hatósághoz ez ügyben kérvényt intézett, állandó helyiséget azonban a város aligha ad a testületnek, közgyülések tartására a vigadó kis terme hihetőleg át fog engedtetni. (Megjegyzendő, hogy a testület a törvény alapján létesitett hivatalos testület, melynek helyiségéről a város volna köteles gondoskodni.) Fettich Károly nem rég elhunyt föv. tanitó vagyontalan özvegyet s három kiskoru gyermeket hagyott hátra. Tiz évig szolgálta a tanügyet, hét évig s pár hónapig mint gyakorló-iskolai tanitó a csurgói állami képző-intézetnél müködött s e szerencsétlen körülmény volt az oka, hogy az özvegy csupán végkielégitést kapott a várostól. Az állami tanitóképző-intézetek tanitói, nem tudjuk, mi okból, az orsz. nyugdij-intézetnek nem lehetnek kötelezett tagjai. A testület ugy Fettich Károly, mint Kilicsuk László hátrahagyottainak segélyezésére gyüjtést eszközölt, mely közel 200 frtot eredményezett. Kilicsuk Lászlónak, a mennyiben családja nem volt, a begyült összegből sirkövet fog a testület emelni. A pénztárnok tett ezután jelentést a pénztár állapotáról. Érdekes e jelentésnek azon része, melyben emlittetik, hogy a 10 tanitói kör közül négy nem fizeti a tagsági dijakat (évenkint 50 kr), sőt az I. és IX. kör határozottan kijelentették, hogy mint hivatalos testület tagjai nem kötelezhetők arra, hogy fizessenek. Egyik-másik tanitói kör pedig a tagdijakból bizonyos összeget visszatartott saját szükségleteinek fedezésére, mit a választmány helytelennek nyilvánitott. Több folyó-ügy elintézése után az ülés befejeztetett.

— A tanitó-egyesületek, mint tőlük meg is vártuk, buzgó tevékenységet fejtenek ki a szövetség létesitése érdekében. Ujabban a „balassagyarmati tanitói kör" határozta el, hogy a szatmárvidékiek által meginditott mozgalomhoz csatlakozik s az országgyüléshez e tárgyban feliratot intéz. Hasonló értelemben nyilatkozott a „csongrádmegyei tanitó-egyesület is. Megemlitjük egyuttal, hogy Békey Imre, budapesti tanfelügyelő, azon emlékiratot, melyet az egyet. tanitógyülés végr. bizottsága intézett ez ügyben a közoktatásügyi miniszterhez, nem terjesztette fel, okul adván, hogy a szövetség ügye országos ügy, s igy nem tartozik hozzá. (Az Eötvös-alap ügye azonban, mely szintén országos ügy, hozzá tartozik.) A bizottság elnöksége ez okból a feliratot postán küldte el a miniszternek.

— Tanitó-választás. A fővárosi tanács ma elemi iskolai rendes tanitónőkké: Schütz Eugenia és Fábry Johanna kisasszonyokat választotta meg.

— A hazai történelem és alkotmánytan tanitására vonatkozólag a vallás- és közoktatásügyi miniszter m. é. deckember hóban leiratot intézett a fővároshoz, melyben felhivja a hatóságot, hogy addig is, mig a törvény kivánalmainak megfelelőleg hat évi tanfolyammal rendezhetné be a főváros a maga iskoláit oly helyeken, hol még csak négy osztály van, a nevezett tárgyak tanitását, mely tárgyak ez idő szerint az 5. és 6. osztály tananyagát képezik, a 4. osztályban már a jelen tanév második felében rendelje el a hatóság. A fővárosi tanácsa az illető szakbizottság véleményének meghallgatása után a miniszter eme rendeletét a tanügyre nézve czélhoz vezetőnek s ez idő szerint kivihetőnek nem tartván, ez ügyben tegnapi üléséből feliratot intézett a közokt. miniszterhez, melyben hivatkozik egyrészről ama körülményre, hogy a jelenleg fonnálló, különben is tulfeszitett tanterv mellett a nevezett tárgyak tanitása alig volna lehetséges, hacsak más tantárgy rovására nem történnék ez; ez esetben is uj tanterv készitése válnék szükségessé, melynek kibocsájtása a miniszter részéről, tekintve azon körülményt, hogy a nyári félév már ugy is kezdetét vette, ez iskolai évre idejét multa. — Másrészt pedig és főleg paedagogiai szempontból forognak fenn nekézségek, amennyiben a gyermekek szellemileg anélkül is tul vannak már terhelve az iskolában ugyannyira, hogy a felmerülő panaszok folytán immár szükségessé válik a létező tulterheltetésen segiteni. Felemliti továbbá a tanács hogy a népiskolába járó gyermekek a nevezett tárgyak rendszeres tanulására még éretlenek, különben is a hazai történelem és alkotmánytan tanittatik a népiskola alsóbb osztályaiban is már kapcsolatban az olvasmányok kezelésével és a földrajztanitással. Igéri egyébbiránt a tanács, hogy kiváló gondot fog ezentul forditani arra, hogy iskolái hat tanfolyamra egészittessennek ki.

— A népnevelés ügye Jász-Nagykun-Szolnok megyében. A megyei közig. bizottság elé Bárdossy Gyula. tanfelügyelő az 1879. évről jelentést terjesztett be, melyet a következőkben ismertetünk. E megyében összesen 187 iskola van, ezek közöl 27 községi, a többi felekezeti. Az iskolák száma két év alatt 27-tel szaporodott. A megyében 50 község van, egy községre 3·74 iskola esik. A lakosság arányához mérten 1377·1 lakosra jut egy iskola. A tankötelesek száma 40.261. 939-czel kevesebb, mint két év előtt. Sok tanköteles az uralkodott járványnak esett áldozatul. A tankötelesek a lakosságnak 16·1%-át teszik. Iskolát mulasztott 10,906 tanuló, ezek közül megbüntettetett 348, a többi felmentetett. A tanitók száma 275, ezek közöl nincs képesitve 29. Egy néptanitóra átlagosan 115.31 t nuló jut. Faiskola 63, iskolai kert 76 iskolánál van. Az iskolák felszerelésére kellő gond forditatott; a mulasztásokból begyült büntetési pénzt is e czélra használták fel. Iskolai könyvtár 61 iskolánál van. ezek száma két év alatt 20-al szaporodott. Az iskolák összes jövedelme 145,529 frtot tesz, melyhez az állam 2764 frttal járult. Tanitók dijazására 118,068 forint fordittatott. Egy tanitóra középszámitással 429 frt 34 kr. jut. E megye valamennyi iskolájánál kizárólagosan a magyar a tanitási nyelv. Örömmel tapasztaljuk, hogy e megye népoktatásügye az előbb évekhez képest tetemesen javult.

— Az Eötvös-alap gyarapitasa czéljából az „aradvidéki tanitóegylet" legutóbbi vál. ülésén elhatározta, hogy évenkint Józsefnapkor az iskolákban alkalmi előadások tartassanak s ez alkalommal az ifjuság nyelvén irt olcsó füzetek adassanak ki s árultassanak a növendékek között; az igy begyült összeg az alapot kezelő bizottsághoz küldetik be. A nemes-czélu alap érdekében kivánatos lenne, ha ez eszmét a többi tanitó-egyesületek is felkarolnák.

— A kisdedóvodák terjesztése érdekében, Óvóképezdét jó sikerrel végzett óvóink és óvónőink közül többeknek volna hajlandósága oly vidéki városokban vagy nagyobb falukban saját költségükön állitni kisdedóvodát, a hol a község-, iskolaszék, vagy bármely testület részéről némi segélyben részesitetnének. Miután e vállalkozás nagyon megkönnyiti a kisdedóvodák elterjedését, alulirt szerkesztőség tisztelettel kéri fel az illetékes köröket, melyek ily intézet létesitését czélul tüzték ki, sziveskedjenek e tárgyban hozzá, Budapest VI. kerület Rózsa utcza 82. sz. fordulni. — Megkeresésekre készséggel válaszol a „Kisdednevelés" szerkesztősége.

— A nyitramegyei tankerület népoktatásának 1879-iki állapotáról Libertiny Gusztáv tanfelügyelő részletes jelentést adott ki. E szerint az ottani tanügyi viszonyok a rendszeres haladás utján vannak. A lefolyt tanév kezdetén 14 uj iskola nyilt meg, a tantermek, a taneszközök szapoporodtak, s az iskolákra forditott kiadások 23,551 frttal haladják meg az előbbi évbelit, ugyanis 284,455 frtot tett. Azonban a magyar nyelv még sok iskolába nem tudott beférkőzni. A nem magyar ajku népiskolák közül 124-ben mint köteles tantárgy tanittatott, de 132-ben épenséggel nem, mert a tanitók nem tudnak magyarul. A magyar nyelv tanitásában sikeres eredményt tanusitott nem magyarajku iskolákban müködő 22 tanitó közt 548 frt osztatott ki jutalomképen. A megye 460 községében volt 423 népoktatási tanintézet; polgári iskola fiuk számára egy, polgári leányiskola 1, felsőbb leány népiskola 1, elemi népiskola 420. Ezek közül 23 községi, 400 felekezeti, köztük 42 izraelita. A tanköteles gyermekek száma volt 57,785, s ezekből 50,826 járt iskolába és pedig télen-nyáron 37,774. Összesen 603 néptanitó müködött.

Közoktatásunk állapotáról.

— A közoktatási miniszter jelentése. —

A képviselőház mai ülésében a vallás és közoktatásügyi miniszter beterjesztette nyolczadik jelentését a közoktatás állapotáról.

A terjedelmes jelentésből egyelőre a következő érdekes adatokat közöljük:

Az 1878, évi statisztikai adatok szerint a tankötelesek száma volt: 2.116,863.

Ezek közül 6—12 éves koru gyermek volt 1.522,809, 13—15 éves 604,054.

Az ország lakóinak száma ugyanakkor (a bejelentések szerint) 13,576.480 volt.

Ha a lakosok számát a tankötelesek számával egybevetjük, kijő, hogy a tankötelesek a lakosságnak 15·6 százalékát tették vagyis minden 6·38 lakos tanköteles volt.

A 2.126,863 tanköteles közül iskolába járt összesen 1.627,919, **nem járt iskolába 498,944.**

E szerint az iskolába járó tankötelesek, az összes tanköteleseknek 77_9%-át, s az iskolába nem járók **22_1%**-át tették.

Az iskolába járó tankötelesek az iskolai fokok szerint a következőleg oszoltak meg:

1, elemi iskolába járt: fiu 666,195, leány 586,093, összesen 1.252,288;

2. ismétlő iskolába: fiu 173,691, leány 147,841 összesen 321,632;

3. felső nép- és polgári iskolába: 6333 fiu, 5980 leány, összesen 12.313:

4. magántanintézetbe járt: 10,399 fiu, 12,436 leány, összesen 22,785;

5. középtanodába járt 18,901.

Az iskolába nem járó tankötelesek közül fiu volt 234,497, leány 264,447.

Ha ezek után az 1877. évi tankötelesek számát az 1878. évi tankötelesek számával egybevetjük, ugy találjuk, hogy az 1877. évben 2.127,950, az 1878. évben 1.126,863, tehát utóbb kevesebb volt 1087-el.

1877-ben iskolába járt 1.559,636, nem járt 568,314. 1877-ben tehát a tankötelesek 71%-a járt iskolába s 29%-ka nem,

Egy a multra vetett visszapillantás kitünteti, hogy a népoktatás ügyének 1869-ben történt rendezésekor a tanköteleseknek 47.89 %-a járt iskolába s miután 1878-ban az 77.9 %-ra emelkedett, a tiz év alatti gyarapodás 29.1 %-ot tesz.

Ha pedig egy másik pillantással a tankötelesek százalékát 1878-ban tankerületenkint is, csoportositva a tankerületeket a százalékok tizes szerinti összeállitásával ugy találjuk, hogy

14	megyében	97_9—90_1	% járt iskolába
18	"	89_1—80_9	" " "
19	"	79_8—70	" " "
7	"	69_1—60_6	" " "
5	"	59_7—50_7	" " "
1	"	47_3 —	" " "
2	"	34_8—34_7	" " "

Állami elemi iskola volt 159 községben 172. Valamennyi állami elemi iskolába járt 1878-ban 15,175 gyermek, a kik 324 tanteremben 316 tanitó által tanittattak.

A 316 tanitó fizetése volt 146,122 frt. Tehát egy tanteremre jutott 46·9 tanuló, egy tanitóra 48 gyermek, egy tanitónak 464 frt 42 kr fizetés, egy állami iskolai tanuló tanitása — csupán a tanitók fizetését véve alapul, került 9 frt 67 krba. Az állami iskolák száma 1877. óta egy év alatt 41-el szaporodott.

Minhogy pedig **még 268 község van olyan, a melyben semmiféle iskola nincs** és mintegy **ezeken felül még 1718 község van olyan, melyekből a tankötelesek a szomszéd községek iskoláiba kénytelenek járni** élénken hangsulyoztatik az iskolák emelésének szükségessége, — a mi az által megkönnyitve van, hogy most már 1000—1200 okleveles tanitó lép ki évenkint a tanitó-képezdéből.

Az 1878. évben 301 magán elemi népiskola volt, 7647 gyermekkel s ezeken kivül volt 12 magán polgári- és 6 magán felső népiskola.

Állami felső népiskola volt 1878-ban 62 s ezekben tanult 1309 fiu, 1944 leány. Ezek 166 tanteremben, 177 rendes- és 67 segédtanitó által tanittattak.

A tanitók kifizetése volt 119,202 frt. A 3253 tanuló közül jutott egy tanteremre 19.6 tanuló. Egy tanitóra 13.3 tanuló. — egy tanitónak átlagfizetése 488 frt 53 kr. volt. Egy tanuló — csupán a tanitók fizetését véve alapul — került 36 frt 64 krba.

Polgári iskola volt 1878-ban Magyarországon 75, — melyekben tanult 4174 fiu, és 2974 leány.

Ezek 354 tanteremben 338 rendes és 181 segédtanitó által tanittattak. A 7148 tanuló közül jutott egy tanteremre 20·2 tanuló, egy tanitóra 13·8 tanuló s egy tanitó fizetésére átlag 664 frt 13 kr; — tehát, csupán a tanitók fizetését véve alapul, egy tanulo került 48 frt 22 krba.

KÖZGAZDASÁG.

Iparügyek.

A fegyházi ipar és az uj árucsarnok.

A központi házi-iparegylet programmjában vae egy passus, mely az ujonnan keletkezett árucsarnok feladatává teszi a fegyházakban és ügyészi börtönökben üzött iparágak czikkeinek kiállitását és eladásának közvetitését.

Midőn az iparosok már évek óta helytelenitik a fegyházi ipar mértéktelen versenyét, midőn iparosaink untalan sürgetik a fegyházi ipar oly módoni szabályozását, hogy az a kézmüiparnak versenyt ne nyujthasson, nem helyeselhetjük a központi háziipar egylet azon intézkedését, hogy a fegyházi ipar terjesztését a házi és kézmüipar rovására előmozditani igyekszik.

Nem helyeselhetjük azért sem, mert ezáltal az árucsarnok eredeti rendeltetésétől eltér és előmozditja a rabok, a bünösök és gonosztevők, illetőleg a fegyházak keresetképességét. Ez mindenesetre a házi ipart üző szegényebb néposztály és a kézmüiparosok rovására, tehát ezek megkárositásával történik.

Nem lehet kifogásolni, hogy a bünösök és gonosztevők rabságuk ideje alatt iparra szorittatnak, mert ennek megszabadulásuk után hasznát vehetik és ha ismét tisztességes emberékké válnak, keresetforrásokat teremthetnek maguknak, vagyis jövőjüket félig-meddig biztosithatják.

Más kérdés, hogy miféle foglalkozásokat tanuljanak a rabok. Ennek taglalása hosszura vezetne. Röviden csak annyit ismételünk itt, hogy a fegyházaknak vagy csak félkészitményekkel kellene foglalkozni (melyek feldolgozása a kézmü- vagy gyáriparosoknak tartatnék fenn), vagy oly iparágakkal, melyek nem nyujtanak versenyt az amugy is eléggé zaklatott kézmüiparnak.

Ily foglalkozás mellett is existálhatnának a tisztelt rabok és gonosztevők felszabadulásuk után. És ha a rab felszabadulása után a rabsága alatt tanult mesterséget házilag folytatva czikkeit elárusitás végett az árucsarnoknak beküldi, akkor az árucsarnok igazgatósága rendeltetésének felel meg, midőn azok eladását közvetiti. De nem látunk abban ráczíót, ha az árucsarnok megnyitja helyiségeit a fegyházak iparczikkei számára.

A fegyházak és ügyészi börtönök, melyek ingyen és kényszermunkával dolgoznak, természetesen hasonlithatlanul olcsóbban, mnjdnem fele áron adhatják iparczikkeiket, mint a házi iparral vagy a kézmüvességgel foglalkozók.

Ha tehát a házi ipar mellett a fegyházak és kir. ügyészi börtönök iparczikkei is ki lesznek állitva az árucsarnokokban, ez két szempontból lesz veszedelmes a házi iparra és az árucsarnokra: Először azért, mert a rabmunka, a mint emlitettük, hasonlithatlanul olcsóbb, mint a házi iparczikk, tehát ez utóbbit valószinüleg háttérbe szoritja, mert konkurrál vele, a mennyiben a közönség mindig szivesebben veszi az olcsóbbat, még ha rosszabb is. Az eredmény tehát az lesz, hogy egy pár magyar királyi fegyház és kir. ügyészségi börtön évi üzleteredménye az eddiginél kedvezőbb lesz, a házi iparral foglalkozók szeme pedig koppan az ily árucsarnok-közvetitő szivességétől.

Másodszor: A fegyházi ipar leginkább hitvány, silány czikkeket termel. És épen azért, mert a közönségnek a fegyencz-darabok olcsóságuknál fogva fel fognak tünni, valószinü, hogy azok, a kik egyszer az árucsarnokban vásároltak, látva a selejtes munkát, melyet beszereztek, nem igen fognak visszakivánkozni a házi ipar első hazai eladó-csarnokába. Az eredmény pedig az lesz, hogy ezen eljárásnak ismét az igazi házi népipar fogja kárát vallani, melynek előmozditására pedig a központi egylet törekszik.

Még nem volna késő a fegyházi ipartól az ujonnan keletkező árucsarnokot megszabaditani, ajánljuk a felhozott érveket a központi házi iparegylet szives figyelmébe.

G. M.

— **A fővárosi iparos-kör** ma este tartotta alakuló választmányi gyülését, melyen a tisztviselők uj választás alá kerültek. Megválasztattak: Pénztárnoknak Cziriák Gyula, ellenőrnek Lampel Otto, titkároknak Gelléri Mór és Tánczos Béla, gazdáknak Kutschera E. és Korompay Ágoston, könyvtárnoknak Schnierer Gyula és ügyésznek Tánczos Béla. — Több házi ügy elintézése után inditvány tétetett, hogy Csepreghy Ferencznek az iparosokat érdeklő müveinek egy kötetben leendő kiadása iránt illetékes helyen lépések tétessenek és egy bizottság alakitassék, (az iparoskör, a kath. legényegylet, a népszinház, a rokonok stb. képviselőiből), mely ezen munkának közzététele és értékesitése iránt oly módon gondoskodjék, hogy annak jövedelméből Csepreghynek egy hozzá méltó siremléket lehessen emelni.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabnatőzsde.

— febr. 20.

Buzában a kinálat ma is igen gyér maradt, a vételkedv azonban igen kedvezően mutatkozott, mivel malmaink kényszeritve voltak szükségleteiket fedezni, miáltal az irány láthatólag szilárdabb lett, s egyes nagyobb tételek s jobb minőségü tiszta uj árunért 5 krral többet is fizettek. A napi forgalom 10.000 mm. lehetett, változatlan árakon.

A következő kötések jegyeztettek hivatalosan.

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 76 k. 14.30, rozszsal kevert; 350 mm. 76 k. 14.40; 200 mm, 75.5 k. 14.20; 500 mm. 75 k. 14.20; 300 mm. 74 k. 14.05.

Pestvidéki: 400 mm. 77.5 k. 14.20, (készpénz mellett).

Bánáti: 250 mm. 75 k. 14.12½; 100 mm. 75.5 k. 13.95, vegyiték.

Marosi: 100 mm. 75.7 k. 14, 100 mm. 75.5 k. 14, vegyiték.

Oláhországi: 1600 mm. 78 k. 13.95, 2600 mm. 76.3 k. 13.60, 800 mm. 75 k. 13.50.

A kötések 3 havi időre történtek.

Rozs és árpa gyér behozatalok miatt szilárd maradt, tengeri azonban emelkedő irányzatot követett s 10 krral emelkedett, zab nem változott. Eladatott:

Zab rostált 300 mm. 7.65, rostátlan 250 mm. 7.50, Ujpesten átadandó készpénz fizetés mellett.

Határidőüzlet szintén emelkedő irányzatot követett a külföldi kedvezőbb tudósitás vételével átalában javultak, szokványbuza tavaszra 12½, tengeri 15, zab 7½ krral.

Hivatalosan jegyeztetett:

Szokványbuza tavaszra 14.57½—14.62½.
Bánáti tengeri május—juniusra 9.10—915.
Zab tavaszra 7.65—7.70.

Délelőtt

Eladatott:

Szokvány buza tavaszra 2500 mm. 14.63, őszre szeptemb.—októberre 2500 mm. 11.48 és 2500 mm. 11.50.
Bánáti tengeri május—juniusra 2500 mm. 9 frt 15 kr.

A déli tőzsdén

eladatott:

Rozs 600 mm. 10.75.
Zab tavaszra 1400 mm. 7.65.

Délutáni forgalom

lanyha. Eladatott:

Zab tavaszra 1400 mm. 7.65, 1400 métermázsa 7.66.

Esti zárlat

Szokványbuza és tengeri valamivel csökkent, a zab nem változott,

Szokványbuza tavaszra 14.50—14.55.
Szokványbuza őszi szeptemb.—oktb.-re 11.40—11.45.
Bánáti tengeri maj—juniusra 9—9.05
Zab tavaszra 7.65—7.70.
Káposzta repcze 13⅜—13½

Értéktőzsde.

Csendesebb külföldi jelentésekre az előtőzsde kedvtelenül és üzlettelenül folyt le. A déli tőzsdén valamivel jobb volt ugyan a hangulat, de az üzlet szük korlátok közt mozgott. Az üzérkedési papirok és járadékok nem tartottak meg tegnapi árfolyamukat. Az

előtőzsde

üzlettelenül folyt le. A

déli tőzsdén

osztrák hitel 305.50, magyar hitel 281.50, magyar aranyjáradék 101,55, szállitásra 101.50—101.52½-len köttotett. Vasuti kölcsön 118.25—118⅞, keleti vasut I. kib. 80.85—80.25, II. kib. 92.75. Államkötvények 82—82.25, magyar földtehermentesitési kötvény 90-en köttetett. Malmok lanyhák, Erzsébet 335, Luiza 300—301, Viktoria 532—535-ön köttetett.

Erdélyi vasut 136, közuti vaspálya 350—351, alagut 101, Ganz és társa 457—458, Drasche 118.50, sóskuti kőbánya 51—58, serfőzde 548, Pannonia viszbiztositó 1130-on köttetett. Záloglevelek kerestettek, földhitelintézeti 5½ százalékos 103—112⅝-on köttetett. Birodalmi marka 57.65-ön köttetett.

Esti tőzsde

A délutáni üzletben az üzlet osztrák hitel részvényben igen szilárd volt. Élénken indult meg 310.30-on, de később visszament 308.30-ig.

Az esti tőzsdén csodálatos módon az szült jó hangulatot, hogy Suvalow Bécsbe érkezett és osztrák hitelrészvény 309-en megindulva emelkedett 309.80-ig, visszament aztán 309-ig és zárul 309.80-on.

Magyar aranyjáradék 101.75. köttetett.

Marhavásár.

Nagyvárad, febr. 18. A 17-én tartott hetivásáron piaczra került: Hizott sertés 60 db. félhizott 130 db. sovány 340 db, süldő 390 db. malacz 350 db, hizott marha 80 db, jármas ökör 380 db, fejős tehén 290 db, borju 310 db. Az árak következők: 1 pár első rendü jármas ökör 355 frt, 1 pár másod rendü 267.50, 1 pár harmad rendü 165.—, 1 pár fejős tehén 170.—, 1 db 250 kilós vágó ökör 120 frt, 1 db 150 kilós vágó tehén 72 frt, 1 db veres borju 16.50, 1 darab fél éves borju 28 forint, — 1 darab egy éves veres borju 36.—, 1 darab két éves 48 frt, 1 db hizott sertés 54.—, 1 pár féléves sertés 21.50, 1 pár egy éves 34.—, 1 pár két éves 55 frt, 1 db igás ló 95.—, 1 pár ökörbőr 26 frt, 1 pár tehénbőr 22.50, 1 pár borjubőr 15.50, 1 pár lóbőr 7.60.

Gyapju.

London, febr. 17. Ausztráliai gyapju 10 százalékkal olcsóbb, fokföldi 5 százalékkal drágább a deczemberi zárlati áraknál. Az árverésre megjelent vevők száma nagy. Eladásra került 1011 bál Sydney, 1094 Port Phillip, 2041 Adelaide, 772 Ujseeland, 3078 Fokföld, összesen 7996 bál. A behozatal eddig 198,993 bálra rug, és pedig 29,450 Sydney, 72.664 Port Philip, 36,129 Adelaide, 1215 Sivan River, 245 Van Diemensföld. 9074 Ujseeland, 50,216 Fokföld.

Gazdasági tudósitás.

Csongrád, febr. 18. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Nehány nap óta enyhe idő van, az olvadás mindenütt beállott s igy a Tisza folyó jegén is, már a jég fölött az olvadás következtében viz áll. A földmüves gazda nem tud még most mást tenni, mint a trágyát takaritja ki, minthogy még sem a szőlőkben hernyozni s a fákat tisztitani részint a hideg, részint már most a sarak miatt nem lehet, sem szántani még a föld fagya nem engedi, de remélhetőleg nehány nap mulva már a tavaszi munkák kezdetöket veszik. A szőlősgazdák leverő hirt mondanak: a rettenetes hideg miatt nemcsak a szőlőszemek — bimbók fagytak el, hanem a fiatalabb tőkék is nagyrészben ki fognak veszni. Gyümölcs a gyakori jégesők miatt szintén nem lesz, minthogy a jégesapok alatt a bimbók megvakultak. A buzavetésekhez biznak a földmüvesek, minthogy a nagy hidegekben kevés hó takarta a vetéseket A Tisza vize még mindig a legmélyebb medrében van, mult évben már ilyenkor fenyegető nagy viz volt. — Azonban még mindig félünk, mert hirtelen olvadás Máramarosban fenyegető lehet, de készen talál bennünket a védelemre Az Alföldön f. hó 19-én iszonyu hideg állott be ismét, a föld és minden megfagyott, hó esik hideg széllel.

Vidéki piaczok.

Nagyvárad, febr. 12. Az utolsó heti vásáron következő árak jegyeztettek: 1 hkt. tiszta buza 1. oszt. 10.14, 2-od oszt. 9.50, 3-ad oszt. 8.28, kétszeres buza 1. oszt. 7.54, 2-od oszt. 7.05, 3-ad oszt. 6.75, rozs 1-ső rendü 6.84, 2-od rendü 6.30, 3-ad rendü 5.78, árpa 1-ső rendü 4.84, 2-od rendü 4.56, 3-ad rendü 4.24, zab 1-ső rendü 3.35, 2-od rendü 3.03, 3-ad rendü 2.72, tengeri 1-ső rendü 5.78, 2-od rendü 5.40, 3-ad rendü 5.04.

Temesvár, febr. 19. (Temesvári Lloyd.) Buza uj 73 kilo 11.80—11.90, 74 k. 12.50—12.60, 75 k. 12.90—13.10, 76 k. 13.15—13.25. Rozs ó 9.90—10.00. Árpa uj 8.00—8.25. Zab uj 7.00—7.10. Tengeri ó 8.10—8.15, uj 7.45—7.50. Métermázsánként.

Lugos, febr. 18. A tegnapi hetivásáron mmázsánként jegyeztetett: Buza prima 12.20 12.30, secunda 11.80—11.90. Félbuza 10—10.20. Rozs 9-9.20. Árpa 7—8.80. Zab piaczi 6.50—60. rostált 6.75—80. Kukoricza régi 7.60-7.80, uj 7.30. Bab régi 10.50—10.80, uj 10.40-10.60. Liszt szin 25 frt. Zsemlye liszt 22 frt. Fehérkenyér 21 frt. Feketekenyér 19 frt,

Kassa, febr. 19. Piaczi áraink következők: Szalonna füstölt és nyers 68—72 kr. Szappan 48 kr. Egy kilogr. zsir 72—80 kr. Liszt hektol. 26.20, literje 26 kr. Borsó 14—13.80, literje 20-16 kr. Lencse 13.50-13.20, literje 20—16 kr. Bab 10—9.50, literje 16—14 kr. Aszalt szilva 19—18 frt, literje 24—20 kr. Örlött dara 14.50—14 frt, literje 20-16 kr. Tatárka 12.80—12.60, literje 16—14 kr. Burgonya 3-2.90 Buza 9.60—9.20. Kétszeres 7.80. Rozs 8.30—8.10. Malátaárpa 5.70. Árpa 5.40—5.20. Zab 3—2.90. Kása 10.50—10.30. Kukoricza 6.50—6.40.

Debreczen, febr. 17. Egy hektoliter buza 9.44—10.74, kétszeres 7.82 8.46, rozs 6.84—7.32, árpa 4.06—4.40, zab 3.10—3.58. tengeri 5.38—5.86, köles 5.70—6.02, kölesbása 10.57, egy zsák burgonya 2.50, 100 kilo szalonna 51, 52, 53 frt, 100 kilo háj 51, 52, 53 frt.

Sopron, febr. 17. Buza 1200 kilo á 14.20, 3300 k. á 13.60, 6500 k. á 13 frt, 3500 k. á 12.40. Rozs 800 k. á 11.10, 1200 k. á 10.60. 1000 k. á 10 frt. Árpa 800 k. á. 9. , 1200 k. á 8.50, 500 k. á 8.—. Zab 1200 k. á 7.60, 1800 k. á 7.50, 1500 k. á 7.40. Kukoricza 7000 k. á 7.60. Széna 2.30, 1.70, 1500 k. á 1.70. Szalma 3000 k. á 1.50, á 1 frt.

Vegyes közlemények.

⁑ **Minisztertanács** volt ma este. A német szerződési tárgyalások valamint a szerb vasuti csatlakozások iránti kérdések csak a mai minisztertanácsban kerültek tárgyalás alá.

⁑ **A legilletékesebb helyről** vett értesités nyomán felemlitjük, miszerint Kisujszállástól Tisza-Abádon át Füzes-Abonyig az annyira nélkülözött helyi vaspálya, melyre az előmunkálatok már a mult év folyamán megtétettek, s melynek költségeit kizárólagosan egyes helyi érdekeltek fedezték, tisztán csak azért nem fog létesülhetni, mert a közbirtokosságot nem lehet reá birni, a helyi vasutakról szóló törvény hiányában a méltányos módon történő anyagi hozzájárulásra a vasut költségeit illetőleg. — E vidék legbefolyásosabb egyéneitől, a mint értesültünk, mihelyst a törvényhozás megtenné e téren kötelességét s alkotna egy helyi vasuti törvényt, mely kötelezőleg megállapitaná a kulcsot, mely szerint a pályatesttől bizonyos távolságokban lévő birtokosok a pálya kiépitésének költségeihez járulni kötelesek, azonnal megállapodásra lehetne a közelebb és távolabbról érdekelt közbirtokosság között jutni, és a nevezett vasut is, függetlenül minden állami segélytől a legrövidebb idő alatt — az egész vidék jótéteményeül ki fogna épülni. — Valóban nem lehet a kormány mulasztását szó és megrovás nélkül hagyni, hogy ez ügyben, mely annyisszor lett már is sürgetve, mindez ideig mit sem tett a közönség megnyugtatására.

⁑ **Az osztrák magyar bank** főtanácsának mai ülésén, a bankjegyek czimerkérdését illető törvényjavaslat tudomásul vétetett. Gömör s Kishont megyék azon kérelme, hogy kiválasztassanak a kassai bankkerületből s beosztassanak a budapesti bankerületbe, a budapesti igazgatóság inditványához képest visszautasittatott s igy az emlitett megyék továbbra is a kassai bankkerületben maradnak. Az elhunyt Weisz Móricz bankczenzor helyére Weisz Adolf választatott.

⁑ **Az osztrák-magyar bank állása** 1880. évi február 15-éről. (Az osztrák-magyar bank alapszabályainak 104-dik czikke szerint.) Követelések: Érczkészlet 169.072,370 frt 77^5 kr. Érczben fizetendő váltók 20.403,807 frt 74 kr. Leszámitolt váltók és értékpapirok: Bécsben 43.988,794 frt 26^5 kr, az osztrák fiókintézetekben 31.083.568 frt 90^5 kr. Budapesten 23.601,322 forint 40 kr, a magyar fiókintézetekben 7.734,360 frt 19^5 kr, 106,408.045 frt 62^5 kr. Kölcsönök kézi zálogra: Bécsben 9.971.900 frt, az osztrák fiókintézetekben 7.051,800 frt, Budapesten 3.224,100 frt, a magyar fiókintézetekben 1.957,300 frt, 22.205,100 frt. Osztrák és magyar állami és országos adósságok beváltott lejárt értékpapirjai és szelvényei 35,124 frt 12^5 kr. Államjegyek 1.840,328 frt. A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok államkormányának kölcsönadóssága az 1878-ik évi jun. 27-iki törvény szerint (birod. törv. lap 65-ik szám) 79.748,918 frt 78 kr. Jelzálog kölcsönök 106.125,200 frt 46^5 kr. A banknak tőzsdeszerüen megvett záloglevelei 4.318,828 frt 60 kr. A tartalékalap értékpapirjai 16.935,283 frt 6 kr. A folyó jövedelmekből megvett értékpapirok 1.300,000 frt. A nyugdijalap értékpapirjai 3.291,927 frt 61 kr. Épületek Bécsben és Budapesten, valamint az összes fundus instructus 2.910,391 frt 15 kr. Kiadások 328,763 forint 70^5 kr. Egyéb követelések 1.680,818 frt 18^5 kr. Összesen 536.604,907 frt 82 kr. Tartozások. Bankalap 90.000,000 forint. Tartalékalap 18.162,060 frt 78^5 kr. Bankjegyforgalom 313.186.120 frt. Forgatmányi

(giro) követelések 130,512 frt 7 kr. Egyéb azonnal lejáró tartozások 3.240,224 frt 64 kr. Forgalomban levő záloglevelek 104.380,655 frt. Nyugdijalap 3.292,783 frt 12 kr. Az 1879-dik évnek szét nem osztott jövedelme —.— frt — kr. Átvitelek az 1879-ik évről, folyó jövedelmek és bevételek a záloglevelek kamatozása fejében 3.682,455 frt 96 kr. Egyéb tartozások 530,096 frt 24½ kr. Összesen 536.604,907 frt 82 kr. Bank-kamatláb 1879. évi május 9-ike óta: Minden osztályzatu váltókért 4 száztóli. Kölesönökért kézi zálogra 5½ száztóli.

‡ A budapesti közuti vaspályatársaság igazgatósága és felügyelőbizottsága — mint értesülünk — az 1879-iki üzletévre 25 frtnyi osztalékot fog javaslatba hozni.

‡ Vidéki pénzintézetek. A fejérvári takarékpénztár évi jelentéséből kiemeljük a következőket: Pénztári forgalmunk a lefolyt évben 5.910,472 frt 88 krra rugott, s az 1878-ik évihez képest 830,472 frt 2 krral növekedett; a készpénz maradvány pedig, egy az év utolsó napján visszafizetett 70,000 frtnyi előleg kölcsönnel 134,713 frt 93 krt tett. — Betéteink összege nz 1878-lk év végén 782,550 frt 74 krra rugott; ehez jött az 1879-ik évben 2014 féltől 834,430 frt 45 kr: első és második félévi tőkésitett kamatokban pedig 59,916 frt 89 kr. vagyis összesen 1.676,898 frt 8 kr; évközben visszafizettetett 1437 betevőnek 580,318 frt 10 kr; maradt az 1879-ik év végén 1092 betevőnél 1 096,579 frt 98 kr és igy betéteink összege az 1878-ik évihez képest 314,029 frt 24 krral növekedett. Az összes jövedelem az 1879-ik évben 94,608 frt 49 krra, ennek ellenében pedig a betéti kamatokat, évi fizetéseket, kezelési költségeket és leirásokat magában foglaló kiadások összege 71,890 frt 85 krra, s e szerint a nyeremény 22,717 frt 64 krra rugott. A tiszta jövedelem felosztására a felügyelő bizottsággal javaslatba hozatik, hogy a kimutatott 22,717 frt 64 krból, az 1880-ik évi adótartalékra 3200 frt, az általános tartalékalap növelésére annak 495 frt 4 krra rugó kamatain felül még 1500 és igy 1995 frt 4 kr: a nyugdij alapra annak 115 frt 5 kr kamatain felül még 500 frt és igy összesen 615 frt 50 kr, az igazgatóság és választmány alapszabályszerü részilletékére pedig 924 frt 28 kr forditassék. A fennmaradó 16,593 frt 36 krból folyó évi február 16-tól kezdve részvényenként osztalékul 16, összesen tizenhatezer forint lenne kifizetendő, az évközben jótékony czélokra kiadott 184 frt 20 kron kivül az ·/. alatti kimutatás szerint jótékony és közhasznu czélokra még 535 forint és igy összesen 719 forint lenne forditandó, 58 frt 36 kr pedig az 1880-ik évi számlára leend átviendő.

Miről beszélnek a hazai és külföldi gazdasági és kertészeti lapok?

* **A réteg javitásának** két oly nemével szándékszunk e sorokban t. olvasóinkat megismertetni, a mely a tavaszi teendők között foglal helyet, s a mely a német gazdák által rég szokásban van. Egyike ezen rétjavitási eljárásnak abban áll, hogy midőn a föld fagya még csak annyira ment ki, miszerint a talaj fölszine legfeljebb 5—6 cent (2—2 és fél hüvelyk)-ra van fellágyulva, a rétek jó sürü fogu boronával felfogasoltatnak, előbb még a tagyon kihordatván reá és szétterittetvén már rajta az e czélra készitett keverék vagy földtrágya a fogasolás után bevetve azt ritkán fümagvakkal. E rétjavitási eljárás oly réteknél vezet czélra, a melyek még nincsenek egészen kimerülve, de a melyeknek némi feljavitása mégis szükségesnek mutatkozik, s a melyeknek gyepe már helyenkint ritkulni kezd. Az emlitett keverék trágya, a mely az ily rétek trágyázására szükséges, mindenféle udvarsöpredék, kerti gyomlalék, hamu, falvakolat hulladék, s más effélekből készül, de természetesen nem magától, hanem a szorgalmas gazda gondos felügyelete s vezetése mellett, meglehet azt azután párszor, a nyár folytán trágyalével is öntözni, sőt hozzá lehet ahhoz adni az árnyékszéktrágyát is. Földtrágyára pedig azáltal tehet szert rétjeire a gayda, ha vagy a gulya vagy a juhakol földjét vagy burkolatát, mikor abból a trágyát teljesen kihordatta, vagy 1—1½ arasztnyi földdel megtéritvén, az első almot erre szórja reá és a fölé azután a többit. Ily módon, főleg ha nyárban a juhakolbeli trágyának néhányszori vizzel való jól meglocsolásáról nem felejtkezik meg, a miröl megfelejtkezni nem is volna szabad — mire a trágya az akolból kikerül, oly termékenyitetté válik a behordott föld, hogy az emlitett czélra a legkitünőbb javitószert szolgáltatja.

Az emlitett rétjavitási eljárásnak második pedig abban áll, hogykora tavaszszal e czélra használtatni szokott ugy nevezett szántóekéve f (Schälpflug) a melyet a jó széles vasu Zugmayer ekével is lehet helyettesiteni, a rét gyepe fel lesz szántva és pedig darabonkint oly formán, hogy minden egy méter szélességü felszántott terület után egy méter szélességü szántatlanul hagyatik. Ekkor a felszántott gyepszeletek, az érintetlenül hagyott gyepterekre rakatván, gyepes oldalukkal felfelé, az igy gyepétől megszabaditott rét szintén keverék, vagy igen érett trágyával megtrágyáztatván, sekélyen felszántatik s elfogasoltatik, mire a lehántott gyepet ujra előbbi helyére visszarakatjuk s ekkor a közben épen hagyott részeken ugyanezen mivelelet vive végbe, a mint ily módon egy darabbal készen vannak, az egész, igen nehéz hengerekkel lehengereztetik. Ezen rétjavitási eljárásnak még ott van helye, a hol a rét gyepe még elég sürü és jó, de látszik, hogy a talaj már igen el van soványodva alatta. A rétvetésről a mi nem tavaszi, hanem őszi teendő, majd annak idején, szintén meg fogunk emlékezni, miután a réteknek nagyobb gondozásban való részesitését nem tudjuk gazdáinknak eléggé figyelmébe ajánlani.

* **Hogyan fogja fel Amerika** a mezőgazdasági érdekekkel szemben feladatát? — E kérdésre igen világos és határozott feleletet ad, Hoitsy Pálnak a „Természettudományi közlöny" legutóbbi számában „A meteorologia, mint időjóslás" czimü czikke, a melyből nemcsak azt látjuk, hogy Amerika az időjárás megfigyelésére rendelt vizsgáló állomásokkal teljesen be van hálózva s azoknak a távirdai közlekedés teljesen rendelkezésére bocsátva, hanem azt is, hogy az ily időjárási jóslatokhoz való hozzájutás az Egyesült Államok minden polgára számára bármely vidéken lakjék is lehetővé van téve, még pedig ingyen, mert kora reggel ott vannak azok már kifüggesztve a legutolsó falu községházának falán is. — Ezen tudósitások a következőleg vannak szerkesztve:

„Valószinü idő."

Északnyugaton, a felső tavak vidékén aztán innét lefelé Missouri-ig a szél északkelet egész délkelet felől fog fujni; a barometer esik, az idő fenyegető és esős — azonban a Missouri völgyben — délntánra fokonkint kiderül. A középállamokban, az alsó tavak vidékén a barometer esik, a hőmérsék magas, a szél délkeleti és északkeleti, felhősebbé váló idő, s eső. New-Englandban és Kanadában nagyrészt felhős idő, délnyugati szél, s helyenkint eső.

Óvó vészjelek: Dulath, Chicago, Millwankee-Grand-Hawen, Detroit, Toledó és Clevelandban adatnak.

Hogy pedig ezek az időjóslatok a valóban bekövetkezendő idők, mutatja az az egy körülmény, hogy p. o. 1877-ben 100 jóslat közül 70 egész szigoruan bekövetkezett, 20 esetben mutatkozott némi csekély eltérés a jósolt és bekövetkezett idő között, s csak 10 esetben lett az idő más, mint a minőnek jósolták.

A „Természettudományi Közlöny" szerkesztője czikkéhez csillag alatt a következő megjegyzést teszi: Mindez Magyarországot persze csak kevéssé érdekli. Más, ha Magyarország kiválóan a mezőgazdaságra volna utalva. Akkor tudom a mi kormányunk, és országgyülésünk is gondoskodnék a kellő teendőkről. De igy minek? — Jó nekünk a 100 esztendős kalendáriom is!

Mi meg hozzáteszszük, hogy ha nálunk is a szakértelem volna a főkellék arra, hogy valaki a miniszteri bársony székbe ülhessen, s nem a kortespajtáskodás utján jutnának oda — mint még eddig nagy többségben oly emberek, a kik ha szakügyekben kinyitják a szájukat az egész országnak pirulni kell fölötte; akkor nálunk is másképp volna, de igy még a legjobb szándék vezérelte figyelmeztetés is, bármily irányban — csupán falra hányt borsó. Valóban csoda, hogy még akad ember, a ki reményét az ország anyagi állapotának jobbra fordultát illetőleg még teljesen el nem vesztette.

* **A paták bekenéséről** a „Veterinarius" hosszabb czikket közölt, melyből kivonatilag a következő részletet kivántuk t. olvasóinkkal megismertetni, mint a minek minden lótartó gazda hasznét veheti.

Kétségen kivül van, hogy a patáknak okszerü gondozása elkerülhetlen szükség arra, hogy azok a természettől rájuk rótt szolgálattetelben elég erősek és kitartók maradjanak. Az okszerü gondozáshoz pedig első sorban a czélszerü és jó patkolás, második sorban pedig a patáknak kenése tartozik; valamint az első, ha nem czélszerü és rosz, képes tönkre tenni nemcsak a patát, de közvetve az egész állatot, ugy a második, t. i, a paták kenése, ha nem helyesen eszközöltetik, képes a szarut megrontzni. Minden szaru, mely hosszabb időn át száraz helyen van eltéve, elveszti szép fényét, felszinein érdes lesz, s szövezetében kemény és merev. Gyakori bekenése annak valamely zsiradékkal, emeli fényét a szarunak, felszinét simán tartja és elég puhává és ruganyossá teszi azt. A nem gondozott pata szaruja fénytelen világos szürke, szintelen, érdes, hasadt, merev és kitöredezett lesz: a szeglyukak a patán kitágultak s kitördeltek, miáltal a szegesonkok kiállanak s a patkó rövid idő alatt meglazul; ellenben a jól ápolt pata sötét fényló, sima, sürü és ép; a szegesonkok és maguk a szegek is a régi vasalásnál is változatlanul megvannak s a patkó szorosan ráfekvő marad. Ebből eléggé világos, hogy a pata kenése mindig csak előnyös lehet.

Csakis a ló napi munkájának végeztével a patának gondos megtisztittatása után szabad azt zsiradékkal bekenni, hogy egyrészt az utóbbi a por által tisztátalanná ne legyen, másrészt pedig, hogy elég ideje legyen a szaruba beszivatni. Legtöbbnyire ez irányban történik rendesen a hiba, a mennyiben a patákat közvetlen a ló használata előtt s többnyire jó bőven bekenik: erre mozgás alkalmával por stb. belepi a patát, s a zsiéadékra ülepedve, azzal mindig vastagabbá váló kéreggé szárad, mely leválván, alatta a szaru mintegy elhaltnak, érdesnek és hasadozottnak tünik fel. A patának naponta való kenése legczélszerübb és legjobb. Ha a kenőcsből gyantás anyag hiányzik, akkor a minden napos kenés daczára sem képződik soha ártalmas kéreg; sőt ellenkezőleg. a zsiradék a szaru egész vastagságába beszivódik, azt kiváló szorosan kötötté, fényessé és rugalmassá teszi. Különben a patáknak naponta való bekenése már régen szokásos mindazon istállókban, hol angolok — kik tudvalevőleg a legjobb s leglelkiismeretesebb lógondozók, — gondozzák a lovakat. Ott rosz, merev, kitördelt patát keresve sem lehet találni. Arra, hogy a pata bekenessék, természetesen előbb a legnagyobb gonddal és pontossággal meg kell azt tisztogatni, mosni és száritani, mert minden visszamaradó tisztátalanság kártékony kéreg képződésére ad okot. Különösen a fehér vonal, a sarkvánkosok, a nyir és barázdái s a patkó által nem fedett része a talpnak kellően megtisztitandó. Száraz szalmával való dörzsölés által a szaru igen szép fényt és simaságot nyer.

A bekenést legczélszerübben hosszukás, keskeny és hegyesen végződő kefével lehet végezni; sokat nem kell felkenni, mivel a fölösleges lefolyván, kárba vész és csunyitja a patát. A paták kenésére használható anyagok száma nagy. Mandolaolaj, repcze-, len- és borostyánolaj, vaj, disznózsir, lóból, ürüből, marhából és szarvasból vett faggyu, halzsir, viasz, kátrány, terpentin sbt. s ujabb időben a glycerin — mindmegannyi szer, melyek külön vagy keverve patakenőcsül használtatnak. Ezen leggyakoribb főanyagokon kivül a patakenőcshöz oly anyagokat is tesznek, melyek vagy feketeséget, vagy fényt kölcsönösnek, vagy pedig valami kiváló gyógyerővel birnak. — Eltekintve azon kenőcsöktől, melyek a patát a viznek behatása, tehát a szaru tulságos fellágyulása ellen védik, — az olyan kenőcs legjobb s legczélszerübb, mely leggyorsabban s tökéletesen behat a szaruba, ezt nem lazitja, hanem inkább köti s rugalmassá teszi; beszáradáskor nem képez kérget, legkevesebb sókat vagy egyéb izgató anyagokat tartalmaznak, nem könnyen szenved káros változást (avasodást), hatása kitartó s árban olcsó.

Ezen szerek közt első helyen a tiszta disznózsir áll, mely jól eldörzsölhető, könnyen behatol, a patának természetes szinezete mellett szép fényt ad és olcsó is; melegen alkalmazva hatása nagy fokban emeltetik s beteg, törékeny paták kezelésénél is hasznos. A kiolvasztott faggyu, kivált nedves időjáráskor, czélszerü, de hátránya az, hogy a tiszta fény elvész s a pata szürkének látszik; ennek melőzésére disznó vagy halzsirral, olajjal elegyitve a leghasználatosabb patakenőcs. A halzsir, ha állás folytán minden tisztátlanságától megszabadult, szintén jó szer, kiváltképen a nyirrothadásra hajló vagy már abban szenvedő patákra igen jó hatással van. Fakátrány porhanyó s törékeny pataknál tesz jó szolgálatot. Ujabb időben a glycerin emelkedett mint patakenőcs nagy hirre, ezt azonban nem ajánljuk.

* **A nyulak által megsértett** megrágott fák sebeinek bekenésére egy kertész oltó viaszt vagy agyag és tehéntrágya keveréket ajánl. s azt mondja, hogy miután a nyulak által megrágott helyeken is többnyire marad habár csekély rétegben is valami a kéreg belső sejtjeiből vagyis a képző szövetből (Combium) ami a seb beforrasztását képes eszközölni, ha az a kiszáradástól megóvatik. Ennélfogva ajánlja, hogy ily bekerés által igyekezni kell azt a kiszáradástól megóvni. De épen azért, hogy azt a bekenés által le ne dörzsöljük, ezt is vigyázva kell végezni. Az ily sebeknek késsel való kimetszése határozottan káros. Hogy az agyag s tehén trágyából álló kenőcs le ne hulljon, ha megszárad, valami rongyal kell azt körül csavarni.

* **A korai burgonya-termelésről** az „Obstgartenben" egy kertész a következőleg ir. A következő 12 évi tapasztalat által igazolt sikeres korai burgonya-termesztés, a melyet folyvást a legjobb sikerrel gyakorlok, talán e lapok olvasóit érdekelni fogja.

Tenyésztésre nálam legjobbnak bizonyult a 6 hetes és vese burgonya, a melyek igen izletesek. A tenyésztési eljárás a következő.

Január második felében. (de egész február közepeig is elég ideje) kivévén a pinczéből a vetésre el tett középnagyságu gumókat, azokat egy m. e. egy tenyérnyi magas szegélylyel biró ládacskákba, a melyek előbb homokkal lettek megtöltve — rakom oly módon, hogy annak rügyes vége mind fölfelé álljon. A ládácskák erre valamely meleg helyre p. o. a tehénistállóba helyeztetnek ugy azonban, hogy a világosság érje őket, és az előtörő hajtások fel ne nyusguljanak, s azonnal megzöldüljenek. Márczius közepéig a hajtások 10—15 cm. hosszuak szoktak lenni. A mint azután az időjárás engedi e jól meggyökerezett növények, egy még az őszön jól megtrágyázott s felásott táblácskába, — a milyet bizonyára minden kertben lehet találni — leszznek ültetve. És a még netán bekövetkező fagyok ellen szalma vagy szalmás trágyával való feltöltés által oltalmazva. Egyéb mivelése aztán ennek is a szokott módon történik. Az igy tenyésztett burgonya azonban legalább is 2—3 héttel előbb felszedhető lévén, előbb is értékesitheő és az érette elért magasabb árban igen bőven megérül azon csekély fáradság, a melyet annak tenyésztése igénybe vett.

* **A juh és sertéshimlő gyógyitásáról.** Halm Nándor Coburg herczeg ménesi állatorvosa a „Gy. M. G."-ban ezeket irta:

Ezen ragályos járvány gyakran nagy pusztitást szokott ezen állatnemeknél előidézni: a felnőtt sertéseknél nem fordul elő, de annál több kárt okoz a malaczokban. E sorokban egy sok éven át jó sikerrel alkalmazott gyógymódot akarok e lapok t. olvasóival megismertetni.

Az első himlőzés esetén a még egészségesnek látszó nyáj azonnal mirenyoldattal kezelendő. Minden veder vizbe naponkint egyszer egy kis étkanálnyi oldat öntendő. A beteg állatok azonnal egy távol eső helyiségben külön ápolók által gyógykezelendők. A betegek adagai egy birkára 30, egy bárányra 10—15, egy malaczra 4—8 csepp számitandó; ezen adag háromszor ismétlendő. A gyógykezelés mindaddig folytatandó, mig a ragály meg nem szünik. — Malaczoknak legczélszerübb teljes vizzel vagy hig moslékkal adni e gyógyszert.

A volt beteg állatok csak akkor bocsájtandók vissza a nyájakba, miután carbolsavas fürdőben megmosattak.

Az istálló különféle részeiben chlorszeszet is szoktam elhelyezni.

Arra is figyelendő, hogy sem a betegek. sem az egészségesek felette meleg helyen ne tartassanak. A szellőztetés elkerülhetetlen szükséges.

Ezen eljárás pontos megtartása mellett a himlőzés igen gyéren szokott mutatkozni és szelid lefolyásu. A gyógykezelés alá vett betegeknél a halálozás is alább száll.

A mirenyoldat készitési módja e következő: három gramm mirenysav (Arsenicum album), ugyanannyi tisztitott szénsavas hamuéleg (Carbonas Lixivae crudas) együtt jól eldörzsölendő, ezután 900 gramm lepárolt-, eső- vagy hóvizzel jól ledugaszolt erős palaczkban mindaddig szalma közt forralandó, mig ez anyagok fel nem oldattak, ezután a gyógyszer készen van és alkalmazható.

‡ **Burgonyának késő nyárig jó, ehető állapotban fentartására** Francziaországban következő eljárás divik: Az előbb jól megmosott burgonya egy forró vizzel telt üstbe hálóba kötve bemártatik. Ha a teljes forrásban levő viz egészen boritja, mintegy 4 másodpercz után a háló kihuzandó s a burgonyák a földre kiöntendők. E közben a tüzet fentartani kell s ha a viz ujból forrásnak indult, ujabb mennyiséget mártunk bele s igy tovább mig az egész készlet ily módon kezeltetett. A burgonya szellős padláson ritkásan elteritendő, hogy gyorsan száradjon. Ezen kezelés folytán a csira teljesen elöletik, a burgonya soká jó és izletes marad, mindaddig, mig uj burgonyát arathatunk. A párisi vendéglősök és fogadósok készleteiket nyáron át ily módon tartják el. A vizbe előnyös kevés sót is tenni. A burgonya később sötét helyen tartandó.

Napirend február 21-én.

Naptár. Szombat. Kath.: Mór vt. Eleonora. Protest.: Eleonore. Görög-Orosz: február 9. Nicephor vt. Nap kél 6 óra 58 p. Nyugszik: 5 óra 30 perczkor.
Képviselőház ülést tart d. e. 10 órakor.
Muzeumban nyitva van a képtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Fővárosi tanács ülést tart d e. 10 órakor.
Terézvárosi kör hangversenye király-utcza 52. sz. a.
A népnevelők pesti egyesületének valasztmányi ülése d. u. 6 órakor nyul-utczai iskolában.
Román bál Hungáriában.
Eszterházi képtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.

Magyar daltársulat este a Komlókertben előadást tart.
Orsz. képzőmüvészeti tárlat kiállitása nyitva d. e. 10—12 d. u. 2—4.
Muzeumi könyvtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.
Egyetemi könyvtár d. u. 4 óráig nyitva.
Az állatkert nyitva egész nap.

Árverések ma a fővárosban. Malits György 12400 frtra becs. ingatl. (torony-u, 1.) Silberer Rozália 1654 frtra b. ingatl. (I—III.)

Kivonat a hivatalos lap február 20-ik számából.

Árverések a fővárosban. Ruff Ferencz 604 forintra b. ingatl. marcz. 12. (I—III.) Eckermann Hermin 1516 forintra b. ingatl. marcz. 3. (I—III.) Boltner György 5305 frtra becs. ingatl. marcz. 13. (torony-u. 1.)

Árverések a vidéken. Gávris László 904 frtra becs. ingatl. marcz. 16. Csujafalván (Nagyvárad), Putnoky Frigyesné 804 frtra b. ingatl. april 1. Putnokon (Rimaszombat), Kovács Jakab 2300 forintra b. ingatl. marcz. 9. Sz.-Ujváron, Grosz Miklós 2000 forintra b. ingatl. marcz. 24. Német-Szt.-Péteren (Vinga), Baran Márton 1035 forintra b. ingatl. marcz. 2. Hrachovistyén (Szenitza), Haral Ilona 1600 frtra b. ingatl. marcz. 30. Hacsanán (Rimaszombat), Baits Macza 1577 forintra b. ingatl. marcz. 20. N.-Kikindán, Soós János 1627 forintra becs. ingatl. marcz. 22. Csothón (Pápa), Osztovits Arzén 1500 frtra b. ingatl. marcz. 9. Battán (Sz.-Fehérvár), Bölönyi Róza 4140 forintra b. ingatl. marcz. 6. Nagyváradon, Ugyilla Koszta 1198 frtra becs. ingatl. marcz. 11. T.-Szákoson (Temesvár), Schreiner József 560 frtra b. ingatl. marcz. 5. Közép-Pulyán (Sopron), Fluerás Mitru 357 forintra becs. ingatl. febr. 28. Világoson, Grosz Miklós 3804 forintra b. ingatl. marcz. 4. N.-Szt.-Péteren (Vinga), Petz József 584 forintra b. ingatl. april 2. Uj-Aradon (Vinga), Bardos Mihályné 680 frtra b. ingatl. marcz. 22. Egerben, Horti Antal 3470 forintra b. ingatl. marcz. 2. Zentán. Néh. Sipos Sámuel 14835 forintra b. ingatl. april 8. Putnokon, (Rimaszombat), Szlezák Pál 5287 forintra b. ingatl. marcz. 10. Spaczán (Nagyszombat), Sárai Mihály 2696 forintra b. ingatl. febr. 23 Tolcsván (Tokaj), Nikolics Péter 793 frtra b. ingatl. febr. 23. Szt.-Endrén (pestvidéki tsz), Biroy Béla 14426 forintra becs. ingatl. marcz. 16. Soroksáron (pestvidéki tsz), Zsivojnov Szana 1083 frtra b. ingatl. marcz. 19. N.-Kikindán, Lazits Triva 1187 forintra b. ingatl. marcz. 19. Szanádon (N.-Kikinda), Szalyovich Szilárd 6300 frtra b. ingatl. april 6. Eperjesen, Sloboda János 780 frtra b. ingatl. marcz. 17. Modoron (Bazin), Tuboly Gáspár 2916 frtra becs. ingatl. marcz. 30. Zalaegerszegen, özv. Krátky Jánosné 905 frtra becs. ingatl. febr. 28. M.-Berényen (Békés), Prodán Miklós 3665 frtra b. ingatl. marcz. 12. Baján, Boata Pavel 1009 frtra b. ingatl. marcz. 1. Nikolinczon (Oraviczabánya), Sárközy Kazimér 21,000 forintra b. ingatl. april 20. K.-Nyéken (Sz.-Fehérvár), Czireczer Mátyás 3590 frtra b. ingatl. marcz. 16 Nagy-Majtényen (Nagy-Károly), Földházi István 9521 forintra b. ingatl. marcz. 8. Lajos Mizsén (Kecskemét), Dimitreszku Ferenczné 2500 forintra b. ingatl. febr. 29. Ó-Pécskán, Buru Pavel 2128 frtra b. ingatl. marcz. 11. T.-Szákoson (Temesvár), Branker György 1207 frtra b. ingatl. marcz. 11. Petrovoszellón (Temesvár), Hevér Miklós 1406 ftra b ingatl. febr. 23. Váczon (pestvidéki tsz), Kamler K. 1324 frtra b. ingatl. febr. 26. Keszthelyen, Traván Amália 5066 frtra b. ingatl. marcz. 20. Szanádon (N.-Kikinda), Morscher Károly 3432 forintra b. ingatl. april 24. Bolyabán (Medgyes). Néma József 893 forintra b. ingatl. marcz. 22. Szatmárnémetin, Stein Miklós 1672 frtra b. ingatl. febr. 27. Vingán, Szalacsy Sándor 5692 frtra b. ingatl. marcz. 5. Sződön (pestvidéki tsz), Kubon Imre 2820 forintra b. ingatl. marcz 4 Spáczán (Nagyszombat). Kormuth József 417 frtra b. ingatl. marcz. 12. Felső-Diósin (Nagyszombat), Schvaitzer Jakab 4343 forintra b. ingatl. febr. 23. Szarvasgedán (B.-Gyarmat), Repka Samu 1096 frtra b. ingatl. marcz. 12. Breznóbányán, Lutz Péter 864 frtra becs. ingatl. marcz. 1. Petrillován (Oraviczabánya), Facskó Mária 3010 frtra b. ingatl. marcz. 11. Dautován (Baján), Pető Gáspár 1886 forintra b. ingatl. febr. 28. Bojton (Nagyvárad), Pető Imre 1481 frtra b. ingatl. febr. 24. Bojton (Nagyvárad), Szabó György 16690 forintra b. ingatl. april 26. Rimaszombaton, Hubay (Dapsy) Antal 1362 frtra b. ingatl. marcz. 30. Hubon (Rimaszombat), báró Balassa István 49229 frtra b. ingatl. april 19. Possán (Homonna), Vule Mihailla 552 frtra b. ingatl. marcz. 17. Felső-Pianin (Szászsebes), Pavlity Paja 409 forintra b. ingatl. marcz. 20. Nagy-Kjkindán, ifj. Péntek Jánosné 414 frtra b. ingatl. marcz. 19. B.-Hunyadon, Szivesev Obrad 1518 frtra b. ingatl. marcz. 19. Török-Kanizsán, Czurkás Mihály 370 frtra b. ingatl. marcz. 8. Policzkán (Szilágy-Somlyó), Sjanta (madera) János 873 frtra b. ingatl. marcz. 31. Kliesin (T.-Szt.-Márton), Koitz Krisztina 1047 frtra b. ingatl. marcz. 20. N.-Kikindán, Végh Imre 759 frtra b. ingatl. marcz. 19. Lakosin (Alsó-Lendva.)

Csődhirdetmény. Knap Dániel keleczeli lakos ellen bej. marcz. 24. id. tömegg. és perügy. Agh Ferencz b.-hunyadi ügyvéd.

Csődmegszüntetés. Weisz Jakab budapesti kávés ellen tömegfelosztás folytán.

Pályázatok a kassai kir. pénzügyigazgatóságnál, a gyöngyösi kir. jbiróságnál szolgai, Nagy-Tarnán (Ugocsamegye) postamesteri, a bpesti pénzügyigazgatóságnál II. oszt. pénzügyi titkári, a visegrádi m. kir. erdőhivatalnál erdővédi, a kasvári kir törvényszéknél királyi ügyészi állomásokra.

Kalauz.

Miniszter. elnökség Budavár, gróf Sándor-palota. Hiv fogadás szerdán délután 5—6 óráig.
Honvédelmi miniszterium Budavár, Sz.-Háromság-tér 123. sz. Hiv. fogadás, vasárnap déli 10—2-ig mindenkor előleges feljegyzés mellett.
Belügyminiszterium Budavár, Sz.-Háromság-tér 124 sz. elfogadás, kedd és péntek d. u. 3—4 óráig.
Pénzügyminiszterium Budavár, Sz.-Háromság-tér 124. sz. Elfogadás, kedd és péntek d. u. 3—4 óráig.
Földmiv. ipar- s keresk. miniszterium Budapesten Ferencz-József-tér Nákó-féle házban. Hiv. fogadás, szerdán d u. 5—6 óráig.
Közlekedési miniszterium Pest, tükör-utcza 1. sz. Hiv. fogadás, csütörtök d. u. 5—6 óráig.
Igazságügyminiszterium Pest, Deák-utcza 14. sz. Hiv. fogadás vasárnap d. e. 11 órától d. u. 2 óráig.
A vallás- s közoktatásügyi miniszterium Budavár Hiv. fogadás szombaton d. u. 1—2 óráig.

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

BUDAPESTI SZINLAPOK.

Nemzeti szinház.

Szombat, február 21-én.

FAUST

Opera 5 felvonásban Goethe után irták: Barbier és Carré Ford. Ormay. Zenéjét szerzette Gounod K. — Személyek:

Faust	Pauli	Siebel	Dévai Janka
Mephistopheles	Odry L.	Mártha	Saxlehner E.
Margaréta	Balázsné B. V.	Valentin	Maletzky

Kezdete 7 órakor.

Vár-szinház.

Uj betanulással:

Az uj emberek.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Toldy István. Személyek:

Csipkey	Szigeti J.	1-ső ur	Hetényi
Lajos	Benedek	2-ik ur	Kőrösmezei
Metella	Helvey L.	3-ik)	Sántha
Kövesdy Ervin	Náday	4-ik)ur	Tóth
Irma	Molnárné	5-ik)	Tolnai
Oszkár	Vizváriné	Marton	Pintér
Gróf Csetneky	Feleki	Peti Inas	Faludi
Tarczal Ábris	Ujházy	Erzsi	Fáj Szeréna
Darlay Viktor	Szigeti I.	1. vendég	Megyaszai
Etelka	Csillag T.	2. vendég	Benedekné

Ezt megelőzi:

REGGELI ELŐTT.

Dornerné	Györgyné	Máli	Csillag T.
Adolf	Benedek	Jean inas	Balassa

Kezdete 7 órakor.

Népszinház.

BLAHÁNÉ LUIZA asszony mint vendég.

A kornevillei harangok.

Regényes operett 4 felvonásban. Szövegét irták Chlairville és Ch. Gabet, forditotta Fákosi Jenő. Zenéjét szerzé Robert Planquette. — Személyek:

Henri	Vidor	Greniső	Balogh
Gáspár	Együd	Zeermén	Sziklai F.
A biró	Tihanyi	Szerpolett cseléd	Plaháné L.
A jegyző	V. Kovács	Zsuska	Kacsó K.
Fuinár irnok	Bakonyi	Jutka	Erdei Berta
Grippardén	Pártényi	Nani	Csatai Zsófi

Kezdete 7 órakor.

Vasut közlekedési utmutató.

A vonat indul.	A vonatok minősége	Indulási idő
Az osztrák államvaspálya indóházából.		
Budapestről, Vácz, Esztergom, Pozsony, Bécs felé a	gyors vonat szem. vonat „ „	8 óra 10 p. regg. 9 óra 20 p. d. e. 9 óra 30 p. este
Budapestről Érsek-Ujvárig	vegyes von.	11 óra 25 p. d. e.
Budapestről Nagy-Marosig		4 óra 55 p. d. u.
Budapestről Czegléd, Szeged, Temesvár, Orsova felé	futár. vonat szem. „ „ von.	10 óra 5 p. este 6 óra 05 p. éjjel 6 óra 55 p. regg
Budapestről Czegléden keresztül, Szolnok, Arad, Temesvár felé	szem. vona. „ „	7 óra 25 p. 6 óra 3 p. d. u.
Budapestről Czegléden keresztül Püspök-Ladány, N.-Várad, Kolozsvár felé	szem. vonat „ „	7 óra 30 p. regg. 6 óra 3 p. d. u.
Budapestről Czeglédig	vegyes von.	2 óra 45 p. d. u.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából.		
Budapestről Hatvan, Losoncz, Ruttka, Oderberg felé	gyorsvonat vegyes von.	6 óra — p. regg. 3 óra 10 p. d. u.
Budapestről Hatvan, Miskolcz, Kassa, Lemberg felé	szem. vonat vegyes von.	7 óra 42 p. regg. 11 óra 3 p. este
Budapestről Hatvanig	helyi vonat	5 óra 47 p. d. u.
A déli vasut (budai) indóházából		
Budapestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof, Triesst felé	szem. vonat „ „	7 óra 10 p. regg. 9 óra 35 p. este
Budapestről, Székesfehérvár, Veszprém, Szombathely, Grátz felé	szem. vonat vegyes von.	7 óra 10 p. regg. 11 óra — p. d. e.
Budapestről, Kis-Czell, Pápa, Győr, Uj-Szőny felé	„ „	7 óra 10 p. regg.
Budapestről Kanizsáig	vegyes von.	11 óra — p. d. e.

A vonat megérkezik.	A vonatok minősége	Megérkezési idő
Az osztrák államvasut indóházába		
Bécs, Pozsony, Esztergom, Vácz felől a	gyorsvonat személy von vegyes von..	9 óra 45 p. este 5 óra 33 p. d. u. 6 óra 7 p. regg.
Érsekujvárról	„ „	12 óra 20 p. d. e.
Nagy-Marosról	„ „	8 óra 47 p. regg.
Orsova, Temesvár, Szeged, Kecskemét felől a	gyorsvonat szem. vonat	7 óra 30 p. regg. 3 óra 45 p. este
Kolozsvár, Nagy-Várad, Püspök-Ladány felől	vegyes von „ „	3 óra 31 p. este 3 óra 45 p. regg.
Czeglédről	„ „ „ „	6 óra 25 p. regg. 11 óra 54 p. d. e.
A magyar államvasut (losonczi) indóházába.		
Oderberg, Ruttka, Losoncz felől	gyorsvonat vegyes von.	11 óra 2 p. este 12 óra 4 p. d. e.
Lemberg, Szerencs, Miskolcz, Hatvan felől	szem. vonat vegyes von.	7 óra 58 p. este 6 óra 14 p. regg.
A déli vasut (budai) indóházába.		
Trieszt, Pragerhof, Kanizsa, Szekesfehérvár felől	pósta vonat „ „	6 óra 16 p. regg. 2 óra 36 p. este
Grátz, Szombathely, Veszprém felől	szem. vonat	8 óra 33 p. este
Uj-Szőny, Győr, Pápa, Kis-Czell felől	vegyes von.	3 óra 13 p. d. u.
Kanizsáról	„ „ „ „	8 óra 35 p. este 8 óra 13 p. d. u.

Meteorologiai jegyzetek.

A meteorologiai magy. kir. központi intézet időjárási távirati jelentései 1880. évi febr. 20-ról, reggeli 7 óra.

Észlelési állomás	Légnyomás m. m.	Hőmérséklet C°	Szél iránya	Szél erősség	Felhőzet
Bregenz	—	—	—	—	—
Prága	—	—	—	—	—
Bécs	—	—	—	—	—
Sopron	762.2	— 0.3	DNy	2	felhős
Magyar-Óvár	765.2	— 3.6	K	2	borult
Trencsén	764.3	— 3.2	D	6	köd
Beszterczebánya	768.7	— 5.8	DK	1	borult
Budapest	768.2	— 6.1	K	2	felhős
Szolnok	768.7	— 7.2	D	3	„
Debreczen	770.7	— 4.6	DNy	3	borult
Ungvár	—	— 5.5	D	4	„
Szatmár	770.1	— 5.0	DK	3	„
Nagy-Szeben	772.2	— 13.8	D	1	derült
Orsova	774.9	— 7.2	—	—	hő
Temesvár	772.1	— 10.0	DNy	2	felhős
Szeged	768.5	— 6.2	D	4	derült
Csáktornya	764.2	— 2.4	DK	2	borult
Zágráb	764.9	— 1.4	K	2	köd
Fiume	764.2	+ 1.6	E	1	derült
Pola	—	—	—	—	—
Lesina	—	—	—	—	—
Selmeczbánya	769.4	— 9.0	K	4	borult

A megelőző 24 óra alatti tünemények. A légnyomás mindenütt kevéssel emelkedett. Nagyszebenben 7.7 mm.-el. A hőmérsék mindenütt sülyedett, Selmeczen 8.4 fokkal. Hó: Beszterczebánya 3, Debreczen 15, Unghvár 2, Szatmár 5, Orsova 3, Temesvár, 20, mm. Ozon Budapesten nappal 0, éjjel 8.

Vizállás és időjárás.

Február	Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik:	Időjárás
20	Budapesten	2.44	—	áradó	jég áll
20	Pozsony	4.13	—	„	„
20	Komárom	4.14	—	áradó	„
20	Esztergom	1.90	—	—	„
20	Nagy-Maros	2.16	—	apadó	„
20	Vácz	2.31	—	—	„
20	Ercsi	2.30	—	áradó	„
20	Adony	2.02	—	„	„
20	Pentele	2.18	—	„	„
20	Duna-Földvár	1.72	—	„	„
20	Paks	1.74	—	„	„
20	Baja	1.97	—	„	„
20	Mohács	2.54	—	„	„
20	Vukovár	0.98	—	„	„
20	Ujvidék	2.40	—	„	„
20	Zimony	3.06	—	„	„
20	Pancsova	1.66	—	„	„
20	Ó-Orsován	0.80	—	„	felhős
20	Bezdánnál	—	—	„	—
20	Verbászon	—	—	„	—
20	M.-Szigeten	0.50	—	„	fagy
20	Szolnokon	1.30	—	„	borult
20	Sarospatak	2.04	—	„	hideg
20	Tokajban	2.10	—	„	„
20	Szegeden	1.80	—	„	jég áll
20	Barcson	0.92	—	„	„
20	Eszéken	2.15	—	„	„
20	Sziszeken	3.05	—	„	felhős
20	Szatmáron	1.43	—	„	fagy
19	Aradon	0.90	—	„	jég áll
19	Nagy-Becskereken	1.63	—	„	„

Bécsi tőzsde február 19.

A. Államadósság 100 frt.		Pénz	Áru
Egységes járadék, jegy. máj.—nov.	5%	71 35	71 50
„ „ feb.—aug.	5%	71 35	71 50
„ „ ezüst. jan.—juli.	5%	72 30	72 45
„ „ ápr.—okt.	5%	72 30	72 45
Sorsolással, 1839-ből egész sorsj. pp.		—	—
„ 1839-ből ötöd „ „		—	—
„ 1854-ből 250 ft „ „	4%	123 75	124 25
„ 1860-ből 500 ft „ „	5%	130 25	130 50
„ 1860-ből 100 ft „ „	4%	132.60	134
„ 1864-ből 100 ft „		175 50	176
Como járadék 42 lira		29	30
Államjószági jelzáloglevél 120 ft	5%	146 25	—
Osztr. kincstári jegyek 100 ft	5%	101 50	102
arany rente	4%	85 25	85 40

B. Földteherm. k. 100 frt pp.		Pénz	Áru
Csehországi	5%	103. —	104
Bukovinai	5	95. —	—
Galicziai	5	98 10	99 50
Karinthia	5	97. —	—
Horvátországi	5	90 —	92
Morvaországi	5	102.75	103 75
Alsó-ausztriai	5	104.50	105 —
Felső-ausztriai	5	102 50	
Salzburgi	5	99 50	100 50
Sziléziai	5	96 50	
Erdélyi	5	88 25	88 75
Stájerországi	5	100	—
Tiroli	5	99.—	—
Temesi bánság	5	88 25	88 75
„ 1867-iki sorsolási záradék.	5	87 25	87 50
Magyar	5	89 50	90
„ 1867-iki sorsolási záradék.	5	87 25	87 75

C. Más közkölcsönök.		Pénz	Áru
Dunaszabályozás 100 frtos	5%	111 50	112
Magy. vas. kölcs. 120 frt, (300 frc.)	5%	118	118.50
Magyar aranyrente adómentes	6%	101.60	101 75
Magy. nyeremény 100 frt		117 50	118
„ szőlődézsma-váltság 100 frt		90 50	91
„ kölcsön 1871. 30 millió		—	—
„ „ 1873. 54 millió		—	—
„ kincstári utalv. 1874.	6%	—	—
Keleti vasuti elsőbbs. 1869	5%	80 50	80.75
Magy. államköt. (keleti vasut) 1873.	5%	92 50	93 —
Magy. állami kötv. 1876. ar.	6%	82	82 25
Gömöri záloglevél 150 frt	7%	—	—
Bécs városi kölcsön	5%	123 50	123 75
Bécs városi kölcsön viss. áz.	5%	101 —	101 80
Pestvárosi kölcsön 100 frt	6%		
Török vasuti kölcsön 400 frt		18 40	18 60

D. Bankok részvényei.	Pénz	Áru
Angol-osztr. bank 200 ftos. 120 frt bef.	157 30	157 50
Magy. földh. részv. t. 200 ftos	157	158 —
Osztr. „ intéz. 200 ftos 40%	212 50	213 50
„ hitelintézet 160 ftos	307.10	307 30
Magyar ált. hitelintézet 200 frtos	282 25	282 50
Alsó-ausztriai leszámit. társas. 500 ftos	815 —	820.
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 ftos	—	—
Osztr. jelzál. bank 200 frt. bef. 25%	—	—
Magy. ált. municip. 200 frt bef. 40%	—	—
Osztrák-magyar bank 600 frt	841	843
Unió-bank 100 frt	123 50	123 75
Forgalmi bank ált. 140 frt	140 50	141 50
Bécsi bankegylet 100 frt	158 50	159 —

E. Közlekedési vállalatok részv	Pénz	Áru
Albrecht pálya 200 frt	66 75	67 —
Alföld-fiumei pálya 200 frt	149 75	150 25
Báttaszék-dombovári	138 50	139.50
Osztr. dunagőzhajózási társ. 500 frt	615	616
Erzsébet pálya 200 frt p. p.	190 —	190 50
„ Lincz-Budweis 200 frt	169	170
Eperjes-tarnovi (magy. részv.)		—
Ferdinánd északi pálya 1000 frt p. p.	2355	2360
Ferencz-József-pálya 200 frt ezüst	164 —	164 50
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	193	194. —
Károly-Lajos pálya 200 frt	259	259 50
Kassa-oderbergi pálya 200 frt	126	127.
Lemberg-czernoviczi-jassii pálya 200 frt	157. —	158.
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p. p.	632	633
Osztrák-északnyugati 200 frt	164 75	165 25
Rudolf pálya 200 frt ezüst	153 25	153 75
Első erdélyi pálya 200 frt	137 —	137.50
Osztrák államvasut-társaság 200 frt	276 50	277. —
Déli pálya 200 frt	88 80	89 20
Dél-északnémet összekötő pálya 200 frt.	130 —	130 50
Tiszai pálya 200 frt	227	227 50
Bécsi Tramway 200 frt	235.75	236 25
Magyar gácsországi pálya 200 frt	132 25	132 75
„ északkeleti első 200 frt ezüst	141 50	142
„ nyugati székesfeh.-gráczi 200 frt	142 50	143

F. Ipar és keresk. vállal. részv	Pénz	Áru
Osztrák ált. épitőtársaság 200 frt		
Bécsi épitőtársaság 100 frt		
Pesti épitőtársaság 250 frt 40% befiz.		
Innerbergi bányatárs. 200 frt		
Liesingi sörfőzde 100 frt	148 50	149 50
Salgó-tarjáni kőszénbánya 100 frt	55	55 50

	Pénz	Áru
Pesti vaggon-kölcsön 80 frt	—	—
„Securitas" viszb. társ. 300 frt	159 —	161 —
Fegyvergyár bécsi 100 frt		

G. Záloglevelek.	Pénz	Áru
Osztrák földhitelint. sors. 5% ezüst	119 —	119 50
„ „ 33 éves visszaf. 5%	101 20	101 60
Nemzeti bank p. p. 5%	103.30	103 45
„ „ o. é. 5%	101.50	
Osztrák jelzálogbank 5%	106 10	106 30
Első osztr. takarékp. 5½% 30 év	102	102 75
Magyar földhitelint. 5½%	115 75	116 25
„ „ aranyban	93	93 75
„ jelzálogbank 5½%	93 50	95
„ általános földhitel részvénytárs.	—	—
„ kisbirtokosok hitelint. 6% sors.		

H. Elsőbbségi kötvények.	Pénz	Áru
Albrecht pálya 200 frt 5%	85 50	85 75
Alföld-fiumei pálya 200 frt	87 50	88 —
Báttaszék-domb.-zákányi 200 frt	79 75	80 25
Dunagőzhajózási társaság 300 frt 5%	—	
„ „ „ 6%	107	107 50
Erzsébet pálya 100 frt 5% ezüst	97 25	97 50
Erzsébet pálya 1862-ki kibocsátv. 5% ez.	96.75	97 —
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt	—	85 50
Ferdinánd északi pálya 100 frt p. p.	104 50	—
„ „ „ 100 frt o. é.	100.50	101
„ „ „ 100 frt 5% ez.	106	106 25
Ferencz-József pálya 200 frt ez.	98 70	99
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	94 75	95 25
Károly Lajos pálya 300 frt	105	105 50
Kassa oderbergi pálya 200 frt 5%	87 50	87 75

	Pénz	Áru
Lemberg-czern.-jassyi pálya I. kib. 1865.	88	88 25
„ „ „ II. „ 1867.	91 25	92
„ „ „ III. „ 1868.	86 20	86 60
Osztrák észak-nyugati pálya 200 frt ez.	100 75	101.25
Rudolf-pálya 300 frt	92 75	93 25
Erdélyi-pálya 200 frt	82	82 50
Állampálya 500 frank	173 50	— —
„ 1874. kibocsátv.	170 —	—
Déli pálya 500 frank	120,50	120 80
„ „ 200 frt 5% ez. 400 frt o. é.	107 30	107 60
Dél-északnémet összek.-pálya 100 frt 5%	93 50	—
„ „ ez. 100 frt 5%	96	96 50
Tiszavidéki pálya 5—	94	94 50
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt 5% ez.	84 60	84 90
Magyar-északkeleti pálya 300 frt 5%	84 50	85
Magyar-nyugati pálya 200 frt 5%	85 50	—

I. Magánsorsjegyek.	Pénz	Áru
Hitelintézet 100 frt	180 25	180 75
Clary 40 frt p. p.		45 —
Dunagőzhajózási 100 frt p. p.	107.	108
Innsbruck városi 20 frt o. é.	25 75	26 25
Keglevich 10 frt p. p.	18	—
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o. é.	20 50	21
Buda városi kölcsöne 40 frt o. é.	44	45
Pálffy . frt p. p.	43 —	43 50
Rudolf alapitvány 10 frt o. é.	18 25	18 75
Salm 40 frt p. p.	52 50	53
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o. é.	22 50	23
St.-Genois 40 frt p. p.	45	46
Stanislau városi 20 frt o. é.	—	—
Trieszt város 100 frt p. p.	122 50	—
„ „ 50 frt o. é.	62 50	65

	Pénz	Áru
Waldstein 20 frt p. p.	33 50	34
Windischgrätz 20 frt p. p.	37 50	38

Váltók (3 hóra.)		Pénz	Áru
Amsterdamra 100 hol. frt	3½	97 15	97 25
Brüsseli 100 frk	2½		
Német bankpiaczok 100 m	4	57 05	57.30
London 10 font sterl.	3	117 05	117 40
Milanó 100 lira	3	—	—
Marseillei 00 frk.	3	—	—
Paris 100 frk.	3	46 50	46 55
Zürich 100 frk.	3	46 45	46 50
Pétervár 100 rubel	6½	—	—

A valuták árfolyama.	Pénz	Áru
Cs. arany	5 53	5.54
„ „ reczés	5 53	5 54
Osztrák-magyar 8 frt. arany	—	—
20 frankos arany	9 35	9.35½
20 márk, darabja	11 52	11 54
Orosz imperiale	9 61	9 63
Sovereigns	11 75	11.80
Török arany lira	10 59	10 61
Mária Terézia tallér	—	—
Egyleti tallér	—	—
Ezüst	—	—
Ezüst rente szelvény	—	—
Német bir. bankjegy	57 65	57 70
Orosz papir rubel	1 25¾	1 26